Senieji periodiniai leidiniai LSU bibliotekoje

LSU bibliotekos virtuali paroda

Apie parodą

Paroda ,,**Senieji periodiniai leidiniai LSU bibliotekoje”** parengta iš bibliotekos fonduose saugomų periodinių leidinių ir kviečia virtualiai pavartyti išlikusius žurnalus, laikraščius, liudijančius, kaip tuo metu vyko fiziškas auklėjimas ir sportinis gyvenimas Lietuvoje.

Senieji periodiniai leidiniai suteiks galimybę nusikelti į praeitį ir pažinti tuometinį sportinį judėjimą Lietuvoje. Šioje parodoje pristatome tik dalį senųjų periodinių leidinių.

Norisi tikėti, kad paroda sudomins visus, kam rūpi kūno kultūra ir sportas.

LSU bibliotekos fonduose sukaupta senų ir retų periodinių leidinių kolekcija :

Žurnalas **„Fiziškas auklėjimas“** – nuo 1931 metų iki 1940 metų

Žurnalas **„Kūno kultūra ir sveikata“** – nuo 1933 metų iki 1934 metų

Sportas : dvimėnesinis Šiaurės Amerikos lietuvių sporto laikraštis – 1959-1962 metai, 1966-1969 metai

Laikraštis **„SPORTAS“** – nuo 1952 metų iki šių dienų

Fiziškas auklėjimas: skiriamas pedagoginės mankštos, sporto ir sveikatos reikalams žurnalas / Lietuvos fiziško auklėjimo draugija: red. A. Jurgelionis. (Kaunas) : Fiziško auklėjimo d-ja, 1931-1940.

Metai 1931
Nr. 1-3

Metai 1932
Nr. 1-3

Metai 1933
Nr. 1-2

Metai 1935
Nr. 2

Metai 1936
Nr. 3

Metai 1937
Nr. 1-4

Metai 1938
Nr. 1

Metai 1939
Nr. 1-4, 10-12

Metai 1940
Nr. 1-2, 4-5

FIZIŠKAS AUKLĖJIMAS

ILIUSTRUOTAS MĖNESINIS KŪNO KULTŪROS ŽURNALAS

„FIZIŠKO AUKLĖJIMO"

Redakcija (tel. 21366) ir Administracija (tel. 21365) Kaunas, Kūno Kultūros Rūmai.

„FIZIŠKO AUKLĖJIMO".

prenumeravimosi sąlygos: Lietuvoje metams — 12 lt., pusei metų 7 lt., atskiras numeris 1,30 lt.; užsienyje metams — 16 lt., pusei metų 9 lt.

FIZIŠKAS AUKLĖJIMAS

2

SPALIŲ MĖN.

1 9 3 1

TURINYS.

Psl.

1. A. SMETONA — TAUTOS VADAS 89
2. *Inž. K. Šakenis.* VISUR NUOSEKLUMAS 91
3. *A. Jurgelionis.* FIZIŠKAS AUKLĖJIMAS ĮVAIRIŲ MOKSLŲ ŠVIESOJE 93
4. *Vytautas Landsbergis.* FIZIŠKO AUKLĖJIMO RŪMAI 109
5. *V. Petronis.* FIZIŠKO AUKLĖJIMO PARUOŠIMO KLAUSIMU LIETUVOJE 115
6. *Dr. A. J.* TEIGIAMA IR NEIGIAMA SPORTO ĮTAKA ŽMOGAUS ORGANIZMUI 123
7. *L. Mirskis.* KRITIŠKA SPORTO ANALIZĖ IR FIZIŠKO AUKLĖJIMO PASTABOS 134
8. *A. I.* HYSPOS (BERNE) IR PARDUBICOJE FIZIŠKO AUKLĖJIMO IR SPORTO PARODOS 143
9. *K. Steponaitytė.* VALANDĖLĖ HELLERAU MOKYKLOJE LAXENBURGE 151
10. *Julius Smetona.* SPORTAS PAS MUS 157
11. *Petras Babickas.* IŠ DIENORAŠČIO 161
12. *N. Gintalas.* MANO ATSIMINIMAI IŠ 1931 M. MOKYTOJŲ KARINIO PARENGIMO KURSŲ 168
13. *M. Paura.* RANKASVYDIS 174
14. PRADŽIOS, VIDURINIŲ IR AUKŠTESNIŲJŲ MOKYKLŲ DIREKTORIAMS BEI VEDĖJAMS ANKETA

Vytautas Landsbergis

Fiziško auklėjimo rūmai

(Eskizas - projektas)

Su dideliu džiaugsmu tenka sveikinti Švietimo Ministerijos rūpinimąsi įsteigti Fiziško Auklėjimo Rūmus. Šie rūmai, galima sakyti, bus naujo kultūrinio darbo centras, toks būtinas mūsų tautai. Jei mūsų laikais tautos kultūringumas yra matuojamas higienos įmonių ir jos supratimo laipsniu, tai statomi fiziško auklėjimo rūmai geriausiai galės patarnauti šiai idėjai. Mūsų laikais socialinės higienos mokslai nukreipia visą savo dėmesį į profilaktiką.

Fiziško auklėjimo rūmai, auklėdami sveikus tautos papročius, mokydami tobulinti fizišką patvarą ir sveikatą, turės praskinti mūsų plačioje visuomenėje naujus gyvenimo takus.

Pagaliau, mūsų jaunimui sporto arenoje, kultūringame rungtyniavime su kitomis tautomis, iki šių dienų nesisekė. Kiekvieną kartą mūsų jaunimo nepasisekimai giliai paliečia tautos savimylą, pracities garbę: juk mūsų tauta niekad nebuvo ištižusių tautų eilėse. Reikia tikėti, kad visi mūsų nepasisekimai yra laikinio pobūdžio, tik pabudusios iš gilaus miego tautos reiškiniai.

Fiziško Auklėjimo Rūmai turės išsklaidyti tamsius debesėlius iš mūsų sporto padangės ir turės būti ištikimu centru, kur galėtų susispiesti geriausias Lietuvos jaunimas ir atstatyti mūsų lietuvišką garbę.

Toksai centras, Fiziško Auklėjimo Rūmai, kaip tik numatomas dabar statyti Kaune.

Vienas iš pagrindinių dalykų, statant tokius rūmus, yra tinkamas vietos parinkimas ir pakankamo tokiam darbui rajono. Renkant vietą,

svarbiausia yra oro kokybė. Intensingas alsavimas, sužadintas fizikos mankštos, padidina oro įtaką organizmui — ir teigiamai ir neigiamai. Pilnas dulkių oras, greta didelio judėjimo arterijų ir kelių, prisigėręs benzino dujų, ypač yra kenksmingas sportuojant. Šita aplinkybė nustato glaudžiasią sąryšį tarp sporto rajonų ir žaliųjų aikščių, svarbiausiųjų miesto tyro oro rezervuarų ir ozonatorių.

Kaune F. A. R. pasirinko ąžuolyną — visiškai tinkamą vietą, arti centro ir sykiu toli nuo dulkių ir miesto triukšmo. Sunku būtų rasti tinkamesnė vieta Lietuvos sportui klestėti. Šiuo tarpu ten rado sau vietos LFLS stadionas ir Teniso Klubo aikštelės.

Numatomieji F. A. R. čia pridedame plane suprojektuoti 45 mtr. atstumo nuo Sporto gatvės. (Aš ją pavadinčiau Sporto alėja: taip būtų tiksliau ir tinkamiau). Visas sporto rajono perimetras turi būti apželdintas medžiais ir krūmais, kad apsaugotų rajoną ne tik nuo dulkių, bet ir nuo vėjapūčio (pieš. 2).

Statant F. A. R., be to, pirmiausia reikėtų sutvarkyti chaotišką gatvių suskaldymą prie Parodos ir Sporto gatvių. Sporto gatvė turi būti ne siauresnė už Parodos gatvę (35 mtr. plat.). Dabar judėjimas ta gatve, ypač vasaros metu, kada veikia stadionas, yra didelis, o reikia manyti, jog vėliau, pastačius ten F. A. R., dar labiau padidės. Čia pridedamajame plane siauromis linijomis pažymėtas dabartinis gatvių suskirstymas, o stambiomis — projektuojamasis. Aštrus išsikišęs Janonio ir Sporto gatvių kampas prašyte prašos lyginamas, kad Sporto gatvė sudarytų natūralų Parodos gatvės tęsinį. Sporto gatvės pradžioj tiktų pastatyti įvažiavimo arką į „sporto rajoną" (plane pažyméta).

Patys F. A. R. iš pagrindų išskirstyti į dvi dalis — mokslo ir mankštos (pieš. 3).

Dešiniajame rūmų fligely (žr. situacijos planą) yra fiziško auklėjimo institutas. Čia pirmajame aukšte yra administracija, direktoriaus kabinetas, raštinė, rūbinė, laukiamasis iš vienos pusės ir iš antros pusės, kurią skiria foyer, rentgeno kabinetas su laboratorija, šviesos kambarys su patamsiais, antropometrijos kabinetas ir gydytojo kambarys. Iš šio aukšto galima pereiti į didžiąją mankštos salę per foyer; iš jo galima patekti ir į baseino salę (žr. pirmojo aukšto planą, pieš. 4).

Antrajam instituto aukšte yra auditorija (brėžiny klaidingai įrašyta: „mažoji mankštos salė-klasė"), pedagogų kambarys, posėdžių salė, rezerviniai kambariai, biblioteka, sandėlis, muziejus ir foyer, kuris jungia didžiosios mankštos salės ir baseino salės balkonus. Balkonai

skiriami pedagoginiam stebėjimui, o taip pat svečiams žiūrovams per iškilmingus aktus, parodomąsias mankštas ir kt. (pieš. 5 ir 6).

Rūmų pusiaurūsy — aparatūra, centrinio šildymo katilai, sargo butas, bufetas, virtuvė ir sandėliai.

Vidurinis korpusas, skiriąs didžiąją mankštos salę nuo baseino salės, skiriamas patiems mankštos dalyviams: pirmasis aukštas — moterims, o antrasis aukštas — vyrams.

Atvykstančios mankštintis grupės pirmiausia pateks į nusirengimo kambarius, iš kur per kojų vonią pereina į dušų būstines. Tiktai gerai išsimaudę ir apsitvarkę, galės patekti į baseino salę. Į mankštos salę įėjimas yra atskiras.

Trečiajame šio korpuso aukšte yra mažoji mankštos salė su šviesa iš viršaus. Iš šios būstinės galima patekti į saulės terasą — soliariumą (žr. išsilginį piūvį, pieš. 7).

Toliau — didžioji mankštos salė. Ji sukombinuota tokiu būdu, kad langai būtų atkreipti į rytų ir vakarų puses.

Salė apskaičiuota taip, kad joje vienu metu galėtų pratimus atlikti 60 žmonių.

Vienam dalyviui laisvųjų judesių pratimams norma yra 4 kv. mtr.: tarpas tarp ištiestų rankų pirštų galų siekia maks. 1,9 mtr., tad apsisukti vienam žmogui visiškai užtenka 4 kv. mtr.

Tačiau čia jos dydis yra 28 × 16 mtr. = 448 kv. mtr., t. y., vienam dalyviui tektų 7,5 kv. mtr. (pieš. 8).

Tas yra padaryta dėl to sumetimo, kad sale galima būtų kuo įvairiausiai pasinaudoti. Tokioje salėje galima žaisti ir basketbolą ir tenisą. Mūsų klimate vasara yra trumpa, ir, neturint tokios didesnės salės, šitos sporto šakos negali būti sėkmingai plėtojamos per didesnę metų dalį. Tokia būklė yra, be abejo, nenormali, nes kiekviena sporto šaka turi lavintis ištisus metus. Pastačius F. A. R., bus padarytas didelis žingsnis šitam tikslui pasiekti.

Kitoje pusėje prieš didžiąją mankštos salę yra baseino salė. Dirbtiniai plaukiojimo baseinai atsirado ir buvo paplitę jau klasikinės senovės laikais (Karakallos termos ir kt.).

Praėjusio amžiaus septyniasdešimtaisiais metais Vakaruose plačiai buvo pradėti statyti kupoliniai trobesiai su vienu ar keliais baseinais plaukyti, su voniomis, dušų būstinėmis, garų pirtimis, masažinėmis, gimnastikos salėmis ir t. t.

Mūsų laikais dirbtiniai plaukymo baseinai ypač paplito. Jie esti atviri ir uždari, žiemos baseinai. Konstruojami jie iš geležies betono.

Šaltam mūsų klimate šiltos baseino būstinės yra būtinės. Naudingi plaukimo išdaviniai esti žymiai didesni tuo atveju, kai baseinu galima naudotis ištisus metus.

F. A. R. suprojektuotas plaukiojimo ir žaislų baseinas turi 12×25 mtr. Jo gilumas pradedant nuo 1 mtr. iki 5,5 mtr. Čia pat įrengiami įvairūs laipteliai ir šokimo aikštelės. Į baseiną, kaip jau buvo minėta, patenkama tik per dušo kambarius.

Baseino bortas iškeltas viršum vandens paviršiaus per 0,70 m., ir apsaugo priėjimus nuo užliejimo. Be to, bortas turi turėklus, kad galima būtų rankomis įsitverti, o sienoje padaromi 1,20 mtr. gilumo vienas ar du išilginiai įdubimai, kad plaukiotojas, norėdamas pasilsėti, galėtų atsiremti į sieną.

Baseino vanduo teka. Jis patenka į baseiną sekliojoj daly pro daugelį plonų šildomų vamzdelių. Paskui slenka dugno linkimu į giliąją dalį ir pro ją išteka. Temperatūros vienodumui palaikyti (18°—21°) šitie vamzdeliai išsklaidomi kiek galint plačiau. Kas valanda į baseiną įliejama maždaug 5—4% viso baseino tūrio vandens.

Kad baseino vanduo nuolat ir keičiasi, tačiau kas penkta diena visas vanduo iš baseino išleidžiamas ir pats baseinas išvalomas. Vandens išleidžiamieji ir pripildomieji vamzdžiai ir aparatai sukonstruojami tuo būdu, kad visą baseino vandens išleidimo, išvalymo ir pripildymo darbą galima būtų atlikti per 8 valandas (piešk. 9).

Baseino sienelės visur iš lauko prieinamos. Baseinas apšviečiamas iš apačios, pro vandenį, prožektoriais. Sienelės daiktais padarytos iš stiklo, tuo būdu padidėja jo nepavojingumas, be to, baseinas padaromas visiškai higieniškas. Apšvietimas iš dugno turi labai didelės reikšmės mokomuoju atžvilgiu ir sudaro didelio įspūdžio.

Pati salė apšviečiama iš viršaus. Vasarą stiklo stogas atskleidžiamas, ir saulės spinduliai bei tyras oras betarpiškai patenka į salę.

Toki yra F. A. R. bendrais bruožais. Apie detales rašysiu vėliau, kai bus gaminamas pats statybos projektas.

Dar reikia pažymeti, jog F. A. R. nepamiršo ir vaikų. Rūpinimasis vaikų sveikata yra vienas iš pirmutinių ir didžiausių mūsų reikalų, ir F. A. R. turi ir jiems paskyrusi vietos. Rūmų projekto pietų pusėje, be atviros vaikų aikštės, smėlynų ir kt., yra numatyta nemaža vaikų mankštos ir žaislų salė. Viršuje įtaisytos saulės vonios, soliarumas.

F. A. R. supianuoti tokiu būdu, kad juos galima būtų statyti ir ne visus iš karto — dalimis. Tai padaryta atsižvelgiant į lėšas. Nesudarant jokio nereikalingo darbo išlaidų, galima iš pradžių pastatyti insti-

tutą, paskui vidurinį dalyvių korpusą ir didžiąją mankštos salę, o galiausiai — baseiną. Tuo būdu tvarkant statybą, galima per kelerius metus ir su nedidžiausiais ištekliais įsitaisyti visiškai gerus Fiziško Auklėjimo Rūmus (pieš. 10).

Dar keli žodžiai dėl bendros architektūrinės rūmų projekto idėjos. Projektuodamas šiuos rūmus, architektas norėjo sujungti vienam pastate du dalykus, dvi formas: klasiką, pirmąjį didį fiziškos kultūros pionierių (Graikija), su mūsų laikais. Abiejų salių korpusai stengtasi išdirbti pagal klasinę dvasią, sumodernizuojant tik negriežtai esminius dalykus, kiek to reikalauja šių dienų architektūra. Iš antros pusės, instituto trobesys stengtasi projektuoti visiškai moderniai. Kiek šitas dviejų formų suderinimas yra vykęs, palieku spręsti šio straipsnio maloniems skaitytojams.

Redakcijos prierašas.

Švietimo Ministerijos Fiziško Auklėjimo ir Sporto Referentūros svarbiausias rūpestis yra rūmų statybos dalykas.

Rūmų statybos plano reikalavimus ir statomos institucijos tikslą kalbamoji referentūra nustatė kontakte su Fiziško Auklėjimo Draugijos Centro Valdyba.

Pagal numatytus bendrus statybos nuostatus, Fiziško Auklėjimo Rūmai turi būti pirmiausia mokslo įstaiga. Čia turės semtis žinių būsimieji mokyklų fiziško auklėjimo mokytojai, kariuomenės instruktoriai ir visi tie, kurie norės įgyti teises mokyti fiziško auklėjimo dalyką. Rūmuose turės atlikti stažą bendrai visi būsimieji pedagogai, kad susipažintų su fiziško auklėjimo doktrinomis. Rūmai turės patarnauti medicinos fakultetui, t. y., bus įsteigti specialiai gydytojams specializacijos kursai (pavyzdžiui, mokyklų gydytojams) ir studentams medikams, jei bus susitarta su Medicinos Fakultetu. Prie kalbamųjų kursų bus ruošiami ir trumpalaikiai kursai atskirų sporto šakų instruktoriams, vaikų darželių vedėjoms ir kt.

Atspėjamu laiku, t. y., daugiausia popietiniu metu, bus leidžiama įvairioms sporto organizacijoms naudotis rūmų būstais. Taip pat bus ruošiamos populiarios iš fiziško auklėjimo ir sporto srities paskaitos.

Baseinu, tarp kitko numatyta projekte, turės naudotis tam tikromis valandomis Kaune esančios mokyklos. Prie Fiziško Auklėjimo Rūmų numatyta įrengti reprezentacinį stadioną su tribūna ir kitais patogumais ir tris šalutines treniruotės aikštes.

Rajone, kur dabar yra Šarvuočių rinktinės būstinė, numatoma padaryti šaudyklė — tiras, bendrabučiai ir t. t. Prie rūmų visai atskirai numatytas vaikų pavilionas, žalios ir smėlio aikštelės. Statyba numatyta varyti trimis etapais: pirmiausia statyti mokslams institutą su sale; antras etapas — baseinas ir trečias etapas — stadionas su šalutiniais irengimais. Rūmus statyti numatyta pradėti 1932 m. pavasarį.

Rūmų statybos projektą sudaryti p. švietimo ministeris pavedė diplomuotam architektui Vytautui Landsbergiui.

Redakcija su malonumu patyrė, kad šį projektą gerb. architektas gamina su dideliu entuziazmu ir atsidėjimu, be to, su mielu noru sutiko duoti „Fiziško Auklėjimo" žurnalo gerb. skaitytojams pagaminto eskizinio projekto fotografijas, keletą minčių ir paaiškinimų.

Fiziškojo Auklėjimo Rūmų eskizai

1. Bendras F. A. R. modelio vaizdas. **Kairėj:** didžioji mankštos salė. Matyti įėjimas arba portalas. **Dešinėj:** tyrinėjimo skyrius (institutas). **Užpakaly:** plaukiojimo baseinas ir vaikų mankštos salė (korpuso gale vieno aukšto priestatas).

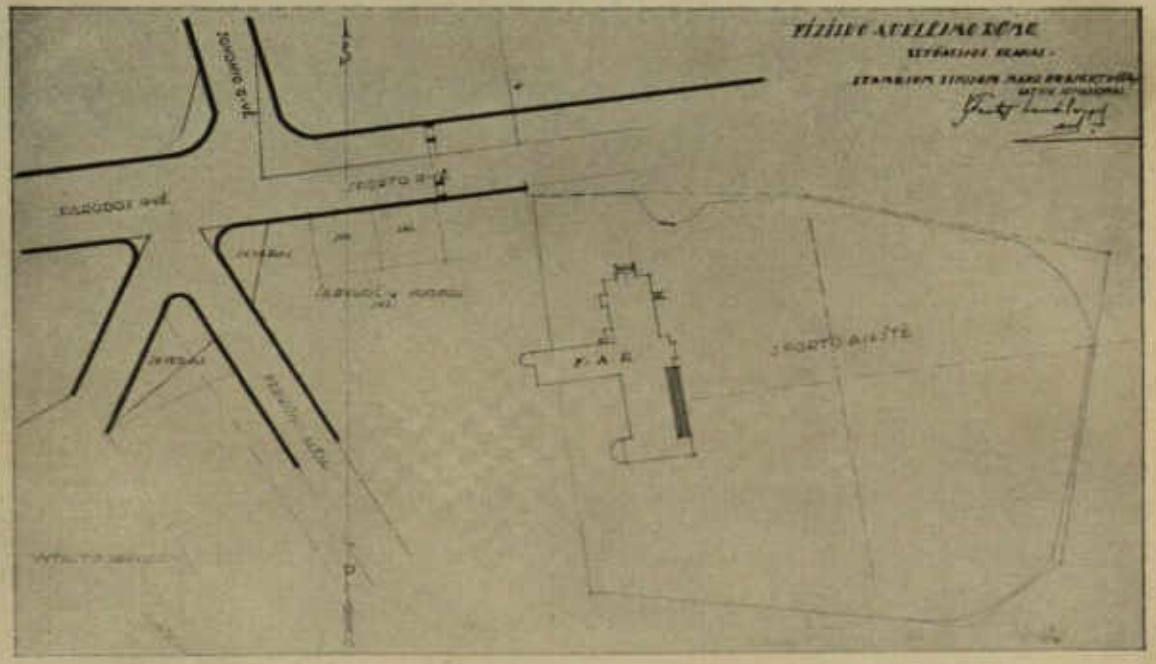

2. Situacinis planas. **Plonomis linijomis** nurodytas dabartinis gatvių suplanavimas. **Stambiomis linijomis** projektuojamasis gatvių sutvarkymas sporto rajonui ąžuolyne besikuriant. Sporto aikštėj F. A. R. nurodyta pozicija.

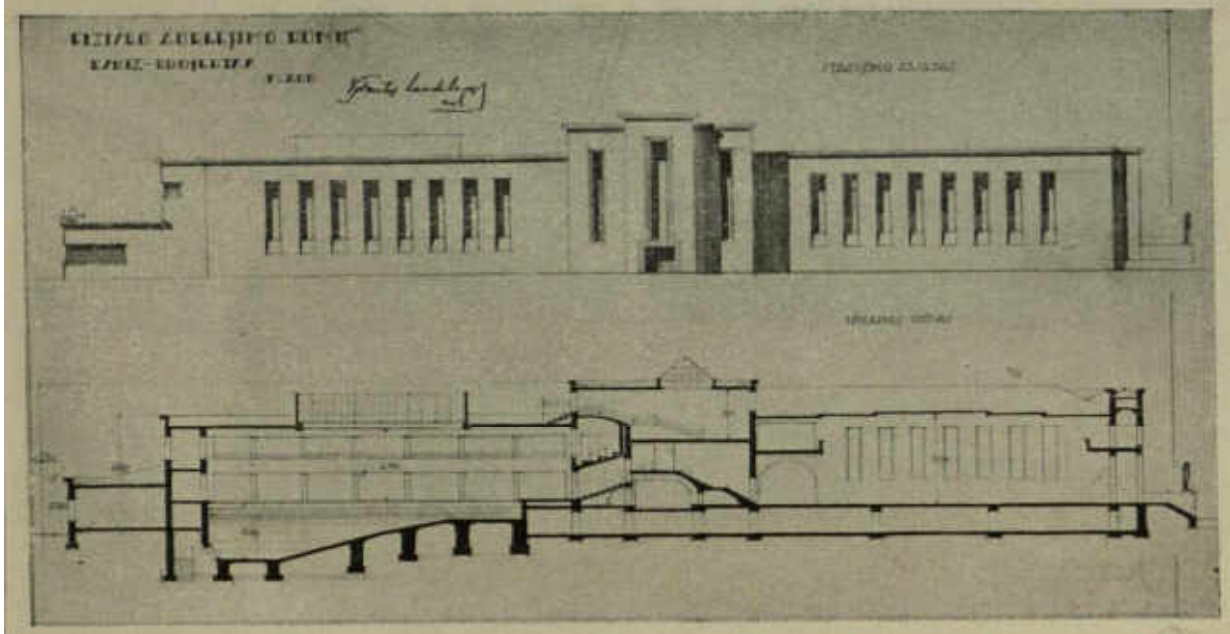

7. Išilginis rūmų piūvis per didž. mankštos salę, pasiruošimo ir maž. mankštos būstines, baseiną ir vaikų mankštos salę.

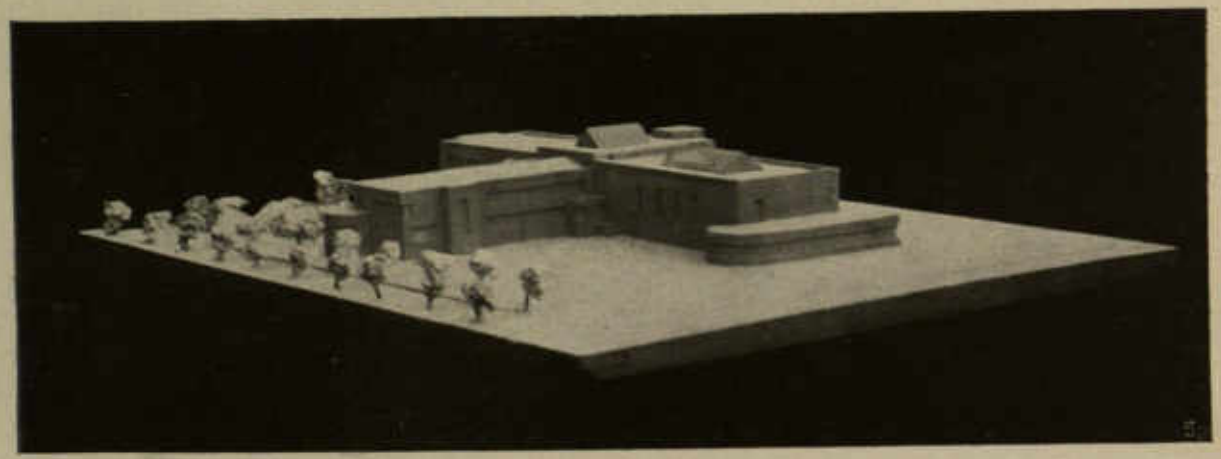

8. Vaizdas iš kiemo pusės.

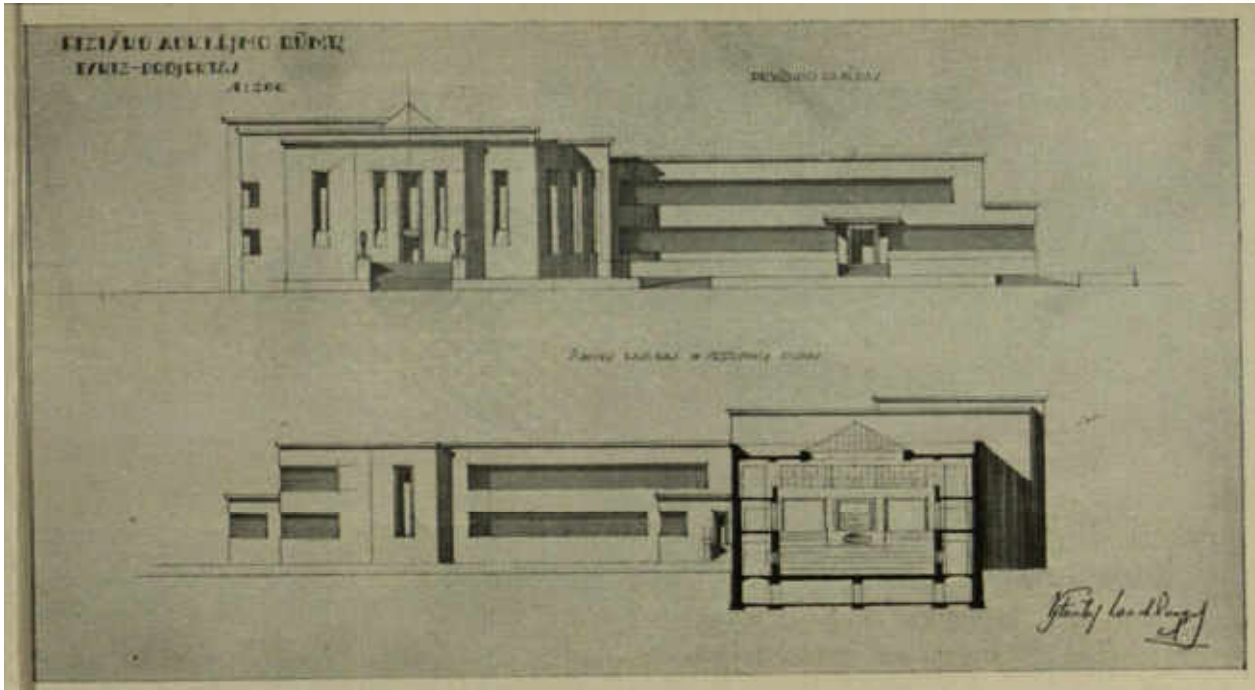

9. Generalinis rūmų fasadas ortogonalinėj projekcijoj ir skersinis baseino piūvis. Šiame piūvy galite pastebėti koridorių aplink baseiną su stebėjimo langais.

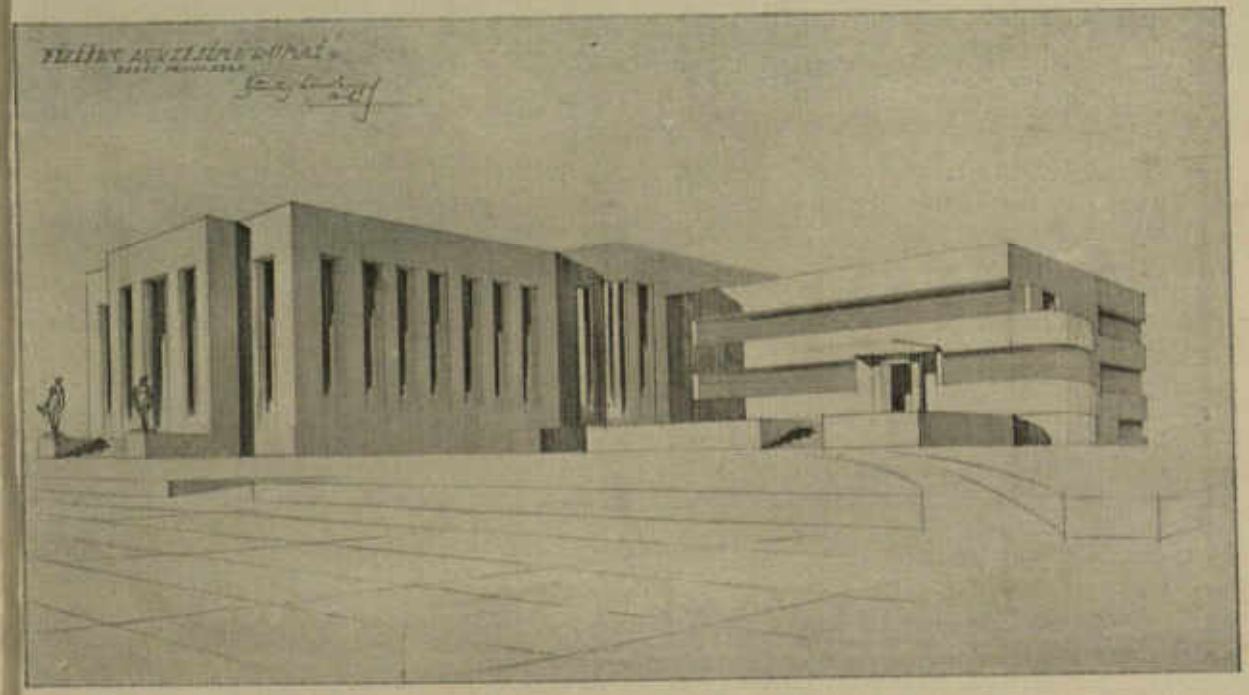

10. Perspektyvinis F. A. R. vaizdas.

F

FIZIŠKAS AUKLĖJIMAS

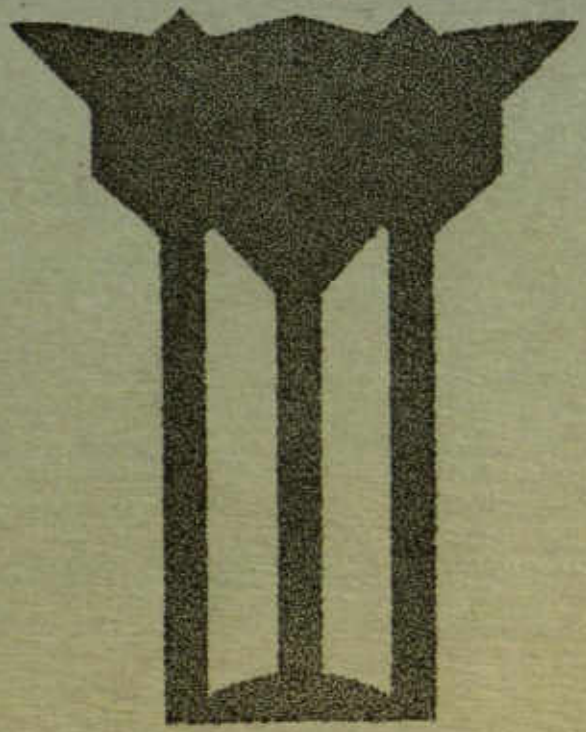

Nr. 2

Liepos m. 1935 m.

TURINYS

Pal.

Prof. dr. V. Sezemanas, FIZIŠKAS AUKLĖJIMAS IR ESTETINĖ KULTŪRA 3

Prof. J. Vabalas Gudaitis, KŪNO KULTŪROS REIKŠMĖ 9

Dr. Hans Groll, FIZIŠKAS MOKYKLINĖS JAUNUOMENĖS AUKLĖJIMAS MOKYKLOJE (Vertė A. Vokietaitis) 18

V. Soblys, JEAN PIAGET'O PSICHOLOGINIAI TYRINĖJIMAI (tęsinys) 24

Gyd. K. Šimelevičius, ŠIRDIES KRAUJAGYSLIŲ SISTEMOS FUNKCIONALINĖ DIAGNOSTIKA 37

Kav. kap. Andriūnas, KARINIS MOKYMAS ITALIJOJE 53

M. Baronaitė, ŠOKIS MOKYKLINĖJE MANKŠTOJE 59

V. Kviklys, VASAROS STOVYKLOS IR JŲ UŽDAVINIAI .. 69

J. Smetona, TENISO TECHNIKA, TENISO RUNGTYNIŲ TAKTIKA, PSICHOLOGIJA, RUTINA 79

Inž. F. Bielinskas, SPORTO AIKŠČIŲ ĮRENGIMAS 83

LIETUVOS SPORTO GYVENIMAS

Gimnazijų žaidimai dėl plk. Grant-Suttie taurės. *J. Kusa* 98

Sportas pirmą 1935 m. pusmetį. *J. Smetona* 104

Keli bruožai iš Klaipėdos krašto sporto praeities ir dabartinio gyvenimo *L. Kudrickas* 107

UŽSIENIO SPORTO NAUJIENOS 113

ATSIŲSTA PAMINĖTI 115

FIZIŠKAS AUKLĖJIMAS

išeina kas trys mėnesiai:

balandžio mėn. 1 d., liepos 1 d., spalių 1 d. ir gruodžio 31 d.

„Fiziško Auklėjimo"
Redakcija Kūno Kultūros Rūmuose, tel. 46 - 14. Administracija: Kaunas, „Pažangos" Rūmai (Vairo adm.)

„Fiziško Auklėjimo"
prenumeravimosi sąlygos: metams - 10 lt., pusei metų 5 lt., atskiras numeris 3 lt.

1-4 piln. kompl.

FIZIŠKAS AUKLĖJIMAS

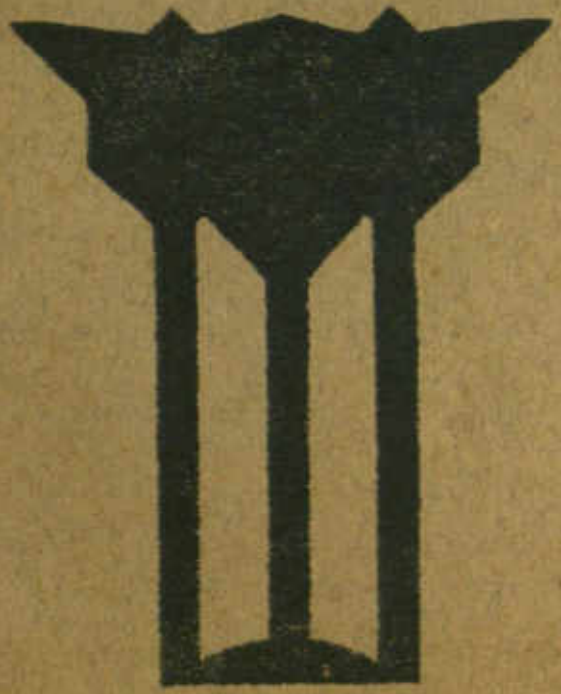

Nr. 1
Kovo m. 1937 m.

TURINYS

Psl.

V. Augustauskas, Visuomenės poilsio ir pramogos klausimas .. 3

M. S., Moralinis ir materialinis tautos pajėgumas krašto gynime 14

Dr. A. Jurgelionis, Auklėjamosios fiziško lavinimo linkmės 24

S. Šačkus, Kūno Kultūros Rūmų bendradarbiavimas su užsienio lietuviais 37

Vl. Kviklys, Mokinių nuo kūno kultūros pamokų atleidimas 43

M. Baronaitė, Tautiškų šokių klausimu 49

Vc. Ignataviičius, Dailusis čiuožimas 54

K. Dineika, Fiziškojo lavinimo programa reformuotajai pradžios mokyklai 72

KŪNO KULTŪROS KRONIKA

Mokslelviai ir jų dalyvavimas sporto organizacijose bei klubuose, *J. Jagutis* 83

Aukštųjų Kūno Kultūros Kursų akademinis gyvenimas, *J. Jagutis* 84

Antroji Aukštųjų Kūno Kultūros Kursų žiemos sporto stovykla, *L. Puskunigis* 87

Sportas žiemos metu, *J. Narbutas* 93

Krepšinio žaidimo pažanga Amerikoje, *Dr. K. Savickas* 104

FIZIŠKAS AUKLĖJIMAS

Išeina kas trys mėnesiai:

kovo, birželio, rugsėjo ir gruodžio mėn.

„Fiziško Auklėjimo"
Redakcija Kūno Kultūros Rūmuose, tel. 21 366 Administracija: Kaunas, „Pažangos" Rūmai (Vaivo adm.)

„Fiziško Auklėjimo"
prenumeravimosi sąlygos: metams - 10 lt., pusei metų 5 lt., atskiras numeris 3 lt.

FIZIŠKAS AUKLĖJIMAS

Nr. 1

sausio mėn.
1939 metų

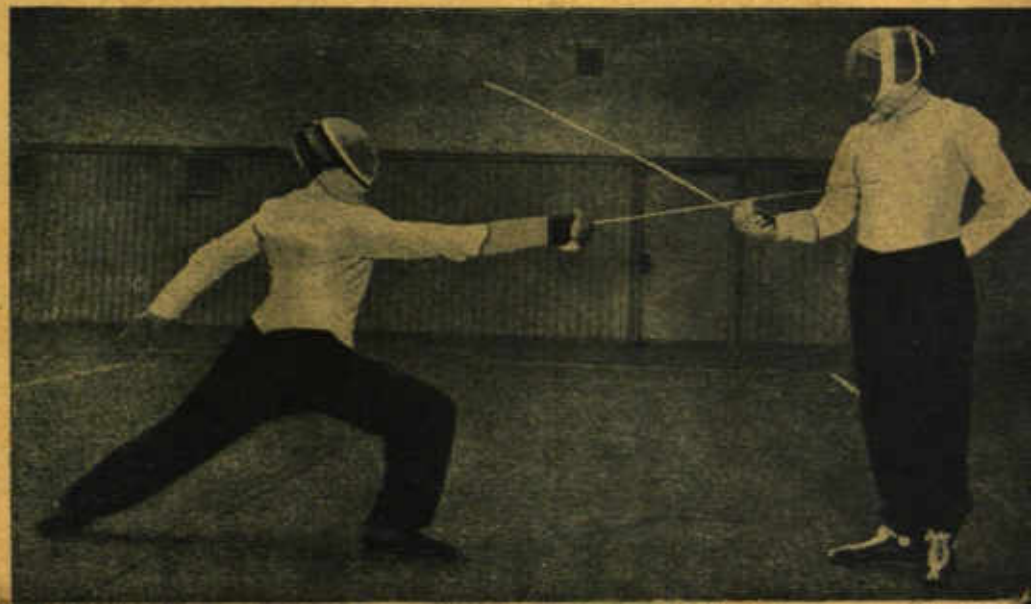

TURINYS

Dr. V. Kviklys, Mūsų mokyklinio jaunimo sveikata 3
M. Jurkynas, Šaudymo sportas 1939 m. 13
K. Dineika, Apie sporto prasmingumą ir neprasmingumą 17
Vc. Ignatavičius, Kaip mokyti ir išsimokyti čiuožti 24
Linkuvos Dėdė, Sielos įsikūnijimo prasmė 30
L. Puskunigis, Lengvatlečio treniruotė 34
A. Pacevičius, Slidžių sportas Suomijoje 37
R. G. Ruddas, Kodėl nėra futbolo teisėjų tarptautinės sąjungos 41

KŪNO KULTŪROS APŽVALGA

Naujųjų Metų Kūno Kultūros Rūmus sveikino 43
Lietuvių tautiniai šokiai Anglijoje 43
Anglų liaudies šokių ir dainų draugijos padėka 46
Lietuvos sporto gyvenimas 47
Gyvenkime sveikai žiemą, L. 55
Svaigalų įtaka raumenų jėgai ir kūno šilimai, L. 56
Valstybinio kūno kultūros ženklo komitetas, L. 57
Seni papročiai naujuose rūmuose, L. 58
Krepšinis pradeda populiarėti Suomijoje, K. Mikaliūnas 58
Įvairios užsienio sporto žinios 60

OFICIALUSIS SKYRIUS

Dailusis čiuožimas 64
Aprašymas veiksmų, pripažintų Tarptautinės Sunkumų Kilnojimo Sąjungos .. 66

FIZIŠKAS AUKLĖJIMAS
ILIUSTRUOTAS MĖNESINIS KŪNO KULTŪROS ŽURNALAS

„FIZIŠKO AUKLĖJIMO"
Redakcija (tel. 21366) ir Administracija (tel. 21365) Kaunas, Kūno Kultūros Rūmai.

„FIZIŠKO AUKLĖJIMO"
prenumeravimosi sąlygos: Lietuvoje metams — 12 lt., pusei metų 7 lt., atskiras numeris 1,30 lt.; užsienyje metams — 16 lt., pusei metų 9 lt.

Nr. 1

Sausio mėn.
1940 metų

Nusiklendžia

FIZIŠKAS AUKLĖJIMAS

Turinys

Psl.

Prof. Dr. F. H. Lorentz, Džiaugsmo vaidmuo sporte 3

Gyd. Š., Kai kurios išskirtinos mankštos grupės mokykloje 9

Gyd. A. Jurgutis, Mokyklinio amžiaus vaikų fizinio plytėjimo sekimas 14

Rajah Aundh, Surya Namaskar — kelias į sveikatą ir jėgą 22

KŪNO KULTŪROS APŽVALGA

Lietuvos sporto gyvenimas 44
Atletikos sąjungos šių metų veiklos gairės 51
Mokyklos higienos kursai, *K. Š.* 54
Kūno kultūros mokytojų konferencija, *K. Gasiūnas* 55
III-sis sporto apygardų instruktorių suvažiavimas 58
Kūno kultūros dienos, *L. D.* 60
Žaidimų organizavimas, *Šakalys* 61
Spaudos apžvalga 67

Šaulių sportinė veikla

Šaulių sportinį skyrių pradedant 71
Šaulių Sąjungos fizinis lavinimas ir ideologija 72
Šaulių sporto klubai ŠSK 73
Šaulių sporto klubai ir skyriai 75

Įvairios užsienio sporto žinios 80

FIZIŠKAS AUKLĖJMAS

ILIUSTRUOTAS MĖNESINIS KŪNO KULTŪROS ŽURNALAS

„FIZIŠKO AUKLĖJIMO"

Redakcija (tel. 21366) ir Administracija (tel. 21365) Kaunas, Kūno Kultūros Rūmai

„FIZIŠKO AUKLĖJIMO"

prenumeravimosi sąlygos: Lietuvoje metams — 12 lt., pusei metų 7 lt., atskiras numeris 1,30 lt.; užsienyje metams — 16 lt., pusei metų 9 lt.

FIZIŠKAS AUKLĖJIMAS

Nr. 5

1940 metų
Gegužės mėn.

Studentų iškyla
Vilnius — Kaunas

FIZIŠKAS AUKLĖJIMAS

ILIUSTRUOTAS MĖNESINIS
KŪNO KULTŪROS ŽURNALAS

Redaguoja Vytautas Augustaitis

1940 m. Nr. 5

LEIDŽIA KŪNO KULTŪROS RŪMAI

Turinys

Psl.

Antano Smetonos mintys apie žaismą ir poilsį 3
Dr. K. Grinius, Kelios mintys apie džiovą ir kūno fizinį lavinimą 4
St. Šačkus, Biopsichiniai brendimo tarpsniai 6
V. Petronis, Kūno grūdinimas 14
Deka, Fizinio lavinimo įtakos kontrolė 19
Gr. Vokietaitytė, Viešos varžybos moterų fiziniame lavinime 23
N. Paramskienė, Kūno kultūros pamokos pirmose (mišriose) vid. mokyklų klasėse 28
J. Jazbutienė, „Rugeliai" 32
L. D., Žaidimų parinkimas ir kartojimas pradinėje mokykloje 38

KŪNO KULTŪROS APŽVALGA

Sportinis gyvenimas 40
Vilniaus sportinis gyvenimas 45
JSO varžybinis sportas 48
Kūno kultūros institutas 53
Įvairenybės 54
Telšių miesto vaikų fizinio lavinimo aikštelės 55
Naujos knygos 57

OFICIALINIS SKYRIUS

1939/40 m. gimnazijų kūno kultūros pirmenybių nuostatai 62
Lenktynių taisyklės 64
Savitarpio lažybų taisyklės 71

Įvairios užsienio sporto žinios 73

FIZIŠKAS AUKLĖJIMAS

ILIUSTRUOTAS MĖNESINIS KŪNO KULTŪROS ŽURNALAS

„FIZIŠKO AUKLĖJIMO"

Redakcija (tel. 21366) ir Administracija (tel. 21365) Kaunas, Kūno Kultūros Rūmai

„FIZIŠKO AUKLĖJIMO"

prenumeravimosi sąlygos: Lietuvoje metams — 12 lt., pusei metų 7 lt., atskiras numeris 1,30 lt.; užsienyje metams — 16 lt., pusei metų 9 lt.

FIZIŠKAS AUKLĖJIMAS

Nr. 1

sausio mėn.
1939 metų

Nr. 2

vasario mėn.
1939 metų

„Auros" merg. gimn
mokyklini

FIZIŠ
AUKLĖJ

Nr. 3

KOVO MĖN.
1939 METŲ

FIZIŠK
AUKLĖJI

Kūno kultūra ir sveikata : fiziško auklėjimo ir sporto savaitraštis visiems / red. V. Kviklys.
Kaunas : Kūno kultūros rūmai, 1933-1934.

Metai 1933
Nr. 1-52

Metai 1934
Nr. 1-2
Nr. 4
Nr. 18
Nr. 19
Nr. 22-24
Nr. 26
Nr. 35
Nr. 42
Nr. 46
Nr. 49(101)
Nr. 50(102)
Nr. 51-52(103-104)

1933 m. sausio 5 d. Nr. 1

KŪNO KULTŪRA IR SVEIKATA

Fiziško auklėjimo ir sporto savaitraštis visiems

LEIDŽIA KŪNO KULTŪROS RŪMAI

Adresas: Kaunas, Totorių g-vė 12. Tel. 332
Kalbam. v. landos nuo 12—13 ir 17—19 v. v.
Rašiniai taisomi redakcijos nuožiūra.
Nespausdintini rašiniai grąžinami tik pridėjusiems pašto ženklą.

REDAKTORIUS VL. KVIKLYS

Prenumerata: metams — 6 lt., pusei metų — 3 lt., trims mėnesiams — 1,50 lt. Užsienyje dvigubai.
Skelbimai: 5,4 cm. pločio eilutė ar jos vieta po teksto — 75 cnt., tekste — 1 lt. Nuolatiniams skelbėjams nuolaida.

KŪNO KULTŪRA IR SVEIKATA

Žiemos pasilgęs
(Ledo ripkos vartininkas)

1933-I-5 d.

Nr. 1

Leidžia Kūno kultūros rūmai

11600-150
Lietuvos
Adro Ivitūno Institut
Biblioteka

1933 m. sausio 5 d. Nr. 1

KŪNO KULTŪRA IR SVEIKATA

Fiziško auklėjimo ir sporto savaitraštis visiems

LEIDŽIA KŪNO KULTŪROS RŪMAI

Adresas: Kaunas, Totorių g-vė 12. Tel. 332
Kalbam. v. landos nuo 12—13 ir 17—19 v. v.
Rašiniai taisomi redakcijos nuožiūra.
Nespaudintini rašiniai grąžinami tik pridėjusiems pašto ženklą.

REDAKTORIUS VL. KVIKLYS

Prenumerata: metams — 6 lt., pusei metų — 3 lt., trims mėnesiams — 1,50 lt. Užsienyje dvigubai.
Skelbimai: 5,4 cm. petito eilutė ar jos vieta po teksto — 75 cnt., tekste — 1 lt. Nuolatiniams skelbėjams nuolaida.

Nėra jokio pagrindo baidytis rytojaus. Krizės rūkų aptrauktoje padangėje drąsiai žygiuokime pro šių naujųjų metų angą. Mums valingai dirbant saulė įspins mūsų žemėn ir išsklaidys tą rūką. Nušvis Lietuva.

A. SMETONA

(Iš Resp. Prezidento kalbos Naujų Metų proga radiofone)

Į Naujuosius Metus įžengus

Baigdami senuosius metus, buvome sumineję priežastis, dėl kurių teko pasirinkti nauja žurnalo forma ir pakeisti pavadinimas. Dabar, leidžiant pirmąjį „Kūno kultūros ir sveikatos“ numerį, tenka mūsų gerbiamiems skaitytojams priminti šio žurnalo siekius ir darbo planą.

Pradėjus nepriklausomą, savaimą gyvenimą, kiekvienoje kultūros šakoje mums teko šį tą skolinti iš kitų. Neturint savų kūno kultūros tradicijų, mums ir čia teko greitomis pasiskolinti iš vakarų žodį „sport“.

Ypatingos sėkmės pas mus susilaukė futbolo žaidimas, taip kad netrukus žodžiai sportas ir futbolas sutapo į vieną sąvoką, maždaug šitaip: kas žaidžia futbolą, tas sportuoja — ir atvirkščiai. Tačiau visa eilė skaudžių pralaimėjimų greit mums parodė, kad futbolo pažangai dar reikia kito darbo. Geriau apsidairę pamatėme, kad tas kitas darbas yra susijęs su nuolatine žaidėjo mankšta, su jo gyvenimo papročiais, maistu, morale ir t. t., tai yra su žaidėjo kūno kultūra.

Mes supratome, kad, pasiskolinę žodį „sport“, susiaurinome to žodžio sąvoką ir pasinaudojome tik tos sąvokos dalimi, būtent žaidimu.

Šiandie mums aišku, kad tikras sportininkas nebūtinai turi būti futbolininkas. Iš kitos gi pusės, mes jau žinome, kad geru futbolininku tegali būti tas, kuris ne tik vasarą spardo kamuolį, bet sistemingai per ištisus metus praktikuoja įvairią mankštą.

Vadinas, brangiai sumokėję už savo klaidas, mes pasimokėme.

Dabar, jau išgyvenus pirmąjį dešimtmetį ir geriau prisižiūrėjus prie darbo, ar ne metas mums ir sporte nusistatyti? Ar ne metas nusikratyti aklu kitų mėgdžiojimu ir dėti pastangų pažinti mūsų gyvenimo reikalavimus, mūsų tautos fizišką būklę ir kurti tinkamą mūsų dvasiai, būdui ir aplinkos sąlygoms kūno kultūrą bei sportą?

Mes ilgai kentėjome svetimą jungą. Bevergaudami sustingome, sukežėjome, nuvargome. Tas tautos nuovargis ir dabar tebejaučiamas. Jau vien dėl šitų sumetimų ir mūsų kūno kultūros pobūdis turi būti kitoks, nekaip kitų tautų jaunimo.

Todėl visu rimtumu iškyla klausimas, kodėl, pavyzdžiui, mes būtinai turime futbole pasivyti ir stengtis pralenkti kitus. O gal iš viso šis judrus ir temperamentingas žaidimas mums dar nepakeliamas? Ar ne geriau pritiktų mums pradžiai tokia sporto šaka, kuri buvo mėgiama jau mūsų kunigaikščių laikais — kad ir jojimas. Arklių mes turime daugiau, nekaip kitos valstybės, mes dar tebemylime arklį. Jei mūsų jaunimas imtųsi tokiu pat įniršimu praktikuoti jojimą, kaip kad pradėjo spardyti apskritą kamuolį, tai ar jojimo sportas negalėtų pagarsinti visame pasaulyje Lietuvos vardo? Juk šiandie konkūrų reikšmė nemažesnė nekaip futbolo rungtynių.

Tenelaiko mus gerbiamasis skaitytojas esant futbolo priešais. Mes čia tiktai futbolą suminėjome kaip pavyzdį, kuris sakyte sako: „Gana aklo pamėgdžiojimo. Kas kitam sveika, mums gali būti pragaištinga".

Taip pasisakius, mums rodosi, kad gerbiamieji skaitytojai lengviau supras mūsų žurnalo siekius.

„Kūno kultūrai ir sveikatai" pirmiausia rūpės surasti tikrus savus kūno kultūros kelius.

Todėl, populiarindami sporto idėją, mes ypačiai stengsimės surasti tokius žaidimus, kurie yra susiję su mūsų gyvenimo papročiais. Mes taip pat stengsimės mūsų jaunimą supažindinti su sporto esme, plačia kūno kultūros bei fiziško auklėjimo plotme. Todėl mes peiksime kraštutinumus, vienpusišką sporto darbą. Mes be pasigailėjimo kelsim aikštėn azarto, storžieviškumo, savivaliavimo ydas. Bet tuo pačiu mums rūpės pateikti mūsų jaunimui gerų pavyzdžių, sveiką mankštą, gražų sportą.

Todėl mes nevengsime ir tarptautinio sporto, bet labiausiai reikalausime, kad sporto žaidimai būtų tikrai suprasti ir kad prie jų būtų einama pasiruošimo keliu.

1933 metai yra Sporūtos metai, todėl mūsų žurnalo skiltyse ir šiuo klausimu skaitytojai bus plačiai informuojami.

Pradedami sunkią savaimos kūrybos vagą, mes žinome, kad tai itin sunkus darbas, bet mes tikimės, kad, glaudžiai bendradarbiaudami su tikrais sportininkais, kūno kultūros mokytojais ir moksleiviais — su visais, kam tik rūpi mūsų tėvynės gerovė, mes turėsime laimėti! Taigi, drąsiai žiūrėdami į ateitį, mes kviečiame visus stot į kūrybos darbą.

Tad sukurkime savą lietuvišką kūno kultūrą!

Redakcija.

---

1. K. k. rūmų direktorius dr. A. Jurgelionis atidaro sporto halę. — 2. LGSF mankšta su medicinos kamuoliais.

Sporto halės atidarymas

Mūsų sportininkų pažangumui labai trukdė neturėjimas tinkamos patalpos treniravimuisi žiemą. Ši kliūtis dabar jau nugalėta. Dėka Kūno kultūros rūmų ir teniso s-gos pirmininko p. Žadeikos, šiandien mes turime labai erdvią halę, kuri yra įrengta miesto sode esančiose vasaros teatro patalpose. Naujoje sporto halėje yra įrengta tenisui aikštelė, krepšiasviedžio aikštelė ir t. t. Sporto hale bus galima naudotis ligi balandžio mėn. 15 d. Sekmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais naudosis tenisistai, o likusiomis dienomis — sunkiaatletai, stalo tenisistai, sporūtos talkininkai ir kit. Aplamai, tenka pasakyti, kad šios sporto halės įrengimas labai pagerins mūsų sporto rezultatus.

Gruodžio 28 d. 17 val. įvyko iškilmingas sporto halės atidarymas. Iškilmėse dalyvavo K. k. rūmų direktorius dr. Jurgelionis, referentas p. Latvėnas, daug svečių ir sportininkų. Sporto halę atidarė K. k. rūmų direktorius, nupasakojęs įrengimo istoriją ir pakvietęs šioje halėje dirbti visą sportuojantį jaunimą.

Kalbėtojas nurodė, kad tikra kūno kultūra — pagrindinė savaimos tautinės kultūros gija; per sportą ir darbą

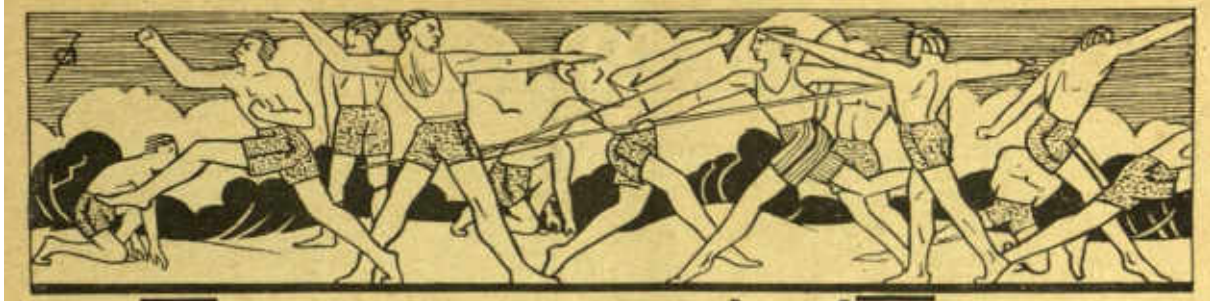

KŪNO KULTŪRA IR SVEIKATA

Kaip smagu, sveika ir gražu...

1933-I-12 d.

Nr. 2

LEIDŽIA KŪNO KULTŪROS RŪMAI

Mūsų naujienos

TALKININKŲ REGISTRACIJA.

— Sporūtos talkininkų registracija ir sveikatos tikrinimas Kaune bus Kūno kultūros rūmuose kiekvieną trečiadienį ir penktadienį 7 val. vakaro.

PATVIRTINO.

— Kūno kultūros rūmų direktorius patvirtino žydų sporto organizacijos Bar-Kochbos pirmininku Dr. Lazerį Goldšteiną.

SPORŪTOS KOMITETAS.

— Biržuose 8-I, dalyvaujant K. k. rūmų referentui p. Latvėnui, sudarytas Sporūtos komitetas.

Komiteto pirmininku išrinktas pradžios mokyklų inspektorius p. J. Alekna.

Nusižudė žymus Latvijos sporto veikėjas kapt. Pontelėjėvas

Latvijos sporto šeimą ištiko vėl nelaimė. Neperseniausiai ji nustoje energingo darbininko O. Kivulio. Nespėjo jo kapas velėnomis apželti, kaip patamsio ranka pareikalavo naujos aukos. Sausio mėn. 6 d. Rygoje buvo palaidotas nusišovęs Latvijos sporto darbininkas kapit. Teodoras Pontelejevas. Veliuonis buvo plačiai žinomas ir sporto šeimos mylimas. Jis buvo Latvijos sporto ir fiziško auklėjimo darbininkas, Latvijos vyriausio štabo fiziško auklėjimo ir švietimo dalies vedėjas. Turėjo 38 metus. Veliuonis buvo didelis Lietuvos draugas ir savo straipsniuose jis skundėsi dėl Lietuvos — Latvijos sporto nenormalių santykių. Nusižudymo priežastis nežinoma.

Jokūbas Lėnas.

MŪSŲ RADIO.

— Sausio mėnesy valstybės radiofone bus paskaitos apie Sporūtą:

I.14 d. 21 val. 10 min.
I.21 d. 21 val. 10 min. ir
I.28 d. 21 val. 20 min.

MOKYTOJŲ KONFERENCIJOS.

— Pradžios mokyklų mokytojų konferencijoje Marijampolėje 6-I ir Mažeikiuose 7-I K. kultūros rūmų referentas p. Latvėnas skaitė paskaitą: „Sporto reikšmė dabartiesi pradžios mokykloje" ir „Kūno kultūros rūmų veikla". Iškelta daug aktualių pradžios mokykloje klausimų ir susilaukta įdomių diskusijų.

STALO TENISO KOMITETAS.

— Sausio mėn. 5 dieną Teniso Sąjunga buvo sušaukusi visų sporto organizacijų, kultivuojančių stalo teniso, atstovų susirinkimą. Susirinkime dalyvavo septynių organizacijų atstovai. Teniso Sąjungos pirmininkas ir Kūno kultūros rūmų referentas paaiškino apie komiteto sudarymą ir jo veiklą. Stalo teniso komiteto nariais išrinkti: Vilimauskaitė Valentina ir Dovydaitis Vincas. Komiteto vadovą paskirs Kūno kultūros rūmai.

SPORŪTOS VAKARAS.

— Sausio mėnesio 7 dieną Šaulių Sąjungos salėje JSO Kauno klubas buvo suruošęs sportišką vakarą. Vakaro programa buvo grynai sportiška. Miši (vyrų ir mergaičių) grupė atliko porą pratimų. Vyrai daug juoko sukėlė komišku boksu ir baigė programą piramydėmis. Atsilankiusieji sportiška programa labai patenkinti. Vakaras pasiseke gerai. Gauta apie 200 litų gryno pelno.

„Kūno kultūros ir sveikatos" bendradarbiams.

Honorarai už įdėtus „K. k. ir sveikatoje" straipsnius bus išmokami du kart per mėnesį: 15—16 ir 30—31 d. nuo 12—14 val. K. kultūros rūmuose.

KAMUOLIO ŽAIDIMŲ S-GA.

— Buvęs Lietuvos futbolo lygos centro komitetas Kūno kultūros rūmama įteikė savo naują statutą. Naujoju statutu lyga, kaip buvo pranešta, vadinsis *Kamuolio žaidimų sąjunga*, sutrumpnitai Kažas.

PATVIRTINTA 1932 m. PIRMENYBĖS.

— Paskutiniame posėdy galutinai patvirtinta 1932 m. LL. pirmenybėse dalyvavusių komandų užimtos vietos, kurios pasiskirstė taip: LFLS, KSS, LGSF, K. š. Sveikata, Š. š. Kovas, K. Makabi, Freya ir paskutinėj vietoj liko Š. Makabi.

NAUJOS TAISYKLĖS.

— Jau paruošta taisyklės dėl mūsų internacionalinių futbolo žaidėjų, kurios bus privalomos visiems valst. komandos žaidėjams ir kandidatams. Taisyklėse numatytos ir įvairios bausmės už jų nevykdymą, pradedant išbraukimu iš komandos sudėties ir baigiant įvairių terminų bei sąlygų diskvalifikacijomis. Taip pat taisyklėse numatytos ir įvairios lengvatos.

SPORTO HALĖ.

— Kauno sporto organizacijos ir sportininkai, norį pasinaudoti sporto hale, turi kreiptis pas teniso sąjungos pirmininką p. Žadeiką.

RENKAMOS ŽINIOS.

— Renkama statistinės žinios apie buv. ir esamus mūsų internacionalinius futbolo žaidėjus ir, kuriems atitiks nustatytų žaistų rungtynių skaičius, visi gaus nuolatinius nemokamus bilietus įeiti į visas futbolo rungtynes.

SIŪLO.

— Italai siūlo įkurti lengvosios atletikos Europos pirmenybėms pravesti Sąjungą, kuri priklausytų JAAF.

Į šią Sąjungą įeitų visų Europos valstybių lengv. atletikos sąjungos.

Tokiai Sąjungai sudaryti jie patiekė ir mūsų K. k. rūmams atitinkamą projektą, prašydami pareikšti savo nuomonę.

Sveikiname brolius klaipėdiečius išsilaisvinimo sukaktuvių proga.
Stiprėkime ir artėkime.

„Kūno Kultūros ir Sveikatos"
redakcija

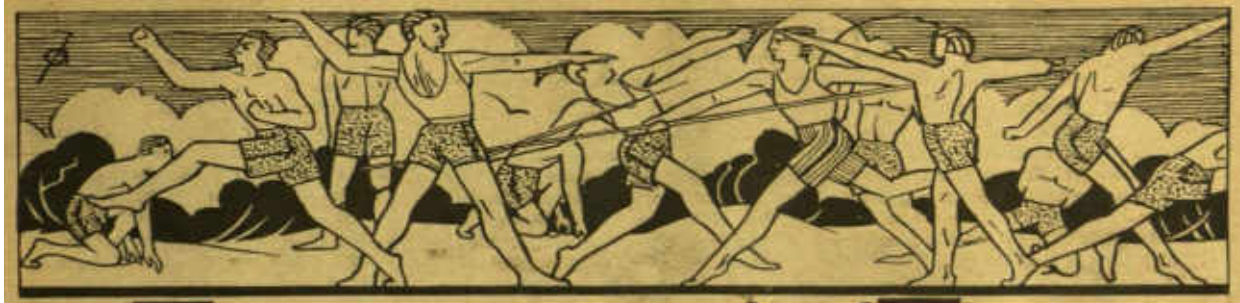

KŪNO KULTŪRA IR SVEIKATA

Bezparnis paukštis.

1933-I-19 d.

Nr. 3

LEIDŽIA KŪNO KULTŪROS RŪMAI

KŪNO KULTŪRA IR SVEIKATA

1933.III.9

10

LEIDŽIA KŪNO KULTŪROS RŪMAI

Jojimo sporto mégėjams

Kauniečiai-tės norį turėti malonumo ir pigiai išmokti joti, tesikreipia pas gusarų pulko bereiterį **Pivorių**. Galima joti manieže ir lauke. Kreiptis telef. **44-55** arba tiesiai pas gusarų bereiterį.

Sporto klubai!

Nepamirškit nusifotografuoti čiuožyklose, gimnastikos salėse grupėmis ir pavieniui. Mes jums patarnausim.

„Foto - Press"

Laisvės al. 3 nr.

(Ateitininkų rūmai)

Skelbkitės

„Kūno Kultūroj ir Sveikatoj"

II-os Valstybės Loterijos IV-os klasės II-ro lošimo rezultatai

Laimėjo šie serijos A ir serijos B bilietai:

5000 litų — Nr. 19818.

Po 500 litų — Nr. 6518, 11030.

Po 300 litų — Nr. 9136, 18207.

Po 250 litų — Nr. 19329.

Po 200 litų — Nr. 7026, 8448, 14668, 18790.

Po 150 litų — Nr. 2978, 6251, 11608, 21578.

Po 100 litų — Nr. Nr. 800, 2465, 3954, 9296, 11818, 12334, 13013, 13871, 18467.

Po 62,50 litų: — Nr. Nr. 8, 219, 265, 363, 379, 476, 495, 504, 605, 985, 1098, 1308, 1425, 1572, 1619, 1643, 1706, 1793, 1865, 1875, 1957, 1982, 1987, 2149, 2175, 2325, 2330, 2373, 2416, 2435, 2437, 2479, 2570, 2646, 2692, 2714, 2748, 2823, 2828, 2880, 2887, 2935, 2957, 2967, 2993, 2994, 3109, 3340 3349, 3497, 3516, 3525, 3626, 3645, 3730, 3865, 3879, 3902, 3986, 4006, 4042, 4080, 4192, 4201, 4202, 4232, 4311, 4313, 4313, 4456, 4576, 4667, 4812, 4835, 4986, 5069, 5074, 5105, 5163, 5165, 5168, 5193, 5236, 5368, 5431, 5460, 5508, 5531, 5584, 5648, 5803, 5856, 5916, 5944, 5976, 5980, 6011, 6074, 6174, 6236, 6455, 6487, 6528, 6532, 6533, 6586, 6643, 6644, 6729, 6788, 6963, 7198, 7230, 7338, 7390, 7407, 7439, 7481, 7519, 7546, 7602, 7633, 7665, 7689, 7718, 7730, 7818, 7834, 7850, 7894, 7948, 8037, 8085, 8226, 8402, 8565, 8640, 8648, 8812, 8824, 8899, 8980, 9289, 9423, 9594, 9845, 9865, 10002, 10041, 10120, 10130, 10233, 10264, 10423, 10434, 10472, 10684, 10706, 10729, 10780, 10809, 10860, 10911, 10913, 11011, 11019, 11023, 1046, 11123, 11145, 11381, 11430, 11431, 11504, 11513, 11657, 11650, 11817, 11847, 12038, 12095, 12139, 12263, 12276, 12288, 12460, 12479, 12498, 12515, 12564, 12587, 12670, 12683, 12963, 12975, 12989, 13019, 13046, 13085, 13238, 13293, 13298, 13359, 13403, 13436, 13561, 13576, 13604, 13610, 13667, 13713, 13785, 13881, 13846, 13913, 13996, 14029, 14219, 14334, 14425, 14437, 14532, 14710, 14819, 14875, 14893, 14980, 15001, 15037, 15061, 15166, 15225, 15263, 15279, 15310, 15398, 15416, 15428, 15454, 15531, 15542, 15693, 15725, 15832, 15968, 16203, 16248, 16362, 16430, 16459, 16533, 16542, 16563, 16570, 16602, 16633, 16714, 16729, 16801, 16802, 16810, 16888, 16991, 17015, 17027, 17041, 17964, 17091, 17112, 17392 17403, 17427, 17470, 17493, 17551, 17573, 17651, 17730, 17763, 17803, 17823, 17844, 17949, 18017, 18024, 18040, 18130, 18182, 18188, 18194, 18197, 18209, 18397, 18503, 18532, 18581, 18614, 18810, 18863, 18889, 18905, 18917, 18920, 18938, 18992, 19056, 19077, 19145, 19158, 19218, 19356, 19385, 19489.

„DURO" amžinos plunksnos išsiplatinimo priežastis glūdi tame, kad **„DURO"** pirmiausiai yra angliška plunksna, aukščiausios rūšies, pagaminta seniausio ir stambiausio fabriko **Conway Stewart & Co Ltd., London. „Duro"** yra patvariausia ir elegantiškiausia plunkana, žavinti savo pasakingomis spalvomis. **„DURO"** turi hermetiškai uždarytą pamatą, ko neturi kitos plunkanos. **„DURO"** neužsilipsnoja ir nedūžta.

„DURO" garantuojama 25 m, ir palyginti pigiai kaštuoja

„DURO" parduodamas 3-jų dydžių

Nr. 20 — Lt. 45

Nr. 40 — Lt. 35

Nr. 50 — Lt. 25

KAUNE:

Rinkevičius ir Karvelis Laisvės al. 40

L. Vidučinskis, „ „ 39

A. Levinas, „ „ 31

J. A. Levinas „ „ 25

KLAIPĖDOJ:

Akc. B-vė „Rytas" knyg. 9 Simano Dacho g. 1

ŠIAULIUOSE:

M. Volpe, Tilžės g. 178

TELŠIUOSE:

Ch. Jažguras

MARIJAMPOLĖJ:

J. Pilvinskis, Vytanto g.

Generalinė Atstovybė Lietuvai

„PRINTATOR"

Prekybos-Technikos kontora

Kaunas, Mickevičiaus g. 11 bt. 8

Telefonas 15-31.

LEIDŽIA KŪNO KULTŪROS RŪMAI

Adresas: Kaunas, Totorių g-vė 12. Tel. 332

Kalbam. valandos nuo 12—13 ir 17—19 v. v.

Rašiniai taisomi redakcijos nuožiūra.

Nespausdintini rašiniai grąžinami tik pridėjusiems pašto ženklą.

REDAGUOJA VL. KVIKLYS

Prenumerata: metams — 6 lt., pusei metų — 3 lt trims mėnesiams — 1,50 lt. Užsienyje dvigubai

Skelbimai: 5,4 cm. petito eilutė ar jos vieta po teksto — 75 cnt., tekste — 1 lt. Nuolatiniams skelbėjams, nuolaida.

Kooperatinė „Raidės" spaustuvė Kaune, Kęstučio 44. Tel. 758.

Karo cenzūros leista.

KŪNO KULTŪRA IR SVEIKATA

Nr. 45 1933.XI.9

KŪNO KULTŪRA IR SVEIKATA

Nr. 52
1933. XII. 21 d.

KŪNO KULTŪROS ŽODIS — KELIĄ PARODYS!

Visi skuba, neatsilik ir Tamsta užsiprenumeruoti 1934 mt.

„KŪNO KULTŪRĄ IR SVEIKATĄ“

Juk Tamsta nori, kad būtum sveikas ir stiprus, **nori žinoti** naujausias žinias apie Lietuvos ir užsienio fiziškąjį auklėjimą, **nori matyti** gražiausius kūno kultūros vaizdus, nori susipažinti su kūno kultūros ir sveikatos dalykais: higienos ir sveiko gyvenimo pagrindais, žiemos sportu ir pramogomis, įvairių mankštų rūšimis, lengvąja atletika, jojimo sportu, tenisu, futbolu, vandens sportu, dviračių, motociklų ir auto sportu ir daugelį kitų sporto ir kūno kultūros šakų. To Tamsta nesužinosite ir neišmoksite neskaitydami ir neužsiprenumeruodami 1934 mt. savaitinio

„Kūno Kultūros ir Sveikatos'' žurnalo

Nuo Naujų Metų eis taip pat punktualiai kas savaitę, bus gausiai iliustruotas, visiems įdomus ir naudingas žurnalas. Todėl jį turi prenumeruoti ir mokytojai, ir valdininkai, karininkai, moksleiviai, ūkininkai, d-kai, vyrai ir moterys, jauni ir pasenę, nes

„KŪNO KULTŪRA IR SVEIKATA“

bus visiems geriausias draugas ir patarėjas.

„Kūno Kultūrą ir Sveikatą" leidžia Kūno Kultūros Rūmai.

Žurnale rašo visa eilė mūsų fiziškojo auklėjimo specialistų, gydytojų, mokytojų, karininkų, rašytojų ir k.

„Kūno Kultūra ir Sveikata" kaštuoja:

Lietuvoje: metams tik 6 lt. 6 mėn.—3 lt.; 3 mėn.—2 lt. ats nr. 30 ct.
Užsieny (be Latvijos, Estijos ir Vokietijos) dvigubai.
Vieną egzempliorių susipažinimui siunčiame nemokamai.

Adresas: Kaunas, Kūno Kultūros Rūmai, „Kūno Kultūros ir Sveikatos" adm.

Su šiuo numeriu siunčiame nemokamą „Kūno Kultūros ir Sveikatos" priedą „Sporūtos dienoms švintant" ir 1933 mt. turinį.

KŪNO KŪLTŪRA IR SVEIKATA

№ 1-2

Fp

1934

Kai kurie sportininkai šitaip sutiko Naujus Metus

Šu ilgesia į sniego plotus

Prancūzai, perskridę Atlantą (3.200 kilom.) per 19 valandų

Jų lėktuvas „Pietų Kryžius"

Šveicarijoj šitaip sportuoja

Anglų naujokų pratimai

KŪNO KULTŪRA IR SVEIKATA

Nr. 22

KŪNO KULTŪROS ATSPINDŽIAI

1. Futbolo pirmenybių pradžia Berlyne.

2. Šių dienų Diana.

3. Olimpinė šventė Atėnų Akropolis 40 metų sukakčiai nuo olimpijados atsiauginimo paminėti.

4. Jeanne Batten, be sustojimo perskridusi iš Anglijos į Australiją rekordinio laiko.

5. Trys meisterbai auto lenktynėse Berlyno Avuse: Chiron, Caracciolla ir Stuck.

Kaina 50 centų

Leidžia Kūno Kultūros Rūmai

KŪNO KULTŪRA IR SVEIKATA

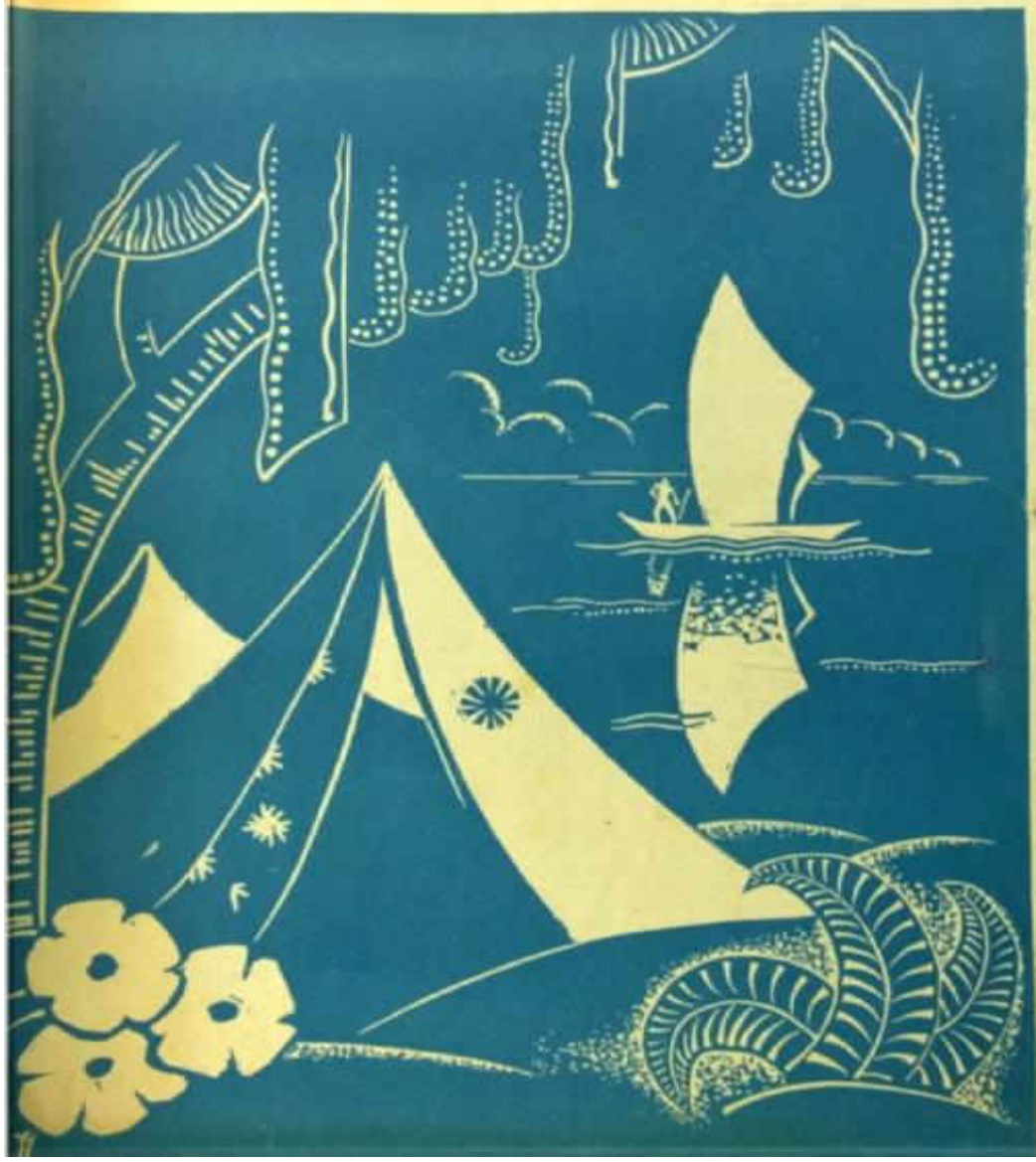

Nr. 19

1934

KŪNO KULTŪRA
IR SVEIKATA

II m. 1934 m. gruodžio mėn. 20 d. 51-52 (103-104) nr.

P. Babicko foto PIRMYN!

Skaitytojams ir bendradarbiams linkime linksmų šv. Kalėdų

Auklėjamoji kūno kultūros reikšmė

Karolis Dineika

1. Šiandien jau daug kas pripažįsta, kad kūno kultūra turi didelės auklėjamosios reikšmės vaikams ir jaunimui. Net plačioji publika, kuri seka kamuolio spardymą, instinktyviai jančia, kad sportas yra didelė jėga, kuri sugeba ne tik sportuojantį jaunimą, bet ir pasyvius žiūrovus uždegti, jaudinti. Tiesą sakant, ne tik XX amžius turi savo charakteringų pramogų, tų pramogų turėjo palyginti netolimi viduramžiai, turėjo XVIII ir XIX šimtmečiai. Ir jeigu šiandieną žmonių kultūros gyvenimas sunku būtų įsivaizduoti be žaidimų, mankštos ir sporto, tai lygiai sunku būtų vaizduotis viduramžius be riterių kraujingų turnyrų. Ir jei kūno kultūros pažiūriu XIX amžių galima vadinti fechtuotės amžiumi, tai XX amžių negalime vaizduotis be futbolo. Be pramogų negalėjo klestėti aukšta ir žavi graikų kultūra, lygiai kaip ir išklypęs romėnų geizminis gyvenimas. Ir kiekviena tauta turi sau charakteringų pramogų: vistiek ar tai bus primityvūs šokiai-ruteliai, ar tai bus piemenų naktygonių šposai ir štukos, ar pagaliau tai bus pramogavimas kortomis, svaigalais ir mūrų amžiaus dievaičiu — žaidimu bei sportu, kurį vieni kelia į padanges, atskirdami nuo bendrų auklėjimo uždavinių, o kiti smerkia iš esmės, nes sportas, girdi, kelia žmogaus kūną į kultą, tuo tarpu kai tik sielai reikia pripažinti vadovaujančios rolės. Kaip visada, taip ir čia tiesa yra sintezėje: žmogus nėra nei vienas kūnas, nei viena siela. Jeigu kalbame apie žmogų, tai tik kaip apie psichofizinę būtybę. Ir žmogus visomis savo galiomis visokeriopai pasireiškia ir per kūną. Ir štai, jeigu taip vertinti žmogų, tai ir reikės pripažinti, kad jaunimas padarė didelę pažangą, pasirinkdamas kūno kultūrą kaip pramogą, lavinimo ir aukl. mokyklą.

2. Susidomėti kūno kultūros vaidmeniu stumia ypač pokariniai laikai, kada net gausingos tautos, laimėtojos ir pralaimėtojos, aistringai lavina ir auklėja savo jaunimą kūno kultūros metodais ir priemonėmis. Ir mažosios tautos neatsilieka. Jos savo jaunimą grūdina, drausmina ir rengia gyvenimui tais pačiais vidujais metodais. Kūno Kultūros formos pokariniais laikais žymiai pakitėjo. Kūno Kultūra atgimė svarbiems uždaviniams ir, iš nereikšmingų kojų ir rankų kilnojimų, virto visą asmenybę patraukiančiu gyvenimu natūralėse sąlygose, kur stiprėjo ne tik raumenys, vidujiniai organai ir nervų sistema, kur organizmas darosi atsparus ligoms, darbingas ir nusiteikęs ilgai gyventi, bet kur kūno kultūra lavina ir auklėja žmogaus valią, aukštesnius jausmus ir gerus įpročius. Tuo būdu kūno kultūra jau gauna du aiškius tikslus. Vienas artimesnis, kurio nieko ir prieškariniais laikais, tik mažiau tinkamu būdu, tai būtent — pagerinti rasę, išvystyti kūną ir patobulinti jo funkcijas, įgyti vikrumo, išmokyti tikslinai ir ekonomiškai naudotis savo kūnu. Bet tuo pat laiku dabar statomas visa plotme ir antrasai, tolimesnis tikslas, ir tai būtent, dvasinių žmogaus ypatybių ugdymas kūno kultūros priemonėmis. Į šitą antrą tikslą įeina ne tik lavinimas orientacijos, akies tikslumo, šalto kraujo, pusiausvyros pavojuje, sugebėjimo kurti planingą veiki-

mą, bet taip pat ir derinti fizines ir psichines jėgas puslausvyron, jausmus palenkti valiai, sauvalę sąžiningam taisyklių vykdymui ir t. t. Praplėtus kūno kultūros įtakos plotą, išeinant iš to neginčijamo fakto, kad per kūną galima lavinti žmogaus būdą, kaip jau sakiau, ir kūno kultūros priemonės sunatūralėjo, pasidarė gyvenimiškesnės; bet teko drauge ir kūno kultūros sąvokas reviduoti. Vietoje sporto, kuris reiškia rungtynine mankštą, siekiančią aukščiausio rezultato toj ar kitoj šakoj, tenka pirmon vieton statyti kūno kultūra bei fiziską auklėjimą, kur be grynai mankštos dalykų yra labai daug priemonių ir faktorių su auklėjimo momentais. Šiandieną jau visi, kurie galvoja apie žmonijos pažangą, ima visa labiau vertinti šitaip suprastą kūno kultūrą, kur sportas tėra viena kūno kultūros priemonių šaka ir vadina kūno lavinimą tik kūno kultūros vardu, o tatai iš tikro yra teisinga ir logiška, nes kultūros esmė yra ne kas kita, kaip žmogaus prigimties įdirbimas pagal aukščiausias idejas. Racionaliai suprasta kūno kultūra kaip tik per kūną ir veda į bendrą žmogaus auklėjimą. Kad tatai tikrai taip yra, teigiamą atsakymą duoda ir psichologija, kuri tvirtina, kad tarp žmogaus kūno ir sielos yra grįžtamoji įtaka. Juk yra įrodytas dalykas, kad fizinis ištvermingumas gali būt nukreiptas į dvasios sritį. Juk tūlas, turbūt, pastebėjo, kad pav. fiziškai stiprių žmonių paistikėjimas savim eina iš fiziško galingumo jutimo, ir priešingai fiziškai suvargusį žmogų apleidžia pasitikėjimas savimi ir apgula nelinksmios mintys ir ūkanota nuotaika. „Kam energija išsenka, tas nustoja ir įtikėjimo savimi — sako A. Smetona.

3. Kaip gi pasireiškia kūno kultūros auklėjamoji įtaka?

Pirmiausia netiesiogiai, kada kūno kultūra ugdo sveikatą, nes sveikas žmogus savaime yra palankus doringam gyvenimui.

Sveiki nervai, normalus organų veikimas, gera nuotaika yra palankios doro gyvenimo sąlygos.

Senais laikais Platonas, mum artimesniais laikais Russo rašė, kad silpnas kūnas silpnina sielą ir viešpatauja ant jos. Ir beveik visi naujesnių amžių filosofai ir pedagogai reikalavo vaikus ir jaunimą fiziškai lavinti.

Net mūsų laikų filologai yra priėję šituo atžvilgiu reikšmingų išvadų, kad padori pramoga yra veikrnys, kurs neutralizuoja instinktą nuo nesuvaldomo veržimosi. (Lagraužas).

O Riedzas įrodinėja, kad žmogaus kūnas ir dvasia riedi plėtojasi lygiagrečiai. Tie mokiniai, kurių kūnas yra geriau išsivystęs, yra ir psichiniai labiau išsilavinę. Ir priešingai — mažiau gabūs mokiniai esti fiziškai atsilikę. *Psichinių jėgų menkėjimas vykstąs tolydžio su kūno energijos menkėjimu.*

Ir Meumannas — taip pat tvirtina, kad dvasios ir kūno raidoj yra lygiagretumo, nors esą pastebimi ir tam tikri svyravimai. *Dvasinės žmogaus raidos pagrindas glūdįs žmogaus kūno tinkamume padėti reikštis sielos veiklai.*

Taigi sveikas, geros nuotaikos žmogus savaime yra linkęs doral gyventi. Fiziškas sunykimas, o ypač ligos keičia ne tik nuotaiką, bet ir ligonio logiką, protavimą. O nykios mintys savo ruožtu taip pat silpnina kūną, atvilepia į vidujinių organų darbą, į liaukų sekreciją. Kaip Vydūnas sako savo knygoje „Sveikata, jaunimas, grožė" — žmogus yra supamas dažniausiai negerų minčių bangų, kurios veikia žmogų. Joms nepasiduoti gali taip pat tik atsparus ligoms, fiziškai tvirtas žmogus, kuris noriai gyvena, šviesiai ir džiaugsmingai galvoja ir linkęs veikti — kurti.

4. Auklėjamoji kūno kultūros įtaka pasireiškia ir netiesiogiu būdu, kada kūno kultūros priemonėmis yra lavinami žmogaus doroviški privalumai, pasirėmę žmogaus noru lavintis ir pramogauti.

Net suaugęs žmogus negali gyventi be pramogų: kiekvienas sau pasirenka jas tokias ar kitokias, kad užsimiršty, pasidžiaugty ir turėty smagumo.

Vaikai ir jaunimas ypač yra reikalingas dorinio pobūdžio erzintojo (Lagraužas). Ir tas erzintojas, be abejo, yra ne kas kitas, kaip džiaugsmas. Tą džiaugsmą kelia pirmiausia žaismo smagumas, lenktyniavimas ir tubūlėjimo vidujinis pasitenkinimas.

Žaismo patrauklumu domėjosi ir mokslininkai, ir jie rado, kad žaidimo smagumas pareina nuo vaiko natūralaus veržimosi lavintis bei auklėtis, nuo paveldėtų reakcijų susidūrimo su įgautosiomis.

Vadinasi, kūno kultūra su žaidimais, mankštomis, iškylomis ir įvairios rūšies smagiomis pramogomis kaip tik patenkina žmogaus norą *džiaugtis, bendrauti ir pasireikšti.* Štai kodėl kūno kultūra sudaro tinkamas neprimestinas auklėjimosi sąlygas, kur vaikai ir jaunimas patys yra suinteresuoti prasiturtinti dorybėmis, kurios padėda laimėti ir patirti malonių išgyvenimų.

Kiekvieną gerą žaidimą ir kūno kultūros pramogą lydi susidomėjimas, įspūdis ir pasitikėjimas auklėtoju.

Štai kodėl modernieji Amerikos pedagogai jau priešmokykliniam amžiui labai plačiai panaudoja žaidimą ne tik kaip auklėjimo, bet ir kaip lavinimo-mokymo metodą.

Statyti vaikui uždavinius, kuriuos jis atlieka žaisdamas su laisvu atsidavimu ir džiaugsmu, yra trumpiausias kelias į pasisekimą.

Antra vertus pažinti vaiką ir jaunimą galima taip pat tik natūraliose žaidimo sąlygose, kur kartu su džiaugsmu ir užsimiršimu, be gerų būdo ypatybių išeina apnuoginti ir negerieji jausmai ir polinkiai.

Pasireikšti žmogui su visu savo vidujiniu turiniu, taip sakant nusiėmus kaukę, kūno kultūros žaidimuose ir pramogose yra labai natūralus dalykas, nes žaisdamas žmogus užsimiršta ir dirba nesirūpindamas apie tinkamą pasirodymą. Čia yra žaidybinis gyvenimas, kur išeina aikštėn žmogaus atlieksma energija, susitaupusios emocijos ir paslėpti polinkiai. Paslėptosios būdo ypatybės ryškėja žaidime ir mankštoj, todėl, kad „darant naujo pobūdžio judesį, pradeda veikti kiti centrai ir tuo pat laiku centrų tarpusavio saitai darosi artimesni, nervai ima veikti dažniau. Fiziški lavinimai labai padėda tiems centrams veikti, juos specializuoja ir protas visai apvaldo kūną". Ir štai, kol protas visai apvaldo kūną, išeina aikštėn tie vidujiniai psichikos susidūrimai, kurie įvyksta dėl įgimtų bei įgautų polinkių ir įpročių kovos su žaidimo bei mankštos statomais reikalavimais, ir dėl tarpusavio žaidėjų santykiavimo, kur kiekvienas turi derintis su kitu, kad bendromis jėgomis trumpiausiu laiku būtų gautas geriausias rezultatas. Tuo būdu kūno kultūros darbu sąlygos pačios savaime šlifuoja žmogaus būdą ir įvairiai veikdamos kūną veikia ir sielą.

Ne bereikalo garsusis pedagogas Foersteris sako, kad „jeigu mes vaikui duosime paragauti lavinimosi ir apsigalėjimo džiaugsmo, tai jis pats ims cave drausti ir į uždraudimą nebežiūrės kaip į gryną varžymą".

Moderniškoji kūno kultūra, kur baigiama nusikratyti sustingusių judesių formų, o jų vieton vis labiau ima įsigalėti žaidimai, natūralios mankštos, iškylavimai, ekskursijos, šventės ir k., duoda gražių progų paragauti lavinimosi ir apsigalėjimo džiaugsmo. Juk nė viena kita sritis, kaip žaidimas, neturi tiek „elementų; kurie charakterizuoja valią jos pasireiškimuose" (Filitis). Žaidimo bei mankštos taisyklės ir jų vykdymas, kaip laisvai pasiimtos pareigos atlikimas, liepia ir iš vidaus stumia vengti sauvalės, apsigalėti. Ir iš tikrųjų uždraudimas nebėra grynas varžymas, o tik būtinas bendravimo, tvarkos ir pasitenkinimo sąlygos. Net tokie uždaviniai, kaip kova su liežuviu, su blogais ūpais, tvardymas piktumo ir troškulio bei skausmo yra lengvai prisinami dalykai kūno kultūros sąlygose. Tad tikrai reikia branginti auklėjamąją kūno kultūros įtaka, kuri nėra nė kiek perdėta, bet visai realus dalykas. Ne be reikalo ir Platonas aukštai vertino kūno kultūros auklėjamąją galią, kada sakė, jog „Jauni žmonės fiziškai besilavindami turi statyti sau tikslą stiprinti labiau valios galią negu fiziską galingumą".

5. Ir iš tikrųjų, kūno kultūrai turi rūpėti ne tik fiziškas galingumas, bet ypač

auklėjamoji kūno kultūros įtaka, nes kitaip kūno kultūra tektų vadinti paprastu sportu.

Jau sakiau, kad sportas — toji rungtyninė mankšta yra tik viena kūno kultūros priemonių šaka, kuri yra savo vietoj gera ir reikalinga. Todėl sporto neneigdami, atiduodami kas jam priklauso, turime jį tinkamai naudoti, kad kūno kultūros auklėjamoji įtaka būtų nesvetima ir sportui — suaugusių žmonių rungtyniniai mankštai.

Yra teisingas tvirtinimas, kad stiprūs išgyvenimai lavina aistringumą, nesusivaldymą ir mažina bendrą pajutimą. O sporte tų išgyvenimų yra net perdaug, juo labiau, kad ir žiūrovai dažnai neleistinu būdu įkaitina rungtynių atmosferą, kur ypač lengva sveikas rungtynes paversti azartišku žiauriu kovojimu.

Sportas, atšlietas nuo bendro fiziško lavinimo, su vienašališku aukščiausio rezultato siekimu, tiesa, gal labai dažnai prasilenkia su kūno kultūrai statomais auklėjimo uždaviniais. Bet tuo pasiremiant vargu bau yra teisinga pasitaikantį sporto vienašališkumą primesti visai kūno kultūrai, ir nuolatatyti iš principo prieš lenktyniavimą žaidimuose ir mankštose. Blogai panaudoti galima, kad ir patį geriausią dalyką. Antra vertus, pašalinus iš kūno kultūros lenktyniavimą, mes tuo pačiu neišplėsim ir žmogaus prigimties kovojimo instinkto ir noro kūrybiškai pasireikšti ir laimėti pirmą, bei geresnę vietą. Kas kita žmogaus negeistinus polinkius tinkamai nukreipti ir nuteikti, jausmus palenkti valiai, riboti sauvalingus veiksmus ir lavinti teisingumą. Racionalu yra reikalauti, kad žaidimai ir mankštos turi formuoti vaikų ir jaunimo valią, jausmus ir kūrybiškam gyvenimui, kur atskiro asmens užgaidos turi būti suderintos su kitų gerove, ir kur kiekviena „aš" neturi skaldyti ,bet vesti viną vaikų kolektyvą į vieningą valią darniai įgyvendinti duotą uždavinį. „Racionali kūno kultūra visus tuos tikslus sau stato ir realizuoja kūno kultūros priemonėmis. Taip pat ir sporto karštesni šalininkai turėtų ne tik gėrėtis rungtynėmis, bet ir žiūrėti, kad treniruotės neviršytų rungtynėnis, o rungtynės negeistinu azartu, kad sportuojantis suaugęs jaunimas būtų sveikas ir pajėgus įvaryti ne tik svarbų golą, bet kad per kelis metus nesusidėvėtų ir tiktų karinei prievolei; kad pagaliau kartu su fiziku galingumu eitų lygiagrečiai ir valios kultūra. Taigi nedaug ko reikia, kad ir sportas būtų pageidaujamas auklėjimo veiksnys. Ta proga, žinoma, reikia atsiminti ir nesubrendusį jauniną, kuris tuo ar kitu būdu yra perankstai įtraukiamas sportuoti. Daug kur vaikai ir jaunimas yra paliekami aikštėse vieni be vyresnių patarimo ir priežiūros. Toks perankstyvus sportavimas, be abejo, yra žalingas. Jau laikas būtų suaugusiems susirūpinti savo vaikų sveikatos apsauga — vietoje perankstyvaus sporto duoti tinkamus žaidimus ir pramogas, kad išaugtų Lietuvai stipri ir valinga naujoji karta.

6. Baigdamas iškelsiu išvadas, kurias per šį trumpą laiką priėjome, benagrinėdami auklėjamąją kūno kultūros įtaką.

1. Kūno kultūra yra gera ryžtingumo ir susivaldymo mokykla. Valia, būdas, drąsa, savitvarda — ypatybės, kurias žaidime ir mankštoj gauna pasireikšti ir teigiamai augti.

2. Žaidimai sudaro geros progos lavinti sąžiningumą, ištikimybę pareigai, sugebėjimą būti ir jaustis laimingu laimėjus, ir pralaimėjus pakantriai atiduoti pagarbą stipresniam — teisėtam laimėtojui.

3. Kūno kultūra yra geras ir visuomeniško auklėjimo veiksnys. Be sugyvenimo, taikingumo, teisėtumo bei išviršinio padorumo ir drausmingumo, yra neįmanoma žaisti ir pramogauti. Kūno kultūra mažina perdidelį jautrumą susierzinimą, apatiją, baimingumą, tinginystę ir nepakenčia netvarkos.

4. Kūno kultūra nuteikia higieniškai gyventi, susidaryti atsparumą prieš kūno geidulius netinkamą pasireiškimą.

5. Pagaliau judesių harmonija, tvarkos malonumas lavina ir estetišką jausmą.

Žodžiu sakant, racionali kūno kultūra, tinkamai panaudojama turi didelės auklėjamosios reikšmės.

Elementarinės žinios figūriniam arba dailiajam čiuožimui

Norinčiam pradėti ant ledo šiek tiek laisvai ir taisyklingai čiuožti, reikia atsiminti keletą bendrų, elementarinių žinių, kurios yra būtinai reikalingos pradedančiam čiuožėjui. Nenoriu daug rašyti apie pačiūžas ir batus. Apie tai buvo parašyta pereitais metais šiame pačiame laikraštyje. Tik turiu priminti, kad drabužiai turi būti neperšilti. Šilti drabužiai verčia prakaituoti, nuo ko galima peršalti. Bet jie neturi būti ir šalti. Geriausia, kad būtų vėsūs, — toki drabužiai čiuožėją verčia savo kūno mankšta sušilti. Batus ir pačiūžas geriau pačiam prisitaikinti. Labai gera, kad ties kojos lankstymosi vieta po bato liežuviu yra padėta tūbos arba pintles.

Figūrinis arba dailusis čiuožimas jau nuo senai užsieny praktikuojamas. Nuo 1894 m. įvykusių Europos pirmenybių ir nuo 1896 m. pasaulio pirmenybių figūrinis čiuožimas įgauna sporto reikšmės, visai išsivysto ir turi nustatytas internacionalines taisykles, kurių kiekvienas olimpiados dalyvis turi griežtai prisilaikyti.

Figūrinis čiuožimas dalomas į pavienį ir porinį čiuožimą. Pavieniam čiuožime yra mokyklinis (kaip lankai, trejukės, kilpos ir k.) ir laisvas čiuožimas. Poriniam čiuožime yra tam tikrai pritaikinti numeriai.

Pirmieji pasiruošimai figūriniam čiuožimui yra: įprasti laisvai laikytis ant ledo ir laisvai čiuožti. Kai kam bene sunkiausias darbas yra pirmieji žingsniai ant ledo. Bet tinkamas su tuo susipažinimas tą darbą lengvina. Prieš pradedant čiuožti, galima, užsidėjus pačiūžas, pavaikščioti ant grindų. Nedrąsiems ir suaugusiems patartina pradėti mokytis su kitų čiuožėjų pagalba arba prisilaikant rogučių atramos. Užėjus ant ledo, svarbiausia yra tinkamas kūno balansavimas. Čiuožėjas iš karto virsta atgal. Norint tinkamai pusiausvyrą išlaikyti, reikia pasiduoti priekin ir čiuožti daugiau ant pryšakinės pačiūžos dalies. Čia svarbu yra nesuduoti pačiūžos galu į ledą. Už tai reikia stengtis kiek galint spirtis ne pačiūžos galu, bet pačiūžos vidine briauna, pasukus pačiūžos pryšakį į lauką. Pamažu dėstant kojas, pratinama jas nuolat ilgiau laikyti ore. Negerai daro, kas įpranta laisvąją koją laikyti pryšaky, o ne užpakaly. Reikia važinėti — vaikščioti tol, kol vienas gali laisvokai čiuožti. Kiek vėliau galima pradėti lankus (panašius į pusę apskritimo — gigantus) ir į vidų, ir į lauką ant abiejų kojų. Kiek kitaip mokomasi čiuožti atgal. Statomos kojos lygiagrečiai šalia viena antros. Padavus kūno svorį ant vienos kojos, spirtis antros kojos vidine pačiūžos briauna. Pasispyrus važiuoti ant tos kojos, kur yra kūno svoris, antrą koją velkant ledu. Paskui staiga permesti kūno svorį ant antros kojos, o pirmąja pasispyrus, vilkti ledu. Taip darant, gaunasi du kreivi lygiagretūs pėd-

Kada mes turėsime sportiškus paminklus?

Laikraštis „SPORTAS“- ilgiausiai nenutrūkstamai Lietuvoje leidžiamas spaudos leidinys

1952- 1956 m. buvo leidžiamas mėnesinis žurnalas ,,Sportas“

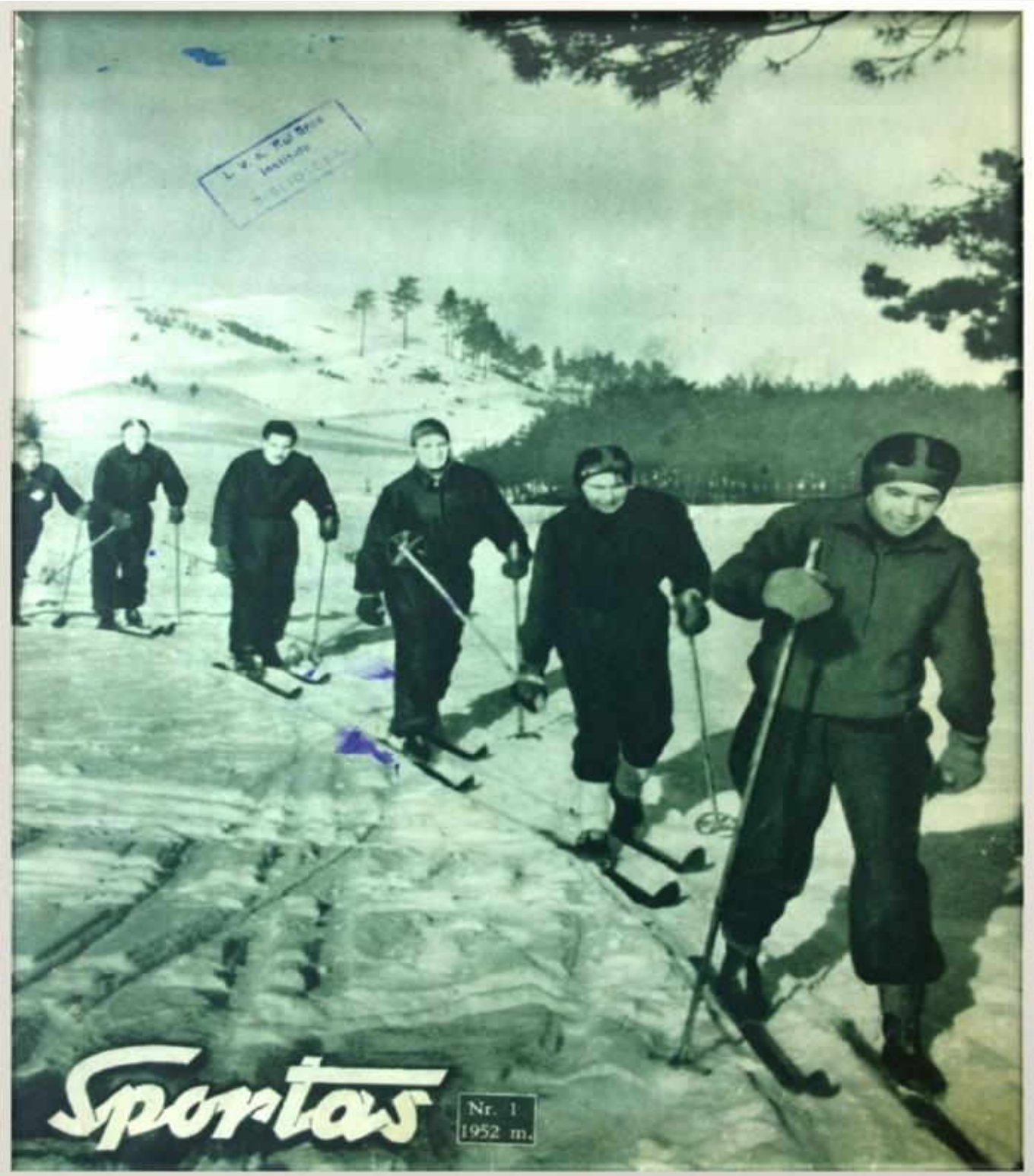
Sportas
Nr. 1
1952 m.

VISASĄJUNGINĖS VARŽYBOS 1953 m.

KOMPLEKSINĖS VARŽYBOS

Vidurinių specialių mokyklų moksleivių, aukštųjų mokyklų studentų žiemos sporto šakų varžybos — žiemos atostogų metu, vasaros sporto šakų — vasaros atostogų metu, septynmečių ir vidurinių mokyklų moksleivių neakivaizdinės varžybos — liepos mėn.

BOKSAS

Kovo 17 — 25 d. d. Ivanove — preliminariniai individualinių pirmenybių susitikimai, balandžio 18 — 26 d. d. Maskvoje — finalinės varžybos; rugpiūčio 8 — 14 d. d. Jerevane — jaunių komandinės pirmenybės.

BURIAVIMAS

Rugpiūčio 31 d. — rugsėjo 7 d. Rygoje — individualinės-komandinės varžybos; liepos 19 — 27 d. d. Nikolajeve — jaunių komandinės pirmenybės.

ČIUOŽIMAS

Sausio 14 — 19 d. d. Alma — Atoja — individualinės pirmenybės Kazachijos TSR Ministrų Tarybos prizui laimėti.

DAILUSIS ČIUOŽIMAS

Vasario 25 d. — kovo 3 d. Jaroslavlyje — individualinės-komandinės pirmenybės.

DVIRAČIŲ SPORTAS

Birželio 20 d. — liepos 8 d. — Maskva — Charkovas — Kijevas — Maskva; liepos 15 — 20 d. d. Maskvoje — varžybos treke; liepos 25 — 29 d. d. Tuloje komandinės jaunių varžybos; rugsėjo 10 — 15 d. d. Maskvoje — varžybos plentų; spalio 1 — 5 d. d. Rygoje — kolūkiečių varžybos.

FECHTAVIMAS

Gegužės 16 — 23 d. d. Charkove — individualinės - komandinės pirmenybės; rugpiūčio 1 — 11 d. d. Smolenske — komandinės jaunių pirmenybės; lapkričio 14 — 29 d. d. Leningrade — komandinės draugijų pirmenybės.

FUTBOLAS

Gegužės — rugsėjo mėn. — „A" ir „B" klasės komandų pirmenybės; rugpiūčio 9 — 20 d. d. Minske — jaunių komandų finalinės varžybos; spalio 16 — 23 d. d. Frunzėje, Tbilisyje, Vilniuje — zoninės kolūkiečių varžybos; lapkričio 16 — 23 d. d. Simferopolyje — finaliniai susitikimai.

GIMNASTIKA

(Sportinė, meninė, akrobatika)

Gegužės 16 — 22 d. d. Kijeve — individualinės sportinės gimnastikos pirmenybės; rugpiūčio 19 — 24 d. d. Sverdlovske — jaunių varžybos; lapkričio 22 — 29 d. d. Rygoje — individualinės - komandinės (individualinės pirmenybės atskirois jrankiais) sportinės gimnastikos pirmenybės.

IMTYNĖS KLASIKINĖS

Gegužės 15 — 22 d. d. Rostove prie Dono — individualinės - komandinės pirmenybės; rugpiūčio 8 — 14 d. d. Zaporožėje — jaunių pirmenybės; lapkričio 16 — 22 d. d. Taškente — komandinės pirmenybės.

IMTYNĖS LAISVOS

Balandžio 11 — 18 d. d. Leningrade — individualinės - komandinės pirmenybės; rugpiūčio 8 — 14 d. d. Stavropolyje — jaunių varžybos; gruodžio 3 — 9 d. d. Kijeve — komandinės pirmenybės

IRKLAVIMAS

Rugpiūčio 8 — 14 d. d. Maskvoje — jaunių komandinės varžybos (akademinės valtys ir baidarės); rugsėjo 4 — 15 d. d. Maskvoje — komandinės pirmenybės (akademinės valtys, baidarės ir kanojos).

KREPŠINIS

Kovo 17 — 29 d. d. Rygoje — respublikų rinktinių varžybos; kovo 24 — 28 d. d. Rygoje — Maskvos, Rygos, Vilniaus, Kijeva jaunių varžybos; liepos 3 — 6 d. d. Maskvoje — šalies taurės turnyro finalas; rugpiūčio 14 — 28 d. d. Dniepropetrovske — jaunių varžybos; rugsėjo 5 — 20 d. d. Baku — TSRS pirmenybės.

LENGVOJI ATLETIKA

Kovo 15 — 20 d. d. Leningrade — varžybos uždarose patalpose; gegužės 10 — 13 d. d. Minske — Baltarusijos, Estijos, Latvijos ir Lietuvos rinktinių varžybos; rugpiūčio 14 — 19 d. d. Kijeve — jaunių varžybos; spalio 16 — 24 d. d. Jerevane — kaimo jaunimo varžybos; rugsėjo 23 — 31 d. d. Maskvoje — šalies individualinės - komandinės pirmenybės.

MOTOCIKLŲ SPORTAS

Birželio 1 — 10 d. d. Talinn — individualinės pirmenybės ratinėje trasoje; rugpiūčio 13 — 20 d. d. Maskvoje — individualinės - komandinės pirmenybės.

PLAUKYMAS IR ŠUOLIAI Į VANDENĮ

Kovo 24 — 28 d. d. Minske — Minsko, Tartu, Murmansko, Kauno, Molotovo ir Gorkio miestų, Sovietska, Daugpilio jaunių varžybos; rugpiūčio 13 — 18 d. d. Saratove — jaunių komandinės pirmenybės; rugpiūčio 25 — 31 d. d. Kijeve — individualinės - komandinės pirmenybės, spalio 1 — 8 d. d. Minske — Baltarusijos, Estijos, Latvijos ir Lietuvos rinktinių varžybos.

STALO TENISAS

Liepos 19 — 27 d. d. Kalugoje — individualinės - komandinės jaunių varžybos; lapkričio 11 — 23 d. d. Leningrade — individualinės - komandinės pirmenybės.

SUNKIOJI ATLETIKA

Balandžio 20 — 24 d. d. Jaroslavlyje — visasąjunginio kalno stipruolių konkurso finalas; spalio 15 — 20 d. d. Maskvoje — kolūkiečių komandinės varžybos; gruodžio 12 — 17 d. d. Voronežo — komandinės pirmenybės.

STENDINIS ŠAUDYMAS

Rugpiūčio 24 — 30 d. d. Leningrade — šalies pirmenybės.

ŠAUDYMAS

Rugpiūčio 1 — 5 d. d. Krasnodare — jaunių varžybos; rugsėjo 5 — 19 d. d. Maskvoje — šalies pirmenybės.

ŠACHMATAI

Gegužės 15 d. — birželio 14 d. Jaltoje, Vilniuje ir Saratove — TSRS XXI pirmenybių pusfinaliai; rugpiūčio 5 — 22 d. d. Charkove — jaunių komandinės varžybos; rugpiūčio 15 — 30 d. d. — kolūkiečių komandinės varžybos; birželio — gruodžio mėn. — visasąjunginis masinis turnyras (dalyvauja visi norintieji); lapkričio 20 d. — gruodžio 24 d. Maskvoje — XXI pirmenybių finalas.

ŠAŠKĖS

Kovo 28 d. — balandžio 26 d. Minske — XV pirmenybių finalas; liepos 22 d. — rugpiūčio 13 d. Kišiniove, Štalino mieste, Ivanove, Kaune, Leningrade — TSRS XVI pirmenybių ketvirtfinaliai; spalio mėn. 6 — 31 d. d. Maskvoje, Kazanėje, Charkove — pusfinaliai. Rugsėjo 5 — 28 d. d. Maskvoje — ketvirtųjų kolūkiečių pirmenybių finalas.

ŠIUOLAIKINĖ PENKIAKOVĖ

Rugpiūčio 22 — 28 d. d. Maskvoje — individualinės - komandinės pirmenybės.

TINKLINIS

Kovo 24 — 28 d. d. Leningrade — Talinn, Leningrado, Vilniaus, Petrozavodsko jaunių varžybos; balandžio 11 — 29 d. d. Magnitogorske — dešimties miestų vyrų ir moterų komandų varžybos; liepos 4 — 7 d. d. Ivanove — TSRS taurės turnyro finalas; rugpiūčio 14 — 24 d. d. Kazanėje — jaunių varžybos; rugsėjo 19 d. — spalio 3 d. Odesoje — šalies pirmenybės; spalio 8 — 19 d. d. Odesoje — kolūkiečių varžybos.

TENISAS

Rugpiūčio 8 — 18 d. d. Saratove — jaunių individualinės - komandinės varžybos; rugpiūčio 12 — 24 d. d. Talinn — jaunimo individualinės - komandinės varžybos; rugpiūčio 28 d. — rugsėjo 7 d. Kijeve — šalies individualinės pirmenybės; spalio 4 — 12 d. d. Tbilisi — komandinių pirmenybių finalas.

VANDENSVYDIS

Liepos 9 — 25 d. d. Maskvoje — šalies pirmenybės; rugpiūčio 8 — 14 d. d. Kijeve — TSRS taurės turnyro finalas.

Pirmame viršelio psl.: Jaunosios čiuožikės.
Ch. Levino foto-etiudas.

Sportas

VISŲ ŠALIŲ PROLETARAI, VIENYKITĖS!

Nr. 1 (13) 1953 m. sausio mėn. EINA ANTRI METAI

KŪNO KULTŪROS ir SPORTO KOMITETO prie LIETUVOS TSR MINISTRŲ TARYBOS ORGANAS

L. V. K. Kūno Kūr. Sp. Kom.

1953

Įžengdami į naujus, 1953-iuosius metus, tarybiniai žmonės su pasididžiavimu apžvelgia kelią, kurį jie nužengė, darbus, kuriuos jie nuveikė praėjusiais metais. Pirmosios pasaulyje socialistinės valstybės piliečiai turi kuo didžiuotis!

Tarybiniai žmonės darbo praėjusiais metais su dideliu pakilimu įmonėse ir kolūkiuose, didžiosiose komunizmo statybose, sėkmingai mokėsi vidurinio ir aukštojo mokslo įstaigose. Visur — nuo Baltijos jūros ligi Ramiojo vandenyno, nuo Murmansko ligi Jerevano — šauniojі tarybinė liaudis aktyviai dirbdama įnešė savo indėlį į taikos reikalo sustiprinimą visame pasaulyje.

Trisdešimt metų gyvuojanti didžioji Tarybų Socialistinių Respublikų Sąjunga pasiekė nematytų laimėjimų. Su Lenine vėliava, draugo Stalino vadovaujamos pirmosios pasaulyje darbininkų ir valstiečių valstybės tautos, susivienijusios galingoje Tarybų Socialistinių Respublikų Sąjungoje, nuėjo šauniu kovų ir pergalių kelią. Mūsų didžiosios šalies tautos, nuvertusios išnaudotojų klases ir pasiekusios pasaulinės-istorinę pergalę Didžiajame Tėvynės kare, apgynė savo nepriklausomybę ir padėjo pagrindus komunizmo statybai.

Su dideliu dėmesiu tarybiniai žmonės seka mūsų partijos XIX suvažiavimo darbą. Istoriniai Tarybų Sąjungos Komunistų Partijos suvažiavimo sprendimai įkvepia visus mūsų šalies darbo žmones tolesnei atkakliai kovai dėl komunistinės visuomenės pastatymo. Kalbėdamas savo genialiajame veikale „Ekonominės socializmo TSR Sąjungoje problemos" apie pagrindines preziminarines sąlygas perėjimo iš socializmo į komunizmą, draugas Stalinas moko **„Būtina... pasiekti tokį kultūrinį visuomenės augimą, kuris užtikrintų visiems visuomenės nariams jų fizinių ir protinių gabumų išvystymą..."** Kaip Komunistų partija rūpinasi žmogumi, darbo žmonių materialiniu ir kultūriniu poreikių patenkinimu, rodo partijos XIX suvažiavimo direktyvos dėl penktojo penkmečio plano. Šiame dokumente nurodomas taip pat būtinumas užtikrinti tolesnį fizinės kultūros ir sporto išvystymą.

Nemažų laimėjimų pasiekė praėjusiais metais mūsų didžiosios Tėvynės fizkultūrininkai ir sportininkai. Tarybų Sąjungos sportininkai nudžiugino šimtais rekordų, kurių dalis viršija pasaulinius rezultatus. Ėjėjo praėjusių metų tarptautinių varžybų tarybiniai sportininkai iškovojo garbingus pasaulio čempionų vardus. Sėkmingai pasirodė mūsų šalies sportinė delegacija XV olimpinėse žaidynėse. Tapdamas vis labiau masiškų, auga ir stiprėja tarybinis sportinis judėjimas, kyla mūsų šalies sportininkų meistriškumas.

1952-ais metais tolesnių laimėjimų pasiekė taip pat mūsų respublikos fizkultūrininkai ir sportininkai. Garbingus Tarybų Sąjungos čempionų vardus iškovojo boksininkas A. Šocikas, dviratininkas K. Paršaitis, stalo tenisininkai O. Žilevičiūtė, A. Saunoris, J. Urbšienė, R. Vitulskytė, V. Dzindziliauskas, įtemptose varžybose teisę pereiti į „A" klasę ir siekti šalies čempiono vardo iškovojo Vilniaus „Spartako" futbolininkai. Visa tai liudija tam tikrą Tarybų Lietuvos sportininkų meistriškumo kilimą.

Tačiau mūsų respublikos sportininkai žengia į priekį pernelyg lėtai ir toli gražu dar nėra įvykdę tų reikalavimų, kuriuos savo 1948 m. gruodžio mėn. nutarime yra iškėlęs tarybiniam sportiniam judėjimui Tarybų Sąjungos Komunistų Partijos Centro Komitetas. Respublikos sportinės organizacijos dar nėra pasiekusios reikiamo masiškumo. Ėjėje Tarybų Lietuvos įmonių, kolūkių, įstaigų, mokyklų neįkurti žemutiniai fizinės kultūros kolektyvai, o daugelyje ligiau gyvuojančių kolektyvų sistemingai neruošiami PDG ženklininkai ir atskyrininkai, nedirbamas nuosekliai ir rimtai mokomasis-sportinis darbas, nerengiamos įvairių sporto šakų varžybos; kolektyvuose neįrengtos paprasčiausios sporto aikštelės. Visa tai neigiamai atsiliepia bendram plačiųjų fizkultūrininkų masių sportinio meistriškumo kilimui.

Kaip tik dėl šios pagrindinės priežasties respublikoje dar nepakankamai kultivuojami sportiniai žaidimai — krepšinis, futbolas, tinklinis, ledo ritulys, per pastaruosius metus labai lėtai kyla lengvaatlečių, plaukikų, imtynininkų, čiuožikų, slidininkų ir kitų sporto šakų atstovų lygis.

Daugelis net geriausiųjų Tarybų Lietuvos sportininkų, respublikos rinktinių dalyvių, nesitreniruoja ištisus metus, o pasitenkina tuo, kad trumpą laiką prieš varžybas „įsitreniruoja" ir tuoj po jų nustoja toliau tobulėjęsi. Ši pragaištinga praktika, kuri trukdo sportininkui sistemingai kelti savo pasiekimus, lygiai kaip ir eilės sportų šakų atstovų nesuprantamas abejingumas treniruotėms žiemą gryname ore, dar, deja, nesusilaukė reikiamo trenerių atkirčio.

Sukurtoji mūsų šalyje sportinė klasifikacija, kuri paremta priešakiniais organizaciniais ir metodiniais tarybinės fizinio auklėjimo sistemos principais, nustatanti visiems tarybiniams fizkultūrininkams garbingus sportinius ir atskyrių vardus, vaidina milžinišką vaidmenį skatinant sportinio meistriškumo kilimą. Ryšium su tuo, kad nuo š. m. sausio mėn. 1 d. įsigaliojo nauji Vieningos visasąjunginės sportinės klasifikacijos nuostatai, kuriuose žymiai padidintos atskyrių normos ir reikalavimai, sričių ir rajonų kūno kultūros ir sporto komitetai turi pagerinti savo veiklą propaguojant naująją klasifikaciją, plačiųjų sportininkų masių tarpe, pertvarkyti savo darbą siekiant, kad fizkultūrininkai būtų tinkamai paruošti pasaukštintoms atskyrių normoms ir reikalavimams įvykdyti. Kaip tik todėl respublikos fizkultūrininkams ir sportininkams, trenerams, sportinio judėjimo darbuotojams, plačiam visuomeniniam sportiniam aktyvui iškyla dar didesni uždaviniai, kurių įgyvendinimas reikalauja dar intensyvesnio, našesnio, metodiniu požiūriu taisyklingesnio darbo.

Šiuo metu respublikoje vyksta „Kolūkiečio" sporto draugijos atsiskaitiniai-rinkiminiai susirinkimai. Vietos sporto komitetų, draugijos sričių tarybų pareiga užtikrinti, kad atsiskaitinių-rinkiminių susirinkimų metu pakilių kolūkių sportininkų aktyvumas, kad visiems nariams ir juridiniams nariams būtų baigti įteikinėti narių liudijimai ir bilietai. Sporto komitetai, draugijos respublikinė ir sričių tarybos turi pasiekti, kad „Kolūkiečio" draugijos žemutinių fizkultūros kolektyvų ir rajonų tarybų pirmininkais būtų renkami energingi, mėgstą sportą ir turį organizacinio darbo patyrimą žmonės, kurie galėtų, kolūkių partinių ir komjaunimo organizacijų remiami, žymiai pagyvinti sportinį darbą žemės ūkio artelėse.

Svarbus sporto draugijų, vietos Kūno kultūros ir sporto komitetų darbo baras — tarybinių sportininkų auklėjimas, kuris gali būti sėkmingas tik tuomet, kai rimtai bei dalykiškai vystoma kritika ir savikritika. Principiali kritika neleidžia sportininkams ilsėtis ant laurų, žavėtis laimėjimais, kurie dažnai gana nežymūs. Svarbų vaidmenį auklėjant tarybinius sportininkus turi jų idėjinis-politinio lygio kilimas. Kuo aukštesnis bus sportininkų idėjinis lygis, tuo geresnių rezultatų jie pasieks.

Tarybų Lietuvos sportininkai įžengia į naujuosius — 1953 — metus, kai respublikoje vyksta pasirengimas rinkimams į vietines Taybas. Tūkstančiai fizkultūrininkų ir sportininkų, dalyvaudami rinkiminėje kampanijoje išeina puikų politinio auklėjimo mokyklą, įsijungia į visuomeninę politinę veiklą. Bendradarbiaudamos su komjaunimo organizacijomis, sportinės organizacijos turi rinkiminės kampanijos metu rengti agitacinius žygius, estafetes, įvairias masines šventes ir varžybas, skirtas rinkimų garbei. Patriotinis visų sportininkų uždavinys — garbingai įvykdyti jiems pavestų darbą rinkiminėje kampanijoje, rodyti organizuotumo ir drausmingumo pavyzdžius, pažymėti visaliaudinę šventę naujais laimėjimais darbe ir sporte!

Į naujus laimėjimus naujaisiais metais, draugai fizkultūrininkai ir sportininkai!

BIBLIOTEKA

SOCIALIZMO ŠALIES KONSTITUCIJA

so raidėmis įrašyti į nu-
sio socializmo šalies
tuciją didingi laimėjimai.
s iškovojo šlovingosios
nistų partijos vadovauja-
arybinė liaudis, pirmoji žmonijos is-
e atsikračiusi eksploatatorių jungo ir
si laisvą, laimingą gyvenimą.

apie ką šimtmečiais svajojo didžiau-
žmonijos protai, dėl ko kovojo ir ko-
milijonai viso pasaulio paprastų žmo-
liaudies turi socializmo šalies pilietis
ybinis žmogus: Konstitucijos laiduotas
sias teises į darbą, mokslą, poilsį.

žiosios tarybinių tautų draugystės su-
oje šeimoje daugianacionalinė mūsų
s, Partijos XIX suvažiavimo istorinių
mų įkvėpta, kovoja dėl komunizmo
ymo šalyje.

ą kilnią visaliaudinę kovą savo svarų
jneša ir mūsų respublikos darbo žmo-
Dėka Komunistų partijos, broliškos ta-
ų tautų paramos įgijusi tikrą valsty-
mą, laisvę, Tarybų Lietuvos liaudis pa-
nematytus ligi šiol savo istorijoje lai-
us. Amžiams dingo tie laikai, kada
gatves užpildydavo bedarbiai kada iš varžytynių buvo parduodamas valstiečio žemės sklypelis, kada mokslas neburo prieinamas plačiosioms darbo žmonių masėms.

Respublikos darbo žmonės, naudodamiesi didžiosiomis Konstitucijos teisėmis, partijai vadovaujant sukūrė klestinčią kolūkinę-industrinę respubliką, lygiąją tarp lygiųjų, drauge su visa socialistine Tėvyne ryžtingai žengiančią į komunizmą.

Vis labiau ryškėja tos netolimos, dar puikesnės ateities konturai didinguose laimėjimuose, kuriuos tarybinė liaudis pasiekė visose liaudies ūkio, kultūros ir mokslo srityse. Tėviškai rūpindamasi tolesniu liaudies gerovės kėlimu, Partija ir Vyriausybė nubrėžė didingas perspektyvas — per artimiausiosius dvejus-trejus metus žymiai pagerinti tarybinių žmonių aprūpinimą liaudies vartojimo reikmenimis. Atsakydami į mūsų partijos Centro Komiteto ir TSRS Ministrų Tarybos nutarimus, rugsėjo Plenumo iškeltus uždavinius, mūsų šalies darbo žmonės su nepaprastu patriotiniu ir gamybiniu pakilimu kovoja už naujus pasiekimus kelyje į komunizmo rytojų.

O tai reiškia ne tik sukurti materialinių vertybių gausumą darbo žmonių nuolat augantiems poreikiams tenkinti, bet ir pasiekti tokį visuomenės kultūros augimą, kuris užtikrintų kiekvienam visuomenės nariui visapusišką protinių ir fizinių gabumų išvystymą.

Tolesnis, lig šiol nematytas tarybinės liaudies materialinio ir kultūrinio lygio augimas sudaro puikiausias sąlygas fizinės kultūros ir sporto judėjimui toliau vystyti. Partija ir Vyriausybė, jautriai rūpindamosios Konstitucijos užtikrinta teise — darbo žmogaus poilsiu ir sveikatingumu, didelį dėmesį skiria fizinei kultūrai ir sportui.

Didi laimė gyventi, dirbti ir kurti šalyje, kuri turi demokratiškiausią pasaulyje Konstituciją. Tarybiniai žmonės, didžiuodamiesi savo socialistine Tėvyne — taikos ir demokratijos tvirtove, karštai mylėdami ją, savo našiu darbu dar labiau stiprina jos galybę.

Sportas

VISŲ ŠALIŲ PROLETARAI, VIENYKITĖS!

Nr. 12 (24) 1953 m. gruodžio mėn. EINA ANTRI METAI

LIETUVOS TSR SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJOS ORGANAS

MŪSŲ UŽDAVINIAI

Tarybų Sąjunga žengia į šviesią ateitį — į komunizmą. Tarybinei liaudžiai pasiekiant vis naujų laimėjimų komunizmo statyboje, nenukrypstamai auga ir stiprėja socialistinės visuomenės vystymosi varomosios jėgos — moralinė-politinė tarybinės visuomenės vienybė, mūsų šalies tautų draugystė, tarybinis patriotizmas. Plačiosioms darbo žmonių masėms vis giliau ir giliau atsiskleidžia didingos Lenino—Stalino idėjos. Jos daugina liaudies jėgas, nušviečia tarybiniams žmonėms kelią į didįjį tikslą.

Pereinant iš socializmo į komunizmą ypatingą reikšmę įgauna tarybinių žmonių komunistinis auklėjimas. Viena svarbių komunistinio auklėjimo priemonių yra fizinė kultūra, kurią mūsų šalyje teiklama didelė valstybinė reikšmė.

Prieš penkerius metus mūsų partijos Centro Komitetas priėmė nutarimą masiniam sportiniam judėjimui šalyje išvystyti, tarybinių sportininkų meistriškumui pakelti, tarybinės liaudies fiziniam auklėjimui ryžtingai pagerinti. Šitas nutarimas ryškiai rodo, kaip Komunistų partija rūpinasi tarybinės liaudies sveikatingumo kėlimu, jos dvasiniu ir fiziniu vystymusi. Milijoninė tarybinių fizkultūrininkų ir sportininkų armija atsako į šį partijos ir vyriausybės rūpinimąsi naujais pasiekimais. Vadovaujant partinėms organizacijoms, aktyviai padedant tarybinėms, profsąjunginėms ir komjaunimo organizacijoms, sportinis judėjimas mūsų šalyje pasiekė žymių laimėjimų.

Daugiau kaip du kartus padidėjo per penkerius metus, praėjusius nuo partijos Centro Komiteto 1948 m. gruodžio 27 d. nutarimo, Tarybų Sąjungos fizkultūrininkų ir sportininkų skaičius. Per šį laikotarpį geriausieji mūsų šalies sportininkai daugiau kaip 1 800 kartų pagerino visasąjunginius rekordus ir daugiau kaip šimtą kartų pasaulio rekordus. Tarybiniai sportininkai sėkmingai pasirodė tokiose stambiose tarptautinėse varžybose, kaip XV-os olimpinės žaidynės, IV-tas pasaulinis jaunimo ir studentų festivalis, iškovojo pergales eilės sporto šakų pasaulio ir Europos čempionatuose.

Nemažų laimėjimų per šiuos penkerius metus pasiekė taip pat Tarybų Lietuvos fizkultūrininkai ir sportininkai. Respublikoje ryškiai matomas bendras masinio sportinio judėjimo pakilimas. Dabar jau nebe naujiena užtikti žemutinį fizkultūros kolektyvą ne vien mokykloje, bet ir įmonėje, kolūkyje, tarybiniame ūkyje, o taip pat MTS. Žemutiniai fizkultūros kolektyvai vis labiau stiprėja organizaciškai, daugelis jų turi savo sporto aikštelės, kuriose galima vaisingai dirbti keliant sportininkų meistriškumą. Padidėjo ir tapo žymiai kvalifikuotesnis visuomeninis aktyvas — instruktoriai-visuomenininkai, treneriai, teisėjai — pirmasis sportinių organizacijų pagalbininkas. Per pastaruosius keletus metus gerais rezultatais visasąjunginiuose čempionatuose nudžiugino krepšininkai, stalo teisininkai, fechtuotojai, o taip pat atskiri dviratininkai, boksininkai, lengvaatlečiai ir šachmatininkai. Pajėgiausieji Tarybų Lietuvos sportininkai, šalies rinktinių sudėtyse, sėkmingai pasirodė daugelyje tarptautinių varžybų.

Vykdydamos Komunistų partijos Centro Komiteto nutarimus fizkultūros klausimais, Tarybų Lietuvos sportinės organizacijos nemaža nuveikė. Būtų tačiau neteisinga tenkintis šiais pasiekimais, nepastebėti ir neiškelti tų trūkumų, kurie trukdo gausiai Tarybų Lietuvos fizkultūrininkų ir sportininkų armijai dar intensyviau vykdyti partijos nurodymus dėl masinio sportinio judėjimo išvystymo ir tarybinių sportininkų meistriškumo pakėlimo. Tai įpareigoja visus respublikos sportinio judėjimo darbuotojus peržiūrėti savo darbo metodus, pertvarkyti jį taip, kad jau artimiausiu metu būtų pasiekti žymiai geresni rezultatai tiek vystant sportinį judėjimą plačiosiose miesto ir ypač kolūkinio kaimo darbo žmonių masėse, tiek daugiau ugdant visasąjunginio lygio sportininkus.

Sportinės organizacijos turi žymiai didesnį dėmesį skirti sportinio judėjimo masiškumo augimo tempams. Įtraukiant į aktyvią fizkultūrinę-sportinę veiklą naujus žmones, nepaprastai svarbų vaidmenį vaidina sumanus propagandinis darbas gyventojų tarpe. Mūsų respublikoje, deja, fizinė kultūra ir sportas propaguojami silpnai ir, kaip tai bebūtų keista, daugiausia įvairių kitų, bet tik ne sportinių organizacijų pastangomis. Net tokiuose dideliuose miestuose, kaip Vilnius ir Kaunas, nėra nuolatinių sportinių lektorijų, nedaromi populiarūs pranešimai apie tam tikrų sporto šakų išsivystymą. Didžioji dauguma mūsų respublikos sporto meistrų nepritraukiama propagandiniam darbui, parodomosioms varžyboms, jie nedalyvauja eilėje kitų organizacinių priemonių, skirtų fizinės kultūros ir sporto populiarinimui. Žinoma, plačiai ir įdomiai nepropaguojant fizinės kultūros ir sporto jaunesnio ir vyresnio amžiaus žmonių tarpe, būtų daugiau negu naivu laukti rimtų poslinkių vystant sporto masiškumą.

Pastaruoju metu, geriau sutvarkius mokomąjį-sportinį darbą, pastebimas tam tikras krepšininkų, lengvaatlečių, sunkumų kilnotojų ir imtynininkų meistriškumo kilimas. Tačiau, jeigu, sakysime, krepšinis ir lengvoji atletika kultivuojami gana plačiai, tai to negalima pasakyti apie daugelį kitų šakų. Komplektuodami rinktines arba komandas respublikos pirmenybėms, sveikatos apsaugos skyriai ir sporto draugijos neretai susiduria su dideliais sunkumais. Nepakankamai vadovaudami mokomajam-sportiniam darbui, nekontroliuodami jo kokybės, sveikatos apsaugos skyrių ir sporto draugijų vadoval tik varžybų išvakarėse sužino, kad atitinkama sportinė sekcija dirbo silpnai ir nėra paruošusi pajėgesnių sportininkų. Visa tai liudija, kad mokomajam-sportiniam darbui, pradedant centrinėmis sporto draugijų sekcijomis ir baigiant žemutiniais fizkultūros kolektyvais, skirtinas žymiai didesnis dėmesys. Reikia pagaliau pasiekti, kad kiekvienas sportininkas-atskyrininkas treniruotųsi ištisus metus ir daugiau dalyvautų žemutinio kolektyvo, rajono, miesto varžybose, o nelauktų vien respublikos pirmenybių, kurioms jis stovykloje, deja, vien stovykloje, žaibo greitumu ruošiasi ir tuo pačiu tik žaloja savo sveikatą.

Tolesnis respublikos sportininkų meistriškumo augimas didžia dalimi priklauso nuo jaunosios pamainos paruošimo. Ligi šiol, nepaisant tam tikrų pasiekimų, jaunieji įvairių sporto šakų atstovai silpnai ugdomi. Vidurinėse bendrojo lavinimo ir jaunimo sporto mokyklose jaunieji sportininkai ne visuomet sulaukia kvalifikuotos paramos, jiems net nepatariama, kokią sporto šaką ar rungtį pagal savo duomenis galėtų sėkmingai kultivuoti.

Mokomajam-sportiniam darbui trukdo taip pat instruktorių-visuomenininkų, trenerių ir teisėjų stoka. Nors įvairiuose seminaruose šių visuomeninių sportinių darbuotojų kasmet nemažai paruošiama, bet ilgainiui, sportinėms organizacijoms nepritraukus jų darbui, visuomeninis aktyvas nusišalina.

Didelį uždavinį iškyla toliau vystant sportinį judėjimą respublikos socialistiniame kaime, keliant kolūkinių sportininkų meistriškumą. Tarybų Sąjungos Komunistų Partijos Centro Komiteto rugsėjo Plenumas savo nutarime nurodė pakelti kultūros-švietimo įstaigų darbo lygį. Šitas nurodymas tiesioginė liečia ir sportinių organizacijų veiklą kaime. „Kolūkiečio" ir „Žalgirio" sporto draugijos turi imtis žygių, kad dar per šį žiemos sporto sezoną pagyvintų kolūkių, tarybinių ūkių ir mašinų-traktorių stočių žemutinių kolektyvų veiklą, sustiprintų šiuos kolektyvus, padėtų jiems.

Sportinės organizacijos dar vis nepakankamai įvertina fizkultūrininkų ir sportininkų idėjinį-auklėjamąjį darbą. Tai neleistinas reiškinys. Be gero idėjinio-auklėjamojo darbo neįmanoma pasiekti aukštų sportinių rezultatų. Tai akivaizdžiai rodo šių metų respublikos futbolo pirmenybės, kurios, neskyrus reikiamo dėmesio sportininkų auklėjimui, buvo žemo lygio. Sporto draugijų ir sveikatos apsaugos skyrių vadoval turi pasiekti, kad kiekviename kolektyve vyrautų nepakantumo atmosfera nors ir menkiausiam amoraliniam reiškiniui, kad tiek treneriai, tiek ir eiliniai sportininkai griežtai kovotų prieš tuos, kurie žemina garbingą tarybinio sportininko vardą.

Ryžtingai vykdyti Komunistų partijos nurodymus toliau vystant sportinio judėjimo masiškumą ir keliant tarybinių sportininkų meistriškumą — kiekvienos sportinės organizacijos, kiekvieno sportinio darbuotojo, kiekvieno sportininko šventa pareiga!

„**SPORTAS**“ – Lietuvos Respublikos sporto laikraštis.

1956 -1990 m. ėjo tris kartus per savaitę.
1991 -1992 m. ėjo du arba tris kartus per savaitę.
Nuo 1993 m. laikraštis vadinosi ,,Lietuvos sportas“.
Nuo 2000 m. - ,,Sportas“.

Sportas

KŪNO KULTŪROS IR SPORTO KOMITETO PRIE LTSR MINISTRŲ TARYBOS IR LRPST ORGANAS

Nr. 1 VILNIUS x 1956 m. kovo mėn. 2 d., penktadienis • Kaina 30 kap.

1956 metais vietoj iki tol leisto mėnesinio žurnalo ,,Sportas“ pradėtas leisti laikraštis ,,Sportas“. Pirmasis laikraščio numeris pasirodė 1956 m. kovo 2 dieną. Keturių puslapių leidinys kainavo 30 kapeikų ir ėjo 2 kartus per savaitę – antradieniais ir penktadieniais. Iš viso pirmaisiais gyvavimo mėnesiais pasirodė 87 laikraščio ,,Sportas“ numeriai. Leidinio puslapiuose buvo skelbiamos ne tik sporto naujienos, bet ir orų prognozės.

KALBA RESPUBLIKOS RINKTINĖS DALYVIAI

SIEKSIU PASAULIO REKORDO

Artėjančios sportinės vasaros, gausių šių metų varžybų, laukia su didžiausiu nantrumu. Jau praėjusiais metais, suplanavęs savo rezultatus laikotarpiui iki 7SKS žaidynių sportiniams, stiprinau dirbdamas, katurio kartus geriausio 20 km sportinio ėjimo rekordą, du — vieno valandos ėjime ir ketvirto 10 km rezultatą. Prieš pusę metų Tbilisyje vykusiose šalies pirmenybėse 50 km distancijoje parodėjau geresnį rezultatą (4.13:54,0) už tuometinį pasaulio rekordą, nors ir užėmiau tik šešta vietą.

Viską tik iš šio čempionato pytau nepatenkintas. Savo planu — nuveikti 20 km ėjimo nistprimą, šiuo metu dar taikau palyginus lėtąsnį tempą. Gali kilti klausimas kodėl? Atsakymas paprastas. Jei sakysime, ėjiko žingsnis — 1,25 m, tai, norint įveikti 5000 m distanciją, reikia 4000 žingsnių. Taškas, jeigu žingsnį kad ir penkiais centimetrais trumpesnis, tą patį nuotolį nueiti galima, padaryus 106 žingsnius daugiau. Taigi, kuo žingsnis žingsnis, tuo mažiau jį reikia distancijai įveikti, tuo pačiu mažiau jėgų, tempiami raumenys ir sportininkas, artėdamas prie finišo, turi daugiau jėgos. Štai kodėl ėjikai stengiasi nuolat lėtinti savo žingsnį.

Iki šiol treniruotės sistemingai ir intensyviai. Kovai (15—20 km), kaitinėjant sąlygomis pavyko apgėti valingumą, kurio kiek stokojau praėjusio sezono varžybose.

Dabar mano treniruotės pagrindas — pats ėjimas. Trys kartus per savaitę stengiuosi praeiti nemažiau kaip 30 km. Didelį dėmesį skiriu greičio įgijimui, nes jau eiu put ir pirmosios varžybos. Kovo pradėjo taka Kauno draugiškose varžybose išbandyti jėgas su savo senais sportinių kovų draugais latviais A. Mengis ir V. Abotiniu. Kovo pabaigoje Naičiko rezultatu su kitais įtvirtinsiu ėjikais.

Šiemet įvyks nepaprastai daug įvairių varžybų, todėl man belieka tik vėjyvą rudenį. Tai vaduoto kai kurių rūpečių. Ar visuomet pakaks valingumo sportinės varžybų ugnies, ar per sakysi „neišsivėpsime"? Šis klausimas jaudina kiekvieną. Juk viešnorė būti paties geriausiojo „sportinės formos" TSKS taurių sportiniados metu ir net po to. Tai ypač aktualu tiems sportininkams, kaip aš, rinktinės nariams, kurie ruošiu Melbourno olimpiadai.

Dabar mano klausimas, kaip per palyginti trumpą laiką pasiekiau tokią rezultatą. Atsakau, kad man padėjo ne vien sistemingas treniruotės, bet ir tai, kad visuomet tvirtai užsibrėžęs tikslą. Pasiekęs šiuo metu respublikos rekordą, netrukus stengiausi jį dar pagerinti. Šiuo metu mano tikslas — 20 km ėjimo distancijoje kiekvieną metą įveikti vidutiniškai 2—3 sek. greičiau, negu pernai.

Tuo pačiu sumažinau distanciją per 1 val. 30 min. ir jėgos niekuo nekenčiau nepatikusios, pasiekčiau pasaulio rekordą. Tikiuosi, kad tai man pavyks.

Sportas

KŪNO KULTŪROS IR SPORTO KOMITETO PRIE LTSR MINISTRŲ TARYBOS IR LKPST ORGANAS

Nr. 1 VILNIUS • 1956 m. kovo mėn. 2 d., penktadienis • Kaina 30 kap.

FINALISTAI PAAIŠKĖJO

MINSKIEČIAI DARO PAŽANGĄ • SĖKMINGAI JAUNŲJŲ KREPŠININKŲ DEBIUTAS • KODĖL PRALAIMĖJO TELŠIETĖS • KAUNO ŽALGIRIETĖS — DIMCIAUSIAS PRETENDENTAS

Išėjęs į aikštę Kauno vyrų pirmąjį komandą ir Minsko penketukui, daugelis krepšinio žinovų, susirinkusių į Vilniaus „Sportuko" salę atsiėti respublikos šiemos pirmenybės, neabejojo dalyvių jėgos varžybose be konkurencijos Baltarusijos sportininkų atstovai prelatinėjimu. Tačiau į kartą pavyzdinė sugebėjimas. Jau pirmosios minutės minskiečiai, padarę per pakuitinimdis metu didelę pažangą, paėmė iniciatyvą į savo rankas. Jie labai darniai, kolektyviškai ir, svarbiausia, — taikliai metė į krepšį iš toli, suardydami kiviečių aikštės gynybą. Tik ūkiečių pamaigų dėka žalgiriečiai laimėjo pirmąjį kėlinį rezultatu 32:31.

Kaunų „Žalgirio" komandos taškėja V. Povilaitytė (dešinėje) varžosi pasveikinčių krepšio link.

po pertraukos, geriau įpraėjus kėlinius, Kauno sportininkai pervarė rezultatą, o po to ir laimėjo (82:70).

Tegul nenustemba skaitytojai, kad Kauno „Žalgirio" ir Klaipėdos jaunuoliai, kurie po kelių savaičių vyks į Maskvą tarptautinių rungtynių. Tiesiai supratamas gausių žiūrovų susidomėjimas jaunuolių simpatijos jiems.

2:0, 4:0, 5:0, 6:0, 8:0, 10:0 — užsidegėvo ir užgesdavo elektrinės rodyklės skaitmenys. Taip! Kauno moksleivių rinktinė, kuriojo vertėjų žaidimu ypač žiūkyrė R. Šiaulis ir G. Milerytė, aštuntojo minutės rezultatu 10:0 veši prieš Klaipėdos žalgiriečius. Jaunės kovojo energingai, sumaniai, ir klaipėdietės negalėjo suardyti jų aikštės gynybos. Pirmąjį kėlinį laimėjo jaunosios sportininkės (22:12).

Po pertraukėlės klaipėdietės susiėmė. Jų tuliui metimai, ypač A. Katkutės, vis dažniau pasiekdavo tikslą. Komandų rezultatas mažėjo. Tačiau šiuo atsakingu momentu vėl pasirodė senos respublikos krepšinininkų „Itgos" simptomai — nustatomieji sportininkės blogai žaidžiojo baudos iš 16 reitinavo 9) ir prelaimėjo rezultatu 31:38. Ilgą laiką nepajėgė sieko pelėjusiatytė jaunosios energingai atakuo-

Visų šalių proletarai, vienykitės!

Sportas

LTSR SPORTO DRAUGIJŲ IR ORGANIZACIJŲ SĄJUNGOS RESPUBLIKINĖS TARYBOS IR LRPST ORGANAS

Nr. 1 (1227) Vilnius, 1965 m. sausio 5 d., antradienis Kaina 3 kap.

SVARBŪS UŽDAVINIAI

E. ALEKNAVICIUS
„Žalgirio" draugijos CT pirmininkas

Praejusiais metais „Žalgirio" laisvanoriškos sporto draugijos kolektyvai, miestų tarybos ir Centro taryba, vadovaujant partinėms, aktyviai padedami profsąjunginėms bei komjaunimo organizacijoms, atliko nemažą darbą toliau diegiant fizinę kultūrą ir sportą į darbo žmonių buitį, organizuojant sveiką ir kultūringą poilsį, keliant draugijos sportininkų meistriškumą bei auklėjant juos moraliniu komunizmo statytojo kodekso dvasia.

1964 m. „Žalgirio" draugijos Centro ir miestų tarybos daug dėmesio skyrė sporto kolektyvų, kurių skaičius išaugo iki 346, stiprinimui. Gerai vykdomas fizkultūrinis-masinis darbas Panevėžio „Lietkabelio" (pirmininkas A. Stalauskas), Vilniaus „Elfos" (pirmininkas A. Juknevičius), Vilniaus Plastmasinių dirbinių gamyklos (pirmininkas E. Stelbys), Kauno Vietinio ūkio valdybos (pirmininkas B. Itelys) ir ellėje kitų sporto kolektyvų.

Plastmasinių dirbinių gamyklos sporto kolektyvui Visasąjunginė profsąjungų laisvanoriškų sporto draugijų taryba Naujųjų Metų išvakarėse suteikė sporto klubo vardą. Šiuo metu sporto klubas jungia 637 fizkultūrininkus, čia dirba 18 sporto šakų sekcijos. 1964 metų eigoje buvo surengta spartakiada vidutinio ir vyresnio amžiaus žmonėms. Sporto klubas paruošė 5 TSRS sporto meistrus, daugiau kaip 100 įvairių atskyrių sportininkų bei gausų būrį visuomeninio aktyvo. Gerai dirba instruktorius-visuomeninkas dr. Rutkauskas, Kr. gonis, Dingelis, Viluicius ir kiti. Prie klubo veikia visuomeninė vaikų sporto mokykla, kurioje mokosi 70 vaikų.

1964 metais draugijos sporto kolektyvai ir klubai paruošė 85 TSRS sporto meistrus, 678 pirmojo ir 15265 kitų atskyrių sportininkus, 4546 PDG I ir II laipsnio ženklininkus, o taip pat gausų visuomeninio aktyvo būrį.

Draugijos sporto kolektyvai stengėsi 1964 metų olimpinius sukius panaudoti masiškai vystant fizinę kultūrą ir sportą tarp įvairaus amžiaus darbo žmonių. Buvo surengta pirmoji respublikinė vidutinio ir vyresnio amžiaus dirbančiųjų sveikatos spartakiada, kurios varžybose dalyvavo apie 17 tūkstančių žmonių.

Viz daugiau dėmesio skiriama darbui pagal gyvenamąją vietą. Praejusiais metais Vilniuje ir Panevėžyje buvo surengtos namų valdybų spartakiados. Kai kurių rezultatų šioje srityje pasiekė ir Kauno sportinės organizacijos. Geroja darbas pagal gyvenamąją vietą ir kituose miestuose.

Nors ellėje respublikos įmonių gamybinė gimnastika tvirtai įėjo į darbo žmonių dienos buitį, tačiau ją įdiegiant dar yra rimtų trūkumų. Šiuo metu draugijai priklausančiose įmonėse ir įstaigose gamybinę gimnastiką atliekа 67 tūkstančiai dirbančiųjų ir tarnautojų. Gamybinė gimnastika net kai kuriose stambiose respublikos įmonėse vykdoma nesistemingai. Draugijos miestų tarybos ir profsąjungos vietos komitetai turi pareikalauti iš gamybinės gimnastikos metodistų pagerinti darbą, organizuojant masinės-sveikatinimo priemones.

1964 metais tūkstančiai darbo žmonių vasaros

Tęsinys 2 psl.

Apie naujametinės PAKYLOS

Šiųmetė gelžbetoninių tiesiniųjų gamyklos Nr. 2 naujoji sąjunga, siekė tvirto mažio žmonaičių atvirto pilnos varžybos. Sutinkant Naujamiesto Metas, Šiaulių miesto ... tvirto trys A. kolonis II ir du III aukštyn ...

Mažos rekordinis, kurio ... tai LTSR taurės rekordas, pasiekė mokslėjęs II ... 232,5 kg (72,5+72,5+82,5). Pirmosios vietos laimėjo ir V. Laisvėnas (... — vyrų tarpvaisinės kategorijos (iškėlė 242,5 kg. Be ... Šiauliai rekordus pasiekė ... Jančauskas (Šiauliai) — 222 kg (trečiojo — 67,5 ...), ... — 92,5 ir miesto sporto tarybos pirmininko pavadinimas P. Markevičius (II ... — 370 kg (iškėlė 125 kg).

A. TRELA

OLIMPINIUS PALYDINT

Naujųjų Metų išvakarėse Vilniaus televizijos studija surengė sportinę laidą „Olimpinius metus palydint". Apie Tarybų Lietuvos sportininkų pasiekimus 1964 m. ir planus ateičiai papasakojo Respublikinės sporto tarybos pirmininkas V. Ostrauskas.

Televizijos laidos metu specialiu „Sporto" redakcijos prizu buvo apdovanotas olimpietis sidabro medalininkas Ricardas Tamulis, kurį laikraščio skaitytojai išrinko Tarybų Lietuvos 1964 metų sportininku Nr. 1.

Respublikos geriausiu treniruotėtiu Tarybų Lietuvos rodžio kidusytojai išrinko A. Aleksiejūną, kuriam buvo įteiktas specialus prizas. Taip pat buvo apdovanota respublikos sporto žurnalistų išrinkta geriausia metų komanda — Vilniaus „Žalgirio" akademinio irklavimo vyrų ašluenvietė. Specialias dovanas gavo ir geriausiais metų kolektyvais pripažinti „Plastiko" sporto klubas ir Priekulės tarybinis ūkis.

NUOTRAUKOSE: apačioje — naujametinės sportinės televizijos laidos bendras vaizdas kairėje — R. Tamulis su geriausiaisiais metų sportininkais „Sporto" laikraščio skiriamu prizu.

Gyvenimo ir darbo muzika

Ankstyvą rytmetį miesto gatvėse girdisi muzika. Netikite? Stabtelkite valandėlę ir įsiklausykite. Dieną šie pastaptingi garsai susiliejа su mašinų gaudesiu, o vakare arba rytą jie vėl atgyja. Ir Jonų užvelda muzika. Ne vien ta, kari vidi koncertų salose, — bet ir ši kasdieniškė, paprasta gyvenimo muzika, gimstanti bedirbant, bestiobant. Ir, kaip ir daugelis studentų, diena iš dienos eina į paskaitas, vidi skaitykloje, klubo į treniruotes.

...Ketvirtas mėnuo J. Pušinaitis studijuoja KPI. Vilniaus filiale, o jau spėjo pajusti studentiško gyvenimo puisą.

Kartą, sulėkę jį pabėlai į institutą, paprašėme sunaršindinti su kitais jo ankstesnės mokyklos sportininkais.

— Bus sunku jums viso pamotyti, nes jau prasidėjo egzaminai, paskaitos nevyksta. ...

Tačiau, ohimbką pasvarstęs, Jonas pakvietė užeiti į studentų sporto klubą. Iš ten jis spėjo didžiulį fotonuotraukų albumą.

Tik penkti metai gyvuoja Kauno Politechnikos instituto Vilniaus filiale steviamarinis skyrius, o klube jau susikaupė nemaža sportinių trofėjų, primenančių puikius studentų pergales.

— Ši nuotrauka iš trečios TSRS Taurių sportiniados, — atvertęs pirmąjį puslapį, aiškina Jonas. — Čia matote špagistą Juriją Maskovičiūtę, jaunių grupės šokovinį antrąją vietą. O čia Olegas Maisejenko, kuris iki šiol nežino, ką labiau mėgsta: krepšinį ar šachus į aukštį. Finišo tiesioje — Valentinas Juneškevičius, varsoęs 800 m distancijoje lapės pirmūnėlį prieirėlio.

— O šitas jaunuolis? — susidomėjome nuotrauka, iš kurios žvelgė griežtokas veidas.

— Tai radijo technikos fakulteto baigiamosios Domidas Sacebuvas. Jį dabar galima rasti namuose, besiruošiantį egzaminams arba treniruojantis. Domidas — ubmergėlis, buvęs antro aukšto gimnastas, o ketvirtame kurse sekundės. Šiai tada tremetė ir susidomėjo šiuo sportiniaiu.

— O kokie jūsų ateities planai? — paklausėme pat Jono, respublikos čempiono.

— Karta geral išsiskyti pirmosios sesijos egzaminus ir sekantįjį sezono varžybose 110 metrų su barjerais bėgti greičiau nei per 15 sekundžių.

Mūsų pabaigą pertraukė daugos žodžiai, išverže pro atviras klubo duris:

Man širdy vėl neramu,
Miesius taisinos mamu...

— Repeticija, — šypteli Jonas.

— Ir mėginčę savaitrikos nuožemiškiate? — pasiteiravome.

— Taip. Tik mūsų sesiluite mažoka mergių...

— Todėl ir sportiniame albume nesimato jų nuotraukų?

— Iš dalies taip, — sutiko Jonas su mūsų nuomone, — tačiau sportininkių vis dėlto gal vieną „prisikėsia" sidirinoko ko abejo su

Visų šalių proletarai, vienykitės!

Sportas

LTSR SPORTO DRAUGIJŲ IR ORGANIZACIJŲ SĄJUNGOS RESPUBLIKINĖS TARYBOS IR LRPST ORGANAS

Nr. 154 (1380) Vilnius, 1965 m. gruodžio 30 d., ketvirtadienis Kaina 3 kap.

KP CK PLENUMAS

...aje įvyko Lietuvos Komunistų partijos Centro Komitetas VIII plenumas, kuris ...tė klausimą „Apie ...ikos partinės organizacijos uždavinius, toliau ...ant kultūrinę masinę darbo ...tities kultūrą kaime".

...ėtinę svarstytu klausimu padarė Lietuvos KP ...ieriorius A. Barkauskas.

...mune kalbą pasakė Lietuvos KP CK pirmasis sekretorius A. Sniečkus.

...svarstytu klausimu plenumas priėmė atitinkamą nutarimą.

1965 m. LTSR sportininkas Nr. 1 — M. PAULAUSKAS

...ėtai ir gauti pasekmingai atsakymai į naujametinę dešimties geriausių Tarybų Lietuvos sportininkų 1965 m. anketą. Aš karta dengiau ...nopir bet kada skaitydamas atsiuntė savo atsakymus. Iš ...ės gauta 2270 laiškų. Sumavus balus, paaiškėjo mūsų geriausiųjų dešimtukas, o taip pat ir sportininkas Nr. 1. Šį garbingą vardą laimėjo, ...o skaitytojų sutelkto mūsų jaunajam krepšininkui, Rio ...ropos čempionui Modestui Paulauskui. Beje, Modestas pirmavo tuo pat pirmos anketos paskelbimo dienos. Ir nors Europos čempionatas bekaunėjas Bizertas, žaidęs visą laiką „tipo ant kulno", vis tik Modestui pavyko išlaikyti pirmąją vietą. Kam atiteko lokimesnės vietos dešimtuke — bus paskelbta naujametinėmis „Sporto" nr. metryje. O anketos nugalėtojo tapo Klaipėdos pedagoginės mokyklos direktorius Algirdas Plungė.

Beje, pastarosiomis dienomis buvo gautas ir 2000 asmens — prizinis atsakymas. Tikslinti paaiškinę, aš viena po antrąja kartą. 1964 metais ...ė atsakymai. Jų autorai — Rokiškio gyventojai Onutė ir Danetas Paškauskai. Taciau kadangi Onutės atsakymas pateiktas pirmesniu ir Donatas — antrasis, tai šie atsakymai buvo atregistruoti kaip 2000-ioji ir 2001-ioji. Nepaisant to, matyt, dešimties geriausiųjų sportininkų nuotraukos su autografais tapo puošti Seimynos Onutės ir Donato namus. O dar ką jie pasiėmė savo laiške redakcijai, tai „Banketo geriausiųjų rengimo ...ė kiaidų. Ir visai laimėti rungtynių jiems neužteko energijos. Baigiantis žaidimui, jų atakos vis labiau gese, o kelias žiurkčiūs V. Altabajevo kiaidos (atsiuodamas jis du kartus užgriuvo ant varžovo) visai juos sužlugdė.

KIJEVO ASK—TARTU „KALEVAS" 53:51 (25:20)

Atrodė, kad estai įveikę ir antrą Kijevo komandą, ir tuo būdu įvykdys savo programą minimumu — šiame ture iškovos du taškus. Tačiau jiems pritrūko sakinės. Pir...

Tęsinys 5 psl.

M. Paulauskas.
I. SOKOLOVO draug. šaržas.

...puikios sportininką, mano žinoma ir aš išsivaizduoju jau antrą kartą. 1964 metais ...ė pasinešę nustatyti visą sportininką, kurie buvo išrinkti geriausiais, bei dėl to neseklu...vartojamąsi ir vėl dalyvauja...ę konkurse. Iš anketo ...ė...ė...ė

Visų šalių proletarai, vienykitės!

Sportas

LTSR SPORTO DRAUGIJŲ IR ORGANIZACIJŲ SĄJUNGOS RESPUBLIKINĖS TARYBOS IR LRPST ORGANAS

Nr. 93 (1629) Vilnius, 1967 m. rugpiūčio 10 d., ketvirtadienis Kaina 3 kap.

MŪSŲ LAUKIA NAUJI UŽDAVINIAI

IV SPARTAKIADA NARODOS SSSR

Paskelbęs IV jubiliejinės TSRS Tautų spartakiadai, „Sporto" korespondentas kreipėsi į LTSR Sporto draugijų ir organizacijų Sąjungos Respublikinės Tarybos pirmininką drg. V. OSTRAUSKĄ, kuris komentavo spartakiados eigą ir jos rezultatus.

Klausimas. Kaip vertinami Lietuvos sportininkų spartakiados eigoje pasiekti rezultatai?

Atsakymas. IV jubiliejinės TSRS Tautų spartakiados varžybose dalyvavo šiptai Lietuvos sportininkų. Jie buvo mūsų daugiatūkstantinio sportininkų sąjūdžio pasiuntiniai. Pasinaudodamas šia proga, norėtų dar kartą padėkoti mūsų sportininkams, jų treneriams, garsiems mūsų visuomeninkams už jų įdėtą didžiulį darbą.

Jubiliejinės TSRS Tautų spartakiados varžybos pasižymėjo nuoseklia. Septintasis, kad jų laimėjo bok sportininkų ir sportininkės nuodugniai ruošėsi ir nugrimejinos. Tačiau kai kuriuos trūkumus galima padaryti jau dabar.

Mūsų sportininkų — tiek moksleivių — pasirodymą Maskvoje ir Leningrade reikia vertinti teigiamai, ypač turint galvoje dengiau sporto lygį kitose respublikose ir esamas darbo sąlygas.

Šiuo metu sportininkai, palyginus su III TSRS Tautų spartakiada, tiek tiek pakilo kitų respublikų eilėje, mokslo — tiek tiek atsiskiriejo, bet tiek vietos, tiek kitų atlikto [illegible] ir kai kurių kitų sporto šakų atstovai.

Pagaliau šios spartakiados metu buvo įrodyta, kad, nepaisant vieno skeptiko abejojimo, gali geriau startuoti ir mūsų sportinės gimnastikos atstovai. Malonu pabrėžti, kad išsiskiria šiai spartakiadai rimtą pagalbą suteikė mūsų draugai — Maskvos gimnastikos specialistai, iš kurių daug pasmaukė mūsų sportininkai ir jų treneriai.

Klausimas. O kurių sporto šakų atstovai šiame atgal viso mūsų delegacijoje?

Atsakymas. Prie silpnųjų pasirodžiusių reikia priskirti lengvaatlečius, lachtuotojus, vandensvydėnikus, kulkinės šaudymo atstovus, imtynininkus, šachmatininkus. Reikia tikėtis, kad šių sportų sąjungos federacijos visapusiškai apsvarstys savo rinktinių pasirodymo aplinkybes, išnagrinės savo darbo trūkumus, nustatys tolesnės perspektyvos darbo tuotojai ir kai kurių kitų sporto šakų atstovai.

Tęsinys 2 psl.

PADĖKA

BAIGUSI IV JUBILIEJŲ NR. 1629 TAUTŲ SPARTAKIADĄ, SKIRTĄ TARYBŲ VALDŽIOS 50 METŲJŲ PAŽYMĖTI, TAI BUVO LABAI ĮVAIRUS ŠPORTO RENGINYS, RUOŠIANTIS MEKSIKOS OLIMPINIŲ ŽAIDYNIŲ ŠTARTAMS. MŪSŲ SPORTININKŲ DARBO APŽIŪRĖJE DAR KARTĄ ĮRODĖJO DIDELĮ TARYBŲ LIETUVOS

Juos vilioja žydrosios erdvės

Kiandien skraidymai baigti. Susumuojami rezultatai. V. VALUNO nuotr.

SAKOMA, kad jei žmogus turi norą ir drąsos skraidyti, teskraida! Tokia sklandytojų profesija: jie skraido kai kopina saule ir tyto lietus, kai dūzgy skalsto žuibas ir kelia siaurus vėjai. Jie nusiai nerimsti į žydrąją padangę, troškia skraidyti aukščiau ir greičiau!

Kuomet užsukome į Algirdo sklandymo aikštelę, ši buvo pilna darbymetis.

— Norėčiau pamatyti klubą viršininką.

— Jis kol kas dar padangėje...

Teks palaukti. Po kurio laiko sklandytuvas, apsukęs keletą ratų, nusileido.

Šalėje klubo stotelėje pakilimo kabinos gaubtas ir pasirodė šaunus, simpatiškas žiūrovas: sportininkas. — Socialistinis. — Tadas Matekonis — visuomeninio sklandytojų klubo viršininkas. Pasiūlo pokalbiams. Domina klubo „gimimo" diena.

— 1953 metais mūsų miesto sklandymo entuziastai patys pasigamino B. Osanno konstrukcijos motomajų sklandytuvą „BRO-11". Norėdamiems skraidyti buvo tiek daug, kad sklandytuvas išlaikė tik dvejus metus. Paskui treniruotėms su „BRO-9" ir „KPI-5" tipo sklandytuvais. 1964 metų vasarą buvo įsteigtas visuomeninis sklandymo klubas. Pirmieji pasitelkia atlėję sklandyti komsomolų leitenantų autotransporto korpuso darbuotojas Jonas Vaitkevičius, elektros tinklų mechanikas Algirdas Šimkonis, taisytuvės gamykloje cyr. konstruktorius Raimondas Mulejonas. Jie ir šiandien aktyviausi mūsų sklandytojų tarpe narai. — baigė savo pasakojimą T. Matekonis.

— „Horbolonas", šlempk kaitęs tenai! pasigirsta ryšio mazgo viršininko Ivano Jonkaus balsas.

— Supratau! Šlempsi!

Tadas Matekonis nusišypsa. Kaip tą kartą sekė elektros tinklų cyr. direktorius Antanas Matonis?

„Aukvimi" sklandytoją tai ežėje: nesijaudink, išbandysime, neišjaudinę ore. Tada tas tinu, ne vietoj jis spurmuliuoja - paskiltas jis vaido ojie tvyliko metę. Tačiau ir dabar Tadas, dažnai pro cigaretės dūmų užbėdamas drauge skraidinsi junaimai.

Siekint A. Matonio skraidymo

Tęsinys 2 psl.

M. Paulauskas – į Tokiją

Šio mėnesio rugpiūčio antrąjį pabaigoje — rugsėjo pradžioje Tokiuje vyks pasaulio studentų žaidynės. Tarybų Sąjungos jaunieji sportininkai jau rengiasi tinkamiausiai bėkimui. Jų tarpe yra ir Kauno kūno kultūros instituto studentas, pasaulio čempionas Modestas Paulauskas, kurio pakvietė į šitas studentų varžybas tinkting.

Kiti mūsų respublikos kraštiečiai — Kauno žalgiriečiai R. Vindergas ir V. Sargalius — pakviesti į TSRS jaunimo

RODO „UNIVERSAL"

Su Naujaisiais, su Olimpiniais!

Visų šalių proletarai, vienykitės!

Sportas

KŪNO KULTŪROS IR SPORTO KOMITETO PRIE LTSR MINISTRŲ TARYBOS IR LRPST LAIKRAŠTIS

Nr. 1 (3545) ✦ 1980 m. sausio 1 d., antradienis ✦ Kaina 3 kap.

SĖKMĖS 1980-AISIAIS METAIS!

BRANGŪS DRAUGAI!

Palydėdami į istoriją 1979 metus, tarybiniai žmonės tesėtų didžiosiomis naujais didžiaisiais laimėjimais, pasiektais visuose komunizmo statybos barruose vykdant TSKP XXV suvažiavimo iškeltą dešimtojo penkmečio socialinės, ekonominės ir kulturinės veiklos programą. TSKP CK 1979 metų lapkričio plenumas, jame pasakyta TSKP CK Generalinio Sekretoriaus, TSRS Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo Pirmininko draugo Leonido Ilijičiaus Brežnevo kalba, dešimtojo šaukimo TSRS Aukščiausiosios Tarybos antroji sesija nubrėžė tolimesnių mūsų valstybės vystymo gaires, numatė mūsų politinį ir ūkinį-ekonominį pakilimą.

Vienas — pirmasis Komunistų partijos ir Tarybinės valstybės šimtmečiui vidaus ir užsienio politikai ir atskiro mi | nisdaliai suplanuotai visuotinės taikos stiprinimo, tarybinės liaudies gerovės kėlimo, kartu su visais Nemuno krašto darbo žmonėmis Tarybų Lietuvos iškultūrintiesiems, sportininkai, sporto darbuotojai ir visuomeninkai 1979-ųjų metais gerai padirbėjo, vykdydami kelvirtojo dešimtojo penkmečio metų uždavinius ir socialistinės paparnigojimas. Pasiekta naują sporto meistrikumo ir mokinimo laimėjimai. Daugiau nei milijonas gyventojų dalyvavo masiniuose sporto renginiuose. Kas trečias iškultūrintiesiems išlaikė PDG kompleksio normas, tapo atskyrimuose. Respublikos PDG kompleksio dovanotojai 1979 čempionate gavo kartą daugiau nuo šio sezono vietą. Vis gausesnė darbininkų bėgimo sveikatos ir sporto olimpiada „Nuo gimimo iki olimpiados Maskvoje".

taikinių sistemoje išsivystė bendrą aštuntą vietą. Šiose varžybose keturi sportininkai buvo apdovanoti aukso, 28 — sidabro ir 31 — bronzos medaliais. Išsaugoję meistriškumą Sportiniuose pademonstravo mūsų rankininkės ir rankininkai, krepšininkės, lengvaatlečiai, plaukikai, rotinininkai, baidarininkai, boksininkai ir kitų sporto šakų mėgėjai. Ilgą respublikos pasuntinių sėkmingai dalyvavo pasaulio ir Europos čempionatuose, šeši sportininkai buvo apdovanoti Tarybų Sąjungos čempionatų aukso, devyni — sidabro ir penkis kartus trys — bronzos medaliais.

Šie laimėjimai mažakia optimistiškai ir karšta skaitos dėkti dar geriau, energingai šalinti esamus trūkumus, visokeriopai siekti, kad kūno kultūra ir sportas sėkmingiau padėtų darbo žmonėms įgyvendinti svarbius dešimtojo penkmečio uždavinius.

Pagrindinis LTSR sportinio sąjūdžio, jo avangardo uždavinys Naujaisiais olimpiniais metais — gerai pasirengti ir deramai atstovauti respublikai ir tarybinei šaliai Olimpiadoje-80, kuriai jausdami didelę pareigą ir atsakingumą, ruošiasi pažėgiausi mūsų atletai. Neabejojame, kad irklavimo, krepšinio, rankinio, lengvosios atletikos, plaukimo, boksu ir kitų sporto šakų atstovai garbingai gražios Tarybų Lietuvos sporto tradicijas.

Naujųjų 1980-ųjų metų proga nuoširdžiai sveikiname Tarybų Lietuvos iškultūrintiesiems, sportininkai, sporto darbuotojus, veteranus ir visuomeninkus, linkime šventiškos nuotaikos, stiprios sveikatos, neišsenkančios kūrybinės energijos, didelės sėkmės įgyvendinant gausius ir svarbiausius šiandien uždavinius. Tikėkimės, kad šiais metais mūsų sportininkai sausio pirmą dieną šventės savo gimtadienį, Siemsi — jau sepyniolikėjį.

Kai tai sužinoriau, nesigi sausio su savo sveigais ir sulegęs prisiminę pasaulį Siemsi ir tiesioginę prasme — Floridoje ir Teksase, kur Lina vieši su TSRS plaukimo sinkrinę, ...

1979 metų LTSR geriausia sportininkė Lina Kačiušytė

LINKĖJIMAI GIMIMO DIENĄ

Apie tai, kad „Sakalo" laikraščio skaitytojai Liną Kačiušytę žinoko geriausia Tarybų Lietuvos sportininkė, jį užsimos gana negražiai. Šį laikraščio numerį jį parskaitys tik po mėnesio, kai grįš namo. Tad ir sveikinimai visi atidedami, ir originalus prizas, skirtas geriausiam metų sportininkui, kol kas laukia naujojo metų, geriausiojo sportininko sausio pirmą dieną šventės savo gimtadienį, Siemsi — jau septyniolikėjį.

Kai tai sužinoriau, nesigi sausio su savo sveigais ir sulegęs prisiminę pasaulį Siemsi ir tiesioginę prasme — Floridoje ir Teksase, kur Lina vieši su TSRS plaukimo sinkrinę, ...

majimu. Ši jau ir pavyzdžiu turi pakankamai gražiai, bet pirmasis užsitvoja Česas Benediktas Kačiušis, sukiaus pusamžis vyriškis, „Sinkės" parduotuvės vedėjas ir Vilniaus miesto plaukimo federacijos pirmininkas.

— Ne, Lina pernelyg rimtai viskam atsidėda, kad laogva remka numeki | tai, ką jau pa-

LIETUVOS SPORTAS

NR. 1 (133). ATKURTAS 1992 M. BIRŽELIO MĖN. 1993 M. SAUSIO 5 D., ANTRADIENIS. KAINA 6 TL.

496 L 331

NETIKĖTU RAKURSU

AR PAKILS PRANCIŠKUS Į DANGŲ?

Kamta Šiło gatvele kopiau į kalną, galvodamas, kad labai nedaug liko žmonių, kurie ir tokiomis sunkiomis gyvenimo sąlygomis tiktų įstikimi savo jaunystės idėjai. Biznieriais sampa, rodos, nepataisomi romantikai, mokslininkai, mokytojai, literatai.

Profesionaliam dailininkui Pranciškui Gerlikui taip neatsitiko. Gal dėl to, kad jis tikrų tikriausias žemaitis, gavęs, kaip parašyta autobiografijoje, „... laiko atkarpelę po saule..." Šilalės rajone Mažrimų kaime. Vaikas būdamas atissa valandas, užvertęs galvą, žiūrėdavo į skraidančius paukščius, o jo didžiausias noras buvo, kaip nors pakilti nuo žemės. Bet Pranciškus [illegible] čiau tobulai fiziškai pasiruošusio gimnasto. Žinoma, be specialių treniruočių pakilti būtų sunku.

Įdomių dalykų galima pamatyti Pranciškaus dirbtuvėje. Paveikslų čia tiek, kad užtektų keletai parodų. Šalia Lietuvos kunigaikščių, kultūros veikėjų poetrečių, deug didelio formato drobių sportine tematika. Šiai olimpinė čempionė krepšininkė Angelė Rupšienė susirūpinusi žvelgia, kuriat draugei atiduoti rankose laikomą kamuolį. Greta — įspūdinga ringe kovojančio Algirdo Sociko figūra. Jėga, ekspresija įkūnyta. Kovos ūzartu, judesių dinamika spindulioja „imtynininkai". Kiek [illegible]

L. RONCHETTI TAURĖS KREPŠINIO TURNYRAS

LAUKIAME REVANŠO

Rytoj Vilniuje, Pedagogikos universiteto sporto salėje, 18.30 val. L. Ronchetti taurės krepšinio turnyro „C" aštuntfinalinio pogrupio antrojo rato rungtynes žais „Lietuvos telekomo" ir Parmos „Basket Parma" moterų komandos.

Viešnios iš Italijos savo sąskaitoje jau turi tris pergales — du kartus jos nugalėjo Atėnų „Agia Paraskevi" 89:54 ir 94:52 bei „Lietuvos telekomą" 118:89. Italijos komandoje — dvi olimpinių žaidynių Los Andžele ir Seule čempionės. Tai amerikietės Pam Makgi ir Cyntia Cuper. Pastaroji, beje, žaidė ir Barselonos olimpiadoje, kur JAV rinktinė užėmė trečiąją vietą. Tikimės, kad vilniečės savo aikštelėje atsirevanšuos, nes Parmos krepšininkės nėra neįveikiamos — jas nugalėjo Poznanės „Olimpija" net 83:64.

Turnyrinė padėtis šiuo metu tokia:

1. „Olimpija"	4	3	321:296
2. „Basket Parma"	4	3	365:278
3. „Lietuvos telekomas"	4	2	351:340
4. „Agia" Paraskevi"	4	0	231:354

„SPORTO" inf.

ŽIEMOS MALONUMAI

ANTRASIS BĖGIMAS

GYVYBĖS IR MIRTIES KELIU

Lietuvos bėgimo mėgėjų asociacijos iniciatyva sausio 10 dieną įvyks antrasis bėgimas „Gyvybės ir mirties keliu", skirtas šaviusiems už Lietuvos laisvę atminti. Startas — 12 val. prie Antakalnio kapinių vartų, Kėrių kapų g., finišas — prie Televizijos bokšto, Sausio 13-osios g. Nr. 10. Nuotolio ilgis — 9 km. Bėgimas — ne varžybinis. Jame galės dalyvauti visi, norintys tokiu būdu pagerbti Lietuvos laisvės gynėjus. Visi sėkmingai baigę nuotolį, gaus kukliąs atminimo buklelį ir gairelę. Visi bus pavaišinti karšta arbata. Informaciją galite gauti, paskambinę tel. 22-52-38 į Vilnių. Laukiame jūsų atvykstant.

MINI PORTRETAS

G. JUCHNA ŽAIS EUROPOS JAUNIŲ TOP-12 VARŽYBOSE

Vilniečiui Gintautui Juchnai dar tik 16 metų, tačiau stalo tenisu mėgėjams ir specialistams jis gerai žinomas. Lietuvos jaunių ir jaunimo čempionas. Treniruojasi Vilniaus Ping-Pongo

Sportas :
dvimėnesinis Šiaurės Amerikos lietuvių sporto laikraštis

1959-1962 metai,
1966-1969 metai

Sportas

Dviměnesinis šiaurės Amerikos lietuvių sporto laikraštis

Numeris 1(4), 1960 • sausis

*

"...Lietuviais esame mes gimę, lietuviais turime ir lūt..."

Sportas

Dviměnesinis Šiaurės Amerikos lietuvių sporto laikraštis
Numeris 1, 1959 • birželis
•
Šiame numeryje rašo: Vytautas Grybauskas, Pranas Mickevičius, Zenonas Puzinauskas, Jonas Šoliūnas, Aleksandras Vakselis ir kt.

Lietuvos kultūros instituto biblioteka

MŪSŲ KREPŠINIO VEIDAI IR VAIZDAI

Įspūdžiai ir svarstymai Detroito žaidynių ženkle

Vytautas GRYBAUSKAS

Prieš keletą metų, berods po 1955 m. žaidynių New Yorke, mūsų krepšinyje buvau pastebėjęs tris atspalvius. Pirmąjį sudarė komandos, kurios žaidė grynai lietuvišku stiliumi. Šio atspalvio ryškiausi atstovai buvo Brooklyno Lietuvių Atletų Klubas bei Toronto Vytis. Abiem vienetam siūliau skubiai įsipilti naujo kraujo, nežiūrint, kad Atletai ką tik buvo pasipuošę meisterio vardu. Brooklyno penketukas tai padarė, šiandien jis stipresniųjų tarpe ir Detroito žaidynėse, jei tik laimė būtų truputį šyptelėjusi jo naudai, galėjo atsidurti baigmėje. Toronto Vytis tebeeina tuo pačiu, senuoju, keliu, ir veidai veik tie patys. Nenuostabu, kad pasekmės liūdnokos, nors entuziazmo ir nestinga.

Antruoju atspalviu žaidė Chicagos Lituanica. Jos stilius klaidžiojo kryžkelėj, nežinodamas kuriuo keliu sukti: ar senuoju lietuvišku, ar naujuoju amerikiniu. Pirmasis buvo įgimtas, o antrojo reikėjo dar pasimokyti. Taip iki šiol nesurasdama savęs, Lituanica nepajėgia duoti pastovesnių bei geresnių pasekmių.

Trečiąjį atspalvį atstovavo Chicagos Neris ir Detroito Kovas. Jų žaidimo stilius buvo pradėjęs eiti amerikiniu keliu ir šiandien jis jau susiformavęs. Šias dvi komandas seka Waterbury Gintaras, Brooklyno Lietuvių Atletų Klubas, Toronto Aušra ir kt. Šis stilius jau yra apvaldęs mūsų krepšinį, tuo tarpu kai Kempteno Šarūno ir Scheinfeldo Kovo, ar Kauno Teniso Klubo ir Kauno LGSF žaidimas liko tik netolimos praeities prisiminimai. Ne vienam, mačiusiam anų penketukų rungtynes, gal dažnokai kyla klausimas, kas stipresnis — Kempteno Šarūnas ar Detroito Kovas, Chicagos Neris ar Scheinfeldo Kovas? Deja, atsakyti niekas negali...

Dramatiška pabaiga

Grįžę į Detroitą, matome, jog pirmoje lentelės pusėje Waterbury Gintaras tuoj pateikia pirmąją staigmeną ir skaudžiai įkerpa Chicagos Lituanicai 81-66. Studentai neranda savito veido, žaidžia išsiblaškę ir nepajėgia rimčiau pasipriešinti kovingam ir greitam Gintarui. Tačau pusiaubaigmėje, prieš Brooklyno Atletus, vaizdas jau kitoks. Panašus abiejų komandų žaidimas duoda gan gerą kovą ir nedidelę Atletų persvarą. Jie ir veda veik visas rungtynes, tačiau, perdaug savimi pasitikėdami, nepajėgia užakcentuoti ryškesnės persvaros. Gintaras, po ellės sėkmingų pastangų, sugeba pasekmę išlyginti.

Rungtynių pabaiga tikrai dramatiška. Paskutinėj minutėj Gintaras persveria vienu tašku, bando laikyti kamuolį, bet jį tuoj ir praranda. Paskutinis Atletų antpuolis baigiamas nesėkmingu metimu, tačiau Kuryla, ypatingai

Iš žaidynių Detroite. Akimirka iš vyrų krepšinio rungtynių Chicagos Neris - Brooklyno LAK. Neris laimėjo pasekme 70-62

LIETUVOS KONSULO NEW YORKE VYTAUTO STAŠINSKO ŽODIS

Plačiąja savo prasme, sportas nėra tik fizinė mankšta ir žaidimai, bet drauge ir gerųjų asmens būdo savybių ugdymas garbingose varžybose.

Šiuo metu, kai Lietuva tebekenčia rusiškoje okupacijoje, lietuviškojo jaunimo sportinis bendravimas laisvame pasaulyje įgyja dar didesnio prasmingumo, kai tuo bendravimu siekiama ne tik tos naudos, kurią sportavimas teikia atskiro asmens kūnui ir sielai, bet ir platesniųjų tautinių tikslų, būtent — jaunimo tautinės sąmonės ir lietuviškojo vieningumo išlaikymo.

Todėl, Lietuvių Tautos intereso požiūriu, reikia labai pasidžiaugti tuo faktu, kad mūsų sporto vadovai ir jaunimas Jungtinėse Amerikos Valstybėse ir Kanadoje yra supratę šio meto reikalavimus ir savo darbą atitinkamai įprasminę, nepaskęsdami svetimoje minioje ir sugebėdami sunkiose sąlygose sukelti savitą lietuvišką sportinį judėjimą. Savųjų organizacijų rėmuose, mūsų jaunimas puoselėja lietuviškąsias tautines ir sportines tradicijas, bendraudamas kasmetinėse savose Šiaurės Amerikos sporto žaidynėse bei atskirose apygardose ir klubuose. Toks gajus mūsų jaunimo reiškimasis labai pagyvina ir praturtina visos mūsų tautinės bendruomenės gyvenimą išeivijoje, palaiko jaunimo lietuviškumą, ir tuo pačiu didžiai pasitarnauja kovai už Lietuvos išlaisvinimą.

Linkiu geriausios kloties toms lietuviškojo sportuojančio jaunimo pastangoms ir jųjų atspindžiui — Sporto žurnalui.

Vytautas STAŠINSKAS

Sportas

Dviměnesinis šiaurės Amerikos lietuvių sporto laikraštis

Numeris 1(4), 1960 • sausis

"... Lietuviais esame" mes gimę, lietuviais turime ir lėt ..."

Lietuvos kūno kultūros instituto bibliotека

TAIKOS BALANDŽIAI ROCHESTERYJE

Iš sporto klubų atstovų ir sporto darbuotojų suvažiavimo

Pranas MICKEVIČIUS

1959 m. lapkričio 14-15 d.d. Rochesteryje, N.Y., įvyko Šiaurės Amerikos Lietuvių Fizinio Aukléjimo ir Sporto Sąjungai priklausančių sporto klubų atstovų ir sporto darbuotojų suvažiavimas.

Suvažiavimą, kuriame dalyvavo atstovai iš Bostono, Chicagos, Detroito, Hamiltono, Milwaukee, New Yorko, Rochesterio, Toronto ir kt., atidarė FASKo pirmininkas A. Vakselis, kviesdamas didelio darbo talkon, darnon ir sugyvenimam. Tuoj po to sudarytas darbo prezidiumas, į kurį išrinkti: pirmininku—H. Stepaitis, sekretoriais—J. Gustainis ir P. Petrutis; Mandatų Komisijon—Pr. Mickevičius ir K. Sapočkinas, Rezoliucijų Komisijon—J. Balsys ir K. Čerkeliūnas.

Dvi dienas, su pertraukomis, užsitęsusiam suvažiavime nagrinėti klausimai, susiję su Sąjungos darbais. Pranešimus, be valdomojo organo FASKo, dar atliko sporto klubai, Revizijos Komisija, buv. FASKo pirm. dr. A. Nasvytis, vienas iš P. Amerikon išvykos organizatorių—P. Petrutis ir Sporto žurnalo vyr. red. K. Čerkeliūnas. Suvažiavimo metu išrinktas ir Sąjungos Garbės Teismas, į kurį įėjo T. Paulius Baltakis, O.F.M., dr. A. Nasvytis ir K. Stanaitis.

Suvažiavimą žodžiu sveikino: JAV LB Centro Valdybos vardu—dr. A. Nasvytis (jis taip pat įteikė ir Bendruomenės pereinamąją dovaną, kuri 1959 m. atiteko Clevelando Žaibui), Rochesterio Lietuvių Radijo Klubo pirm. Pr. Puidokas ir Rochesterio LB Apylinkės pirm. V. Vitkus. Raštu sveikino: Lituanus žurnalo vyr. red. dr. P.V. Vygantas, plk. Pr. Saladžius, V. Adamkavičius ir Alg. Gustaitis.

Suvažiavimo šeimininkai ir globėjai—Rochesterio Sakalo nariai, vad. V. Grybausko. Pirmosios dienos vakare, šeimininkų pastangomis, surengta iškilminga vakarienė, po kurios buvo rodomas P. Amerikoj susuktas spalvotas filmas. Aiškino krepšininkų kelionės dalyvis R. Dirvonis.

Ne paslaptis, kad šiam suvažiavimui buvo ruoštąsi. Ruošėsi ir opozicija, ir pozicija. Žinant mūsų sporto organizacijos raidą, veiklą, užkulisius, paskirų darbuotojų tarpusavio santykius, trynimąsi ir nuomonių skirtumą, jau iš anksto buvo laukiama galutinio "išsiaiškinimo"...

Jau pačius pirmuosius punktus (jų suvažiavimui buvo pateikta 24) nagrinėjant, užsimezgė lauktasis dialogas. Dialogas aštrus, priekabingas, slepiąs norą atsiskaityti, nenorįs nė per "nago juodymą" nusileisti... Ir atrodė "juo tolyn į mišką, juo tamsyn ir daugiau medžių". Tačiau dėka pirmininko parodyto taktiškumo, mokėjimo apdairiai žaldyti abi puses ir po pakartotino apeliavimo į vienybę, pradėjo rodytis ženklai, lėmę šiam suvažiavimui uždėti taikos antspaudą. Nusileido ir kaltininkai, ir kaltintojai. O reikalas lietė FASKo teisėtumo, diskvalifikavimo, balsavimo teisės ir FASKo bei Revizijos Komisijos kompetencijos klausimus. Šiems klausimams teigiamai išspręsti rastas modus vivendi, įgalino atitinkamai pakoreguoti ir statutą. Grįžtant prie suvažiavimo pirmininko, jam tenka pripažinti taktą, apdairumą, ramumą ir problemų pažinimą. Tačiau, iš kitos pusės, pasigedome greitos orientacijos, aiškaus priešingų nuomonių formulavimo ir griežtumo. Be to, daug kartų ir nereikalingai buvo suteiklama teisė norintiems pasisakyti dėl jau atrodžiusių išsemtų klausimų. Tas įgalino kartais ir vėl klausimus

R. A. Biliūnaito nuotr.

Sporto veikėjai suvažiavime: J. Balsys (k.) ir A. Supronas

Sportas

Dviměnesinis šiaurės Amerikos lietuvių sporto laikraštis
Nr. 4(7), 1960 • rugpiūtis

"...Lietuviais esame mes gimę, lietuviais turime ir būt..."

SPORTAS IDĖJINE PRASME

Lietuvos kultūros institutas Biblioteka

Anupras TAMULYNAS

Sportas nėra tikslas ir, kaip toks, nėra savyje jokia vertybė, o tik tam tikras kelias, priemonė į kitas vertybes. Ir sporto reikšmę patvirtina tik tai, kas per sportą yra vertingo žmogui, tautai, ar visai žmonijai pasiekiama.

Klaidingai būtų suprastas sportas, jeigu kas tvirtintų, kad sportuojama dėl gerų pasekmių, siekiant pasaulio rekordų. Tų išrinktųjų skaičius sporte yra labai mažas ir tautoms sportas, kaip priemonė siekti vertybių, nustotų savo reikšmės. Geros pasekmės ar pasaulio rekordai yra tik tam tikros išdavos uolaus sportininko darbo ir rodiklis, ko sportininkas gali pasiekti, per sportą ugdydamas savo fizines ir dvasines galias. Tos geros pasekmės ir pasaulio rekordai yra laikino pobūdžio — gražus sportininkui prisiminimas, bet per sportą įgytos ypatybės, tiek fizinės, tiek dvasinės, lydi žmogų per visą jo gyvenimą. Kaip tik čia pasireiškia tikroji sporto reikšmė —atpildas sportininkui už jo rūpestingą darbą.

Žmogus pasiekia gerų davinių tik išvystęs savo vidines funkcijas, įgijęs laisvus ir harmoningus judesius. Išgyvendinimas "Molio Motiejų", kuris taip dažnai būna prisikabinęs prie nesportuojančio jaunimo (sustingimas) ir tik mokėjimas sujungti fizines bei dvasines galias, nugalint kliūtis, duoda gerų pasekmių. Be to, pasaulio rekordai yra įdomūs mokslui kaip rodiklis žmogaus pajėgumo ribų, kiek jas per sportą galima ištobulinti, nes žmogus sporte reiškiasi visomis funkcijomis, kaip viena visuma — širdies, kūno, proto, valios ir kt.

Sporto reikšmės įvairumas išplaukia iš to, kokių tikslų tautos per sportą siekia. O tų tikslų gali būti įvairių, kaip pagrindinių, taip ir šalutinių. Tikroji sporto paskirtis — **auklėjamoji priemonė:** harmoningai ugdyti žmogaus fizines ir dvasines galias, kelti žmonijos sveikatingumą (**sveikatingumo idėja.**) Sportas, suprastas kaip auklėjamoji priemonė, įgalina mus per sportą išugdytas fizines bei dvasines jėgas nukreipti jas žmonijos labui

Fizinių ir dvasinių galių pradžią gauname gimdami iš tėvų. Žmogus yra fizinių ir dvasinių galių junginys — dvasios ir kūno psichofizinė būtybė. Žmogaus judesiai yra nuspalvinti tam tikru dvasingumu ir tuo išsiskiria nuo mechaniškų mašinų judesių. Taip pat negalime nustatyti, kur prasideda žmogaus fizinės ir kur dvasinės galios, bet per sportą mes galime jas harmoningai išugdyti. Bet jeigu mes tik sportuosime, išjungę iš sporto auklėjimą, žmogaus fizinės jėgos didės, bet dvasinės liks neišvystytos ir taip prasilenksime su pilnutėliu, vispusiniu žmogaus auklėjimu. Toks žmogus nebus pilnai išauklėtas, nes iš sporto išjungtas auklėjimas nepalieka žmogaus psichofizinėj struktūroj ryškesnio pėdsako. Tik sportas, suprastas— praktikuojamas kaip auklėjamoji priemonė, žmogaus vidaus funkcijų pagalba, apsprendžia sportinius veiksmus, kurie pasireiškia už mūsų, bet palieka tam tikrų žymių žmogaus kūne bei dvasioj, t.y. formuoja žmogaus charakterį.

Sporto auklėjamoji reikšmė pratina prie sistemingumo, moko atsargumo, klusnumo, tvarkingumo, higieniško gyvenimo, moko savikontrolės, kūno ir dvasios jėgų apvaldymo, sekti savo veiksmus, judesius, juos tobulinti, pastebėtus kūno iškrypimus taisyti, moko nugalėti kliūtis, išvengti pavojų.

Sportas kaip gaivinančioji, raminančioji priemonė padeda po darbo žmogui pailsėti (ypač po protinio darbo), duoda žmogui ramumo, tam tikrą, kaip pramogą, užsiėmimą, išsiblaškymą nuo prislėgtų minčių, rūpesčių, užmiršimą nuo nepasisekimų. Pavargę nervai randa gerą poilsį, pavargęs kūnas, gamtos prieglobstyje, gauna tyro oro, saulės spindulių. O ką bekalbėti apie upes, ežerus, banguojančias jūras, jų teikiamus malonumus — tai vis gerieji žmogaus sveikatai vaistai.

Per sportą siekiama estetinių tikslų — **estetinė idėja.** Sportas pirmasis talkininkas klasiniam baletui, išraiškos šokiui ir kt.

Reprezentacinė idėja. Per sportą tautos siekia reprezentacijos - tik kultūringų tautų jaunimas geba gražiai pasirodyti sporte, per sportą visuomeniškai išauklėtas, apvaldęs egoizmą, garbėtrošką, neryžtingumą. Tokio jaunimo vidinis gyvenimas ir santykiai su kitais yra sistematingai suformuoti.

Sportas kaip auklėjamoji priemonė gali įgauti naujų idėjų. Tauta, nustojusi laisvės, gali laisvės siekti per sportą — **laisvės idėja.** Šiuo atveju sportas tarnauja kaip priemonė siekti savo kraštui laisvės. Sportas padeda suburti jaunimą vienumon, jį grūdina sunkesniems uždaviniams atlikti, ugdo meilę savajam kraštui (tėvynės meilės idėja).

Mokyklose sportas turi būti praktikuojamas kaip auklėjamoji priemonė, fizinio auklėjimo dalis, o šis įjungiamas į bendrąjį auklėjimą kaipo bendrojo auklėjimo dalis. Nėra tikro fizinio auklėjimo mokyklose, kur dirbama tik su geresniaisiais, kur rūpinamasi tik atskirų sportininkų ruoša varžybom s laimėti, kai didžioji mokinių dalis lieka be fizinio auklėjimo.

Kartais sportas panaudojamas karinei tautos ruošai— **militarinė idėja.** Tauta, norėdama pavergti kitą, ruošia jaunimą per sportą kariškai. Šiuo atveju sportas naudojamas neigiama prasme — išjungiamas tauriųjų žmogaus ypatybių auklėjimas, o jo vietą užima žiaurumas, egoizmas, kitų niekinimas ir kt.

Tiesa, visos tautos praktikuoja sportą kariuomenėje, bet čia sportas turi kitą paskirtį — praktikuojamas kaip auklėjamoji priemonė. Karys auklėjamas ne kitus pavergti, o tik savo krašto laisvei saugoti ir taip ugdoma meilė laisvės idėjai.

Sportas kaip propaganda. Valstybinio kapitalizmo kraštai sportą yra pajungę savo partijos siekiams. Čia auklėjimo tikrąja to žodžio prasme yra maža, o tik pastangos nukalti sporto meisterius propagandai.

Sportas

Dviměnesinis šiaurės Amerikos lietuvių sporto laikraštis

Nr. 5(8) • 1960 • spalis

"...Lietuviais esame mes gimę, lietuviais turime ir būt..."

OLIMPINĖ DVASIA

Zenonas PUZINAUSKAS

Aei aristeuein — vis tobulėti — buvo trumpa senovės graikų formulė. Ji nuolatos priminė vystyti visokeriopas kultūrines vertybes: poeziją, architektūrą, skulptūrą, tapybą, literatūrą, dramą, kalbą, filosofiją, mokslą, karo taktiką, įstatymdavystę ir t.t.

Graikų gimnastika arba, moderniais terminais kalbant, jų sportas buvo pilnutinė kultūrinės išraiškos dalis, kuri taip pat vaisino kitas kultūros sritis, ypač dailųjį meną. Pagal Platoną, gimnastika buvo gimtinė meno mūzų sesuo. Asmuo, geriausiai suderinęs dvasinį ir fizinį išsilavinimą ir tuo pačiu padaręs kūną ištikimu dvasios tarnu, toks asmuo, pagal graikus, buvo vienintelis pilnutiniai ir harmoningai išauklėtas žmogus. Jis buvo vadinamas Kalokagathos — geras ir gražus.

Graikų idėjos pribudino viduramžių miege paskendusią Europą. Renesansas ir humanizmas, sėmęsis jėgų iš senovės graikų, atgaivino kultūrinius polėkius. Panašiai ir sportuojantis pasaulis įsigijo reikšmingos energijos, atgaivindamas olimpinius žaidimus, kuriais jaunimas skatinamas siekti augštesnių idealų. Graikų olimpinių žaidimų augščiausias žydėjimo periodas buvo per persų karą, 500-400 m. prieš Kristų. Du žymesnieji tų laikų įvykiai, turėję reikšmingos paskirties, buvo Termopilų ir Maratono mūšiai.

Būtų pravartu palyginti to laikotarpio olimpinių žaidimų charakterį su moderniaisiais laikais bei pasvarstyti, kokios etinės vertybės svyravo senovėje ir dabar.

Senovėje per olimpinius žaidimus visi karai buvo sustabdomi, graikams buvo draudžiama net ginklus nešioti, idant visi galėtų keliauti į šventąsias Olimpo kalno papėdes maldinti vyriausiąjį dievą Dzeusą ir jo garbei rungtyniauti.

Nūdien trys olimpiniai žaidimai (VI, XII ir XIII) nejvyko dėl I ir II pasaulinio karo.

Senovėje visos karų pagimdytos aistros, kaip neapykanta ir kt., per olimpinius žaidimus būdavo užmiršios. Priešai ir draugai kartu garbingai rungtyniaudavo taikingose atletinėse kovose.

Moderniais laikais kare nugalėti priešai nebuvo kviečiami į žaidimus. Pvz. Vokietija negalėjo dalyvauti XIV žaidimuose Londone.

Graikai reikalavo, kad olimpiniai dalyviai praleistų bent tris mėnesius prieš žaidimus treniruodamiesi, dievus garbindami, dvasią ir valią stiprindami, paprastą, sveikatingą ir blaivų gyvenimą vesdami.

Nūdien atletai, kurie rimtai ruošiasi ir steigia treniruotėms stovyklas, yra apkaltinami profesionalizmu bei nesportiškumu.

Senovėje visi vieningai ir džiaugsmingai pripažino pergalę ir laimėtoją.

Dabar gana dažnai sporto sluoksniai ieško priežasčių pralaimėjimą pateisinti, laimėtoją apkaltinti ir jo pergalę nuvertinti.

Senovėje olimpiniai žaidimai tarnavo kilčių vienybei išlaikyti bei broliškumui gilinti.

Šiandieną, nors ir balti balandžiai žaidimų atidaryme skelbia "Pax Olympica", įvairios tautinės grupės rausiasi į atletų privatų bei politinį gyvenimą, priekaištų, ironijos bei krislo akyje ieškodami. Karts nuo karto pasaulio spaudoje abejojama, ar olimpiniai žaidimai puoselėja baltąjį taikos balandį, ar tik kaitina tarptautinės neapykantos liepsną.

Graikai siekė harmonijos ir vispusiškumo visuose savo veiksmuose. Jų penkiakovė yra klasiškas tokio vispusiškumo pavyzdys — atletas turėjo būti geras bėgikas, šuolininkas, metikas ir imtynininkas.

Šiandien atletai vis daugiau ir daugiau specializuojasi. Būtų sunku dabar įsivaizduoti 145 kg imtynininką, šokantį, sakykim, 7 m į tolį.

Šie palyginimai nėra olimpiniams žaidimams nuvertinti, bet jų vertybėms išryškinti. Ir šiandien turime taurių sportininkų, kurie puikiausiai pritiktų prie gimnastų Olimpo papėdėje. Tačiau yra žinoma, jog viskas žmogaus rankose įgyja reliatyvios reikšmės. Pagrįsti gera valia, žmogaus veiksmai neša taiką, tarptautinį susipratimą ir ugdo geresnę bendruomenę. Gi tie patys veiksmai, neigiamų aistrų apvaldytų, tampa demoniški pavydo, neapykantos ir nelaimės nešėjai.

Jaunimas turi išmokti sportuoti sporto dėliai, rungtyniauti rungtynių dėliai, žaisti žaidimo dėliai. Senieji graikai aiškiai sakė, kad ne dalykus turėti bei juos apvaldyti, bet jų siekti ir už juos kovoti yra tikrosios laimės šaltinis. Ne tiek faktas, kiek procesas bei pažanga jo siekiant, yra tikras žmogaus sielos išsipildymas bei jo pajėgų ugdymas, duodąs reikšmės jo gyvenimui.

Citius, altius, fortius (greičiau, augščiau, stipriau)—yra olimpinis šūkis, pasmerkęs miegojimą ant laurų. Prieš 10 metų sporto specialistai laikė šiandienines lengvatlečių pasekmes neįmanomomis. Dabar gi atrodo, kad žmogaus galioms vystyti nėra ribos, jei jis harmoningai derina fizinių ir dvasinių jėgų ugdymą.

Yra lengva būti "beatniku", kuris neturi jokių konstruktyvių tikslų; hedonistu, kuris vaikosi trumpalaikių malonumų bei pigias aistras tenkina; asfalto žmogumi, kurio siela yra tuščia, be idealų; nihilistu, kuris paneigia visa, kas gera ir gražu; skeptiku, kuris negali apsispręsti; laisvamaniu,

(Nukelta į 2 psl.)

Sporto nuotr.

Birutė Kalėdienė, XVII olimpiniuose žaidimuose laimėjusi bronzos medalį, išėjo susipažinti su Amžinuoju miestu

Šiame numeryje

- Apie XVII olimpinius žaidimus rašo Romoje viešėję Sporto bendradarbiai: Rita Garbačiauskaitė, Algirdas Birutis ir Kęstutis Miškinis.
- X vasaros žaidynes Chicagoje kodena: Aleksandras Vakselis, Bronius Keturakis su Anupru Tamulynu, Algirdas Visockis ir Vytautas Grybauskas.
- Mūsų sporto organizacijos problemos ŠALFASS suvažiavimo New Yorke ženkle.

Sportas

Dviménesinis šiaurės Amerikos lietuvių sporto laikraštis

Nr. 6(9) • 1960 • gruodis

*

"... Lietuviais esame nes gimę, lietuviais turime ir bėt..."

Lietuvos kūno kultūros instituto Biblioteka

METINIS SUVAŽIAVIMAS NEW YORKE

Nors ir negausų (20 asmenų), ŠALFASS suvažiavimą New Yorke reikia vertinti teigiamai. Buvo apčiuopti, svarstyti gyvybiniai organizacijos reikalai, jiems ieškotas ir, tikėkime, rastas pats tinkamiausias sprendimas. Netolima ateitis parodys, kas, kiek ir kaip bus įvykdyta praktikoj.

Suvažiavimo datą ir vietą FASKas buvo paskelbęs daugiau kaip prieš tris mėnesius, bet klubai tylėjo iki pat išvakarių. Vienas Detroito Kovas protestavo, bet ir tas, pagaliau, į New Yorką atvyko.

Chicagos klubai iš viso nepasirodė. Laidyti dygliukai, esą, jiems pertoli. Betgi jau pora suvažiavimų yra buvę Chicagoje ir tiek pat Rochesteryje, tai, FASKo nuomone, kartą ir New Yorkas gali eilutėn įšokti. Ir kažin, ar tik finansinės priežastys bus sulaikę atstovus iš Chicagos. Gal tenykščiuose užkulisiuose pučia ir kitokie skersvėjai? Vienaip ar kitaip, tuščios kėdės, kuriosna turėjo atsisėsti Neries, ablejų Lituanicų ir kt. klubų atstovai, neprisidėjo organizacijos vienybei.

Suvažiavimas, kad ir siauresnių rėmų, įvyko, ir jis buvo vienas iš pačių darbingųjų. Abu pirmininkai, dr. A. Nasvytis ir N. Čerėkas, sklandžiai ir tvirta ranka pravedė visus posėdžius. Naujiena ta, jog visa dienotvarkė iškedenta iki paskutinio taško. Beje, ir protokolas dar prieš Kalėdas visiems išsiuntinėtas.

•

Atidarydamas suvažiavimą, FASKo p-kas A. Vakselis kvietė nuodugniai svarstyti sąjungos veiklą, prašė atstovų nieko neslėpti, pasisakyti — iš to tik nauda veiklos ateičiai. Žodžiu sveikino A L B centro valdybos vardu dr. A. Nasvytis, o raštu — Los Angeles Banga.

Prezidiuman išrinkti: pirmininkauti: dr. A. Nasvytis, N. Čerėkas, sekretoriauti: I. Gasiliūnas, G. Janulevičius, į mandatų komisiją: J. Gerulaitis, L. Katauskaitė, dr. M. Žukauskienė, į rezoliucijų komisiją: T. Paulius O.F.M., A. Kynastas.

1959 m. Rochesterio suvažiavimo protokolo pasigesta iki šios dienos. Vienas tuometinių sekretorių, nežiūrint gausių prašymų, priminimų, taip ir nesiteikė tesėti savo dažnų pažadų. Skriauda ir FASKui, ir visiems organizacijos nariams. Protokolas, lyg užkerėtas, jau metai guli kur nors Chicagoje ir jo laikytojas nė krust...

Čia ir užgriūname problemą — imti reikalą griežtai, ar taip ir šliurinėti aplink. Patirtis rodo, jog yra asmenų, kurie savo netvarka organizacijai atlieka tik meškos patarnavimą. Kiek iš suvažiavimo dalyvių buvo galima patirti, griežtumas būtų vietoje ir yra atvejų, kur jis būtinai reikalingas.

Jautriai praskambėjo ir 1959 m. krepšininkų kelionės į P. Ameriką apyskaita. Išklausę FASKo komisijos pranešimo, dalyviai aiškiai pasisakė, kad visuomenė, tam tikslui suaukojusi keletą tūkstančių, vis dėlto turėtų aiškiai žinoti, kur ir kaip tie pinigai panaudoti. Išvadoje — duotas dar vienas terminas. Kelionės organizacinis komitetas turi pateikti pilną apyskaitą ir dokumentus iki 1961 m. sausio 1 d.

Į garbės teismą per metus niekas nesikreipė. Apygardų veikla? Išsiskiria Kanados — ji pilnai atsiskaičiusi ir, apskritai, atsako, darbuojasi laikrodžio tikslumu. Vidurio vakarų apygarda šlubuoja, o Rytų apygardos veikla iš viso smuktelėjusi.

•

FASKui pavesta sudaryti nuostatus sportiniam prieauglui organizuoti, be to, daryti žygių, jog lietuviškojo jaunimo stovyklose būtų įvestos sporto valandos su kvalifikuotais instruktoriais—taip, bent dalinai, ruošti sporto vadovų prieauglį.

Žaidynėms FASKas sudarys lengvosios atletikos normas. Pritarta pabaltiečių krepšinio bei tinklinio p-bes pravesti kasmet, o kitas rungtis apjungs Pabaltijo tautų šventė (kas ketveri metai: New Yorke, Chicagoj ar Toronte).

Ryšiui su SLA palaikyti, išrinkta komisija (A. Vakselis, A. Birutis, J. Vilpišauskas); nusipelnusiems darbuotojams pagerbti — įsteigti trijų rūšių išeivijos sporto medalį ar ženklą (rūpinasi FASKas); Antanui Supronui (Toronto Vytis) už nuopelnus įteikti plaketę.

FASKo kadencija iš 2 metų nubalsuota pratęsti iki 3 (nuo 1961 m. rinkimų).

Išsikalbėta mažojo prieauglio klausimais. Gražiai krutama Clevelande, kur E. Vadopalienė mažiesiems praveda mankštas. Sudarytas ir tėvų komitetas, kuris daug gelbsti. Toronte (ypatingai!) ir Bostone taip pat nestinga tų mažųjų entuziastų, tik sunkiau su vadovais, kurie popietės metu galėtų juos mankštinti.

Suvažiavime išryškėjo, jog, po dešimtmečio patyrimo, būtina jungti vaikus, jau nuo 9 metų amžiaus, t.y. pradėti nuo apačios. Klubo vadovybė turi turėti gerą vardą visuomenėje. Problema — vadovų stoka. Kur jų yra ir kur tėvai pasitiki, viskas tvarkoj. Be specialistų - vadovų, mažiesiems būtini ir globėjai, kurie tam prieaugliui klube būtų kaip tėvai.

Priimtas N. Čerėko pasiūlymas pradėti Š. Amerikos lietuvių futbolo p-bes Išeivijos taurei. Taure pasirūpins ir statutą jai suprojektuos (su kitais specialistais) pats sumanytojas.

•

Prie suvažiavimo darbų ir nuotaikų dar teks grįžti. Šį kartą baigiame poeto Saint-John Perse (1960 m. Nobelio premija) žodžiais: "Et mon avis est que l'on vive! Avec la torche dans le vent, avec la flamme dans le vent..." (Ir mano patarimas — gyventi! Su žibintu vėjuje, su liepsna vėjuje...).

Suvažiavimas New Yorke įdegė viltį, jog sportinis jaunimas ir yra pasiryžęs taip gyventi.

K. Čk.

SUVAŽIAVIMO REZOLIUCIJOS

1960 m. lapkričio 19-20 d.d. New Yorke įvykusio Š. Amerikos lietuvių sporto klubų atstovų ir sporto darbuotojų suvažiavimo priimtos rezoliucijos:

1. Sporto klubų vadovai raginami ugdyti savo prieauglį ir nesiremti vienkartinėmis žvaigždėmis, sugaudytomis iš jvairių universitetų bei mokyklų.

2. Sporto klubai yra raginami kreipti daugiau dėmesio į jaunimo būrimą ir jo auklėjimą, o ne vien į rekordų atsiekimą.

3. Sporto klubų valdybos prašomos sąžiningai ir reguliariai siųsti apygardų vadovams mėnesinius pranešimus apie savo vadovaujamų klubų veiklą.

4. Lietuviškos jaunimo organizacijos raginamos į savo rengiamų stovyklų programą įtraukti sportą.

5. Lietuvių kultūrinės organizacijos prašomos glaudžiai bendradarbiauti su sporto klubais ir teikti jiems reikalingą paramą.

6. Lietuviškosios Enciklopedijos leidėjai prašomi išleisti padidintą sporto skyrių, kuriame būtų trumpa lietuviško sporto istorija bei sportiniai terminai.

Sportas

Dviměnesinis šiaurės Amerikos lietuvių sporto laikraštis

Numeris 4-5 (13-14)
1961 • spalis

"... Lietuviais esame mes gimę, lietuviais turime ir būt..."

Fizinis auklėjimas NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS MOKYKLOSE

Jurgis JAŠINSKAS

1. Sunkus kelias

Fizinio auklėjimo, kaip ir kitų gyvenimo sričių, laisvę ir nepriklausomybę atsikovojusioje Lietuvoje kelias buvo sunkus, vingiuotas ir smarkiai duobėtas. Visko stokojo: mokykloms patalpų, mankštai salių, sporto aikščių ir, svarbiausia, patyrusių bei privalomą išsimokslinimą turinčių mokytojų. Jų stokojo pradinėms, vidurinėms - augštesniosioms ir specialėms mokykloms. Užtat nenuostabu, jog ilgoką laiką fizinis lavinimas buvo posūnio padėtyje, kitų mokslo dalykų mokytojų nesuprastas, nevertinamas ar net ignoruojamas. Geriausiu atveju, jis būdavo pakenčiamas kaip priemonė bendro mokslo lygio pažymiams padidinti. Rankdarbių, piešimo ir fizinio lavinimo dalykų visi mokiniai turėjo gauti pažymį: penketuką arba "labai gerai", nežiūrint mokinio sugebėjimų, darbštumo ir dėstomam dalykui atsidavimo.

Tik kelių to dalyko dėstytojų ir specialistų užsispyrimo bei pastangų dėka, fizinis lavinimas pamažu, bet atkakliai žengė į priekį ir vis labiau, plačiau pradėjo užimti mokyklose jam prideramą vietą. Tų pačių pasišventėlių pastangomis, kaskart plačiau ir dažniau imta ruošti daugiau fizinio auklėjimo darbuotojų trumpalaikių kursų, stovyklų; imta kaskart plačiau ir dažniau fizinio auklėjimo idėjos propaguoti spaudoje. Jų pastangos nenuėjo vėjais.

2. Lemtingasis posūkis

Lemtingasis posūkis fizinio auklėjimo kelyje įvyko 1932 m. Tais metais, Švietimo ministerijai pritariant, Kaune įsteigti Kūno Kultūros Rūmai. Tai buvo institucija, kuriai pavesta tvarkyti ne tik visų sporto organizacijų bei klubų sportinė veikla, bet taip pat visų tipų mokyklose fizinio auklėjimo reikalai. Kitais, 1933, metais, Kauno Ąžuolyne pradėti statyti sporto rūmai ir prie jų aikštynas. Rūmai baigti 1934 m. ir tų metų rudenį juose atidaryta augštoji fizinio auklėjimo mokykla — Augštieji Kūno Kultūros Kursai. Į tuos kursus būdavo priimami klausytojai, baigę gimnazijas ar tolygias mokyklas, o vyrai, šalia to, turėdavo būti atsargos karininkai.

Pirmoji tų kursų laida studijas baigė 1936 m. ir tų metų rudenį pradėjo dirbti augštesnėse Lietuvos mokyklose. 1937 ir 1938 m. prie pirmosios laidos prisijungė kitos dvi, o po to, nuo 1938 m., fizinio auklėjimo mokytojai būdavo ruošiami Vytauto Didžiojo universitete Kaune, humanitarinių mkslų fakulteto fizinio auklėjimo katedroje. Taip buvo išspręstas išmokslintų mokytojų reikalas.

Tų mokytojų pasiruošimas savąjai specialybei buvo bene moderniausias ir geriausias Europoje, nes nepriklausomos Lietuvos fizinio auklėjimo mokytojai, studijų metu, įgydavo pažangiausias ir naujausias to dalyko žinias bei patyrimą. Įgydavo dėl to, kad lektoriai - dėstytojai savo žinojimo bagaže turėdavo veik visos Europos naujausius fizinio auklėjimo patyrimus.

Sakysime, pats vyriausias ir daugiausia Lietuvos jaunuomenės fizinio auklėjimo srityje pasidarbavęs asmuo, dr. Antanas Jurgelionis, tos srities mokslus buvo studijavęs Prancūzijoje, greta jo rikiuojasi dr. Algirdas Vokietaitis, studijavęs fizinį auklėjimą Austrijoje ir vėliau jį gilinęs Švedijoje, Vokietijoje bei Anglijoje, Marija Baronaitė, baigusi augštąjį mokslą Austrijoje, Stasys Šačkus — Vokietijoje, L. Mirskis — Danijoje ir Suomijoje. Šalia jų — išsimokslinę ir ilgą darbo praktiką turį fizinio auklėjimo darbuotojai - mokytojai: Karolis Dineika, Steponaitytė - Marijošienė, Anupras Tamulynas ir kt. Todėl visai nenuostabu, jog, rusams okupavus Lietuvą ir į ją atsiuntus fizinio auklėjimo reikalams tvarkyti politruką Čiudinovą, anas stebėjosi, kad toks mažas kraštas sugebėjo taip augštai pastatyti fizinį auklėjimą savo jaunuomenės tarpe.

3. Kūno Kultūros Rūmų nuopelnai

Kūno Kultūros Rūmų nuopelnai fizinio auklėjimo srityje yra nepaprastai reikšmingi. Laisvosios Lietuvos vyriausybė jiems buvo pavedusi tvarkyti visus sporto ir fizinio auklėjimo reikalus. Šitam dalykui kasmet būdavo ski-

Šiame numeryje

Jurgis Jašinskas FIZINIS AUKLĖJIMAS NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS MOKYKLOSE 1 • Algirdas Daukša ŠKEVELDROS 2 • Pranas Mickevičius REALUS ŽVILGSNIS Į SPORTINĘ VEIKLĄ (anketa) 3 • Bronius Keturakis FIZIOLOGINIAI TRENIRUOTĖS PAGRINDAI 8 • Vytautas Grybauskas VETERANAI FUTBOLININKAI CHICAGOJE 9 • Anupras Tamulynas MOTERIS IR SPORTAS 10 • Česlovas Žilionis KURIS GI FUTBOLAS? 10 • Jonas Šoliūnas NEMESKIME GINKLO 11 • Būtų nejtikėtina, jei... 11 • Antanas Ramūnas VOKIEČIŲ GIMNASTIKOS TĖVAS FRIEDRICH LUDWIG JAHN 12 • K. čk. JŲ JAU NEBĖR... 13.

Antanas Supronas LENGVOJI ATLETIKA ŽAIDYNĖSE 14 • Vytautas Grybauskas LAUKO TENISAS — TIK TIEK? 14 • Aleksandras Vaksela BALTA IR JUODA CLEVELANDO ŽAIDYNĖSE 15 • Klubinė veikla 15 • Pranas Mickevičius IŠ UŽRASŲ KNYGUTĖS 16 • Jaunutis P. Nasvytis KEISTI DALYKAI PABALTIEČIŲ PIRMENYBĖSE 17 • Trumpai 17 • Vytautas Grybauskas PABALTIEČIŲ LAUKO TENISAS 18 • Jonas Juška LIETUVIAI - LATVIAI 8-2 18 • Atsiuntė paminėti 18.

Lietuvių stalo teniso komiteto pranešimai 19 • Iš Lietuvos 19 • Algirdas Daukša A.A. VLADAS BANDŽIUS 19 • Kazys Merkis ŠACHMATAI 20 • Leonas Petrauskas LAIŠKAS IŠ NAUJOSIOS GVINĖJOS 20 • Algirdas Daukša TARPTAUTINĖ FUTBOLO LYGA 20 • Gediminas Švelnys FUTBOLAS SENIAU IR DABAR 20 • Kęstutis Čerkeliūnas NUO KAUNO IKI ŽENEVOS 21 • Kazys Brazauskas IŠ FUTBOLO ISTORIJOS 21 • M. R., PENKTOJI TORONTO AUSROS VAIKŲ STOVYKLA 22 • Iš spaudos 23 • Balys Pavabalys FRIZUOTOS FRAZĖS (eil.) 23 • Laiškų dėžutė 23 • Redakcijoje 23 • Antanas Bagdžiūnas PASTABOS, PASTABĖLĖS... 24 • Atsisveikinant 24.

Sportas

Trimėnesinis Šiaurės Amerikos lietuvių sporto žurnalas

Nr. 1(15) • 1962 • kovas

"...Lietuviais esame mes gimę, lietuviais turime ir būt..."

FIZIŠKO UGDYMO VIETA PILNUTINIAME UGDYME

Antanas RAMŪNAS

Nūdieninis fiziškas ugdymas pergyvena krizę, atsidurdamas teoriniuose ir metodologiniuose kryžkeliuose.[1] Kiekviena krizė žymi ne vien tiktai sutemas viso to, kas yra jau pasenę, atgyventa, praaugta, bet taip pat ir aušros patekėjimą naujos gadynės,[2] kurios kontūrai brėžiasi taip sudėtingai ir sunkiai įžiūrimai, jog visa tai lieka nepastebima mūsų dvasios žvilgsniui, apneštam murzinos kasdienybės dulkėmis.

Žiūrint iš lauko, mūsų gadynė atrodo ne kas kita kaip kontinentų ir pasaulio kultūrų konfliktas.[3] "Dvidešimtas amžius, žymintis planetinės ir tarpplanetinės gadynės aušrą, yra amžius kontrastų ir kontradikcijų, konfliktų ir kolizijų, paverčiančių žemės rutulį vulkanu, šiurpiai kunkuliuojančiu ir grasančiu išsiveržti. Tai yra jaudinanti ir sukrečianti panorama, vaizduojanti nevakarietiškos žmonijos daugumą, sukylančią prieš vakarietiškos žmonijos mažumą. Viena po kitos žemės rutulio tautos žengia iš priklausomybės į nepriklausomybę ir iš nepriklausomybės į tarpusavio priklausomybę[4] (interdépendence)."

Žiūrint iš vidaus, mūsų gadynė atrodo ne kas kita kaip žemės tautų ir žmonijos vienybės ilgesys, kaip gilus poveržis į universalizmą, kaip lemiamas posūkis į pasaulio kultūrų sinkretizmą ir integraciją.[5]

Konstruktyvios ir integratyvios tendencijos dominuoja pagrindinius šių dienų pedagoginius sąjūdžius aplamai ir fiziško ugdymo sąjūdžius ypatingai.[6]

Susikūrė nauji tarptautiniai fiziško ugdymo sąjūdžio centrai, suteikę galingų polėkių ir atskleidę naujų akiračių, ieškant fiziško ugdymo uždavinių ir priemonių atbaigiamosios, galutinės sintezės. Iš tokių tarptautinių centrų paminėtini: žurnalas L'Home Sain, Prancūzų pedagoginės gimnastikos federacija, Tarptautinis olimpinis komitetas, Tarptautinė fiziško ugdymo federacija, UNESCO. UNESCO pagreitino ir palengvino minties sąlytį tarp Rytų ir Vakarų. Galimas dalykas, kad, Rytų pasaulio įtakų poveikyje, fiziškas ugdymas Vakaruose pradės nebeatpažinamai keistis. Šitokio pasikeitimo ženklu gali būti egzistencinės psichologijos, egzistencinės psichoterapijos ir egzistencinės pedagogikos ūmus iškilimas tiek Europos,[7] tiek ir Amerikos[8] moksliniuose horizontuose, o taip pat visai nelauktas pasisekimas tokių knygų kaip, sakysime, **Tylos kelias**,[9] vedantis mus į indų gimnastikos labirintus ir paslaptingo oriento pasaulį. XX amžius ieško naujo humanizmo,[10] būtent tokio, kuris savo turiniu apimtų ir Rytų ir Vakarų pasaulio kultūrų esminius pradus. Štai kodėl nūdien tiek Rytuose, tiek Vakaruose iškyla raktinis klausimas: Kokią vietą fiziškas ugdymas užima integralinio humanizmo bei bendrojo ugdymo sąrangoj?

XX amžius pašalino visas sienas, kurios skiria gyvenimą ir mokyklą. "**Mokykla, tai gyvenimas!**" — sako Vakarų pasaulio pedagogai: Ferrière, Ovide Decroly, Peter Petersen, John Dewey ir kt. "**Gyvenimas, tai mokykla!**" — atsako Rytų pasaulio pedagogai: Tao Hsiang, Rabindranath Tagore, Vinoba Bahve, Humayun Kabir. Štai kodėl ugdymas ir gyvenimas tapo sinonimais. Pilnutinis ugdymas yra ne kas kita kaip visų žmogaus prigimties galių išsiskleidimas aplinkumos visumoj ir per aplinkumos visumą. **Žmogaus prigimties visuma** iš vienos pusės ir **aplinkumos visuma** iš antros pusės: štai tos dvi centrinės sąvokos, apie kurias, tarsi apie dvi ašis, sukasi nūdieninių pedagoginių ir psichologinių mokslų pasaulis. **Įgimtis suteikia gabumus bei talentą, aplinkuma suteikia sąlygas, bet tai yra kiekvieno mūsų laisva valia, kiekvieno mūsų laisvas kūrybiškas poveržis, kuris panaudoja aplinkumines sąlygas ir išplėtoja įgimtus gabumus bei talentą.** Ugdymo — taigi ir fiziško ugdymo — objektu yra **žmogaus įgimtis visuose savo aspektuose ir visose savo aplinkuminėse konsteliacijose. Kiekvienas iš mūsų yra pašauktas būti ne vien tiktai veidrodžiu, kuris aplinką tiktai atspindina ir iš aplinkumos tiktai ima, bet taip pat ir žibintu bei švyturiu, kuris aplinką apšviečia ir aplinkumai daugiau duoda negu iš jos paima.**

Žmogaus prigimtis yra tuo pačiu metu ir **vientisa** ir **dangeriopa**. Įžymus prancūzų psichologas bei pedagogas

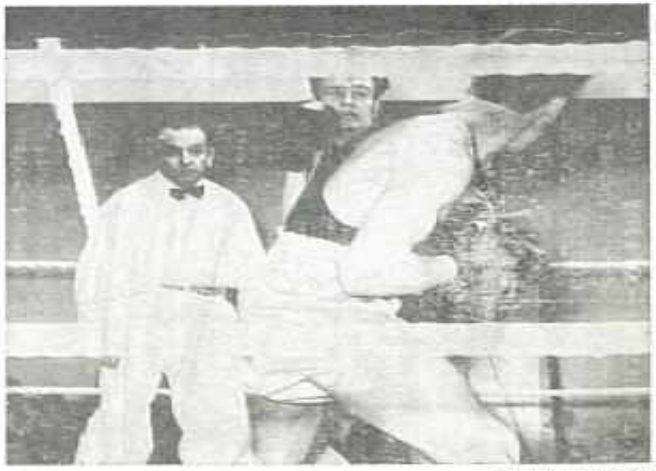

Sporto nuotr.

Lietuvoje labai populiarus boksas. Šioje šakoje pasiekimai gražūs — yra ir laimėjusių Europos meisterių vardą. Pavyzdžiui, sunkiasvoris Sočikas Europos meisteriu yra buvęs du kartu (1953 ir 1957), o Tamulis — II pusvidutinio svorio Europos meisteriu tapo 1961 m. Nuotraukoje: akimirka iš Lietuvos bokso p-bių Panevėžyje. Telsėjauja Val. Vaškelis

Bibliotekos

Sportas

Šiaurės Amerikos lietuvių sporto žurnalas, įsteigtas 1959

Nr. 19, 1969 gruodis

"Lietuviais esame mes gimę, lietuviais turime ir būt"

Per fizinį auklėjimą į pilnutinį žmogų

Mintys apie dr. Paplausko-Ramūno knygą / rašo dr. Domas Jasaitis

Antanas Paplauskas-Ramūnas mums gerai pažįstamas savo studijomis, straipsniais, paskaitomis, o tarptautiniame forume jį atstovauja jo veikalai: 1. L'Education physique dans l'Humanisme integral (dvi laidos). 2. Le Loisir, problème des hommes libres d'aujourd'hui, 3. Dialogue entre Rome et Moscou — Vladimir Soloviev, port-parole du mouvement oecumenique en Russie.

1968 m. pasirodė jo naujas anglų kalba veikalas Development of the Whole Man Through Physical Education. Išleido University of Ottawa Press, Canada. Tai įspūdinga 435 psl. knyga. Popieris pirmarūšis. Kultūringa, patraukli išvaizda. Knygos išvaizda žada vertingą turinį. Susipažinimas su knyga tą prielaidą patvirtina.

Autorius atskleidžia, kad mokslinė svajonė parašyti tą veikalą gimė toje pačioje vietoje, kurioje Pierre de Coubertin 1894 m. pradėjo pasaulinį olimpinį sąjūdį. Ilgainiui ta svajonė virto auklėjimo vizija, kuri išsikristalizavo į apvienytą mintijimo sistemą.

Veikalo pagrindinis šūkis yra: Auklėjimas yra vyksmas, įgalinąs kuriamąjį tapti kūrėju.

Veikalo uždavinys yra bandymas atskleisti XX a. fizinio auklėjimo krizę ir surasti būdus, jai tinkamai išspręsti.

Sąvoka "fizinis auklėjimas" vartojamas plačiąja prasme ir jima žaidimus, atgaivos saviveiklą (recreative activities), gimnastiką, sportą ir sveikatos ugdymą (health education).

Veikalui paruošti, autorius taikė metodą: "No ideas without facts, no facts without ideas" (Nėra idėjų be faktų, nėra faktų be idėjų). Autorius bando visais būdais ir priemonėmis suderinti ir sutaikinti pozitivizmą ir fenomenologiją.

Veikalas suskirstytas į keturias dalis. Pirmutinėse dviejose jis supažindina su fizinio auklėjimo problemomis abejose Atlanto pusėse ir kitose žemės regionuose.

Trečioje dalyje kritiškai apžvelgiami keturi ginčytini fizinio auklėjimo sąjūdžiai: 1. žaidimai (play centered), 2. gimnastika (gymnastic centered), 3. sportas (sport centered), 4. sveikatingumas (health centered).

Ketvirtoje veikalo dalyje, P.-R. išryškina auklėjimo naują sąvoką, pagal kurią jis, auklėjimas, turėtų tapti žmogiško įsitikrovinimo (selfrealization) mokslas ir menas. Ten pat atskleidžiama kaip fizinis auklėjimas gali būti įderintas į žmogiško savęs įtikrovinimo struktūrą ir vyksmą.

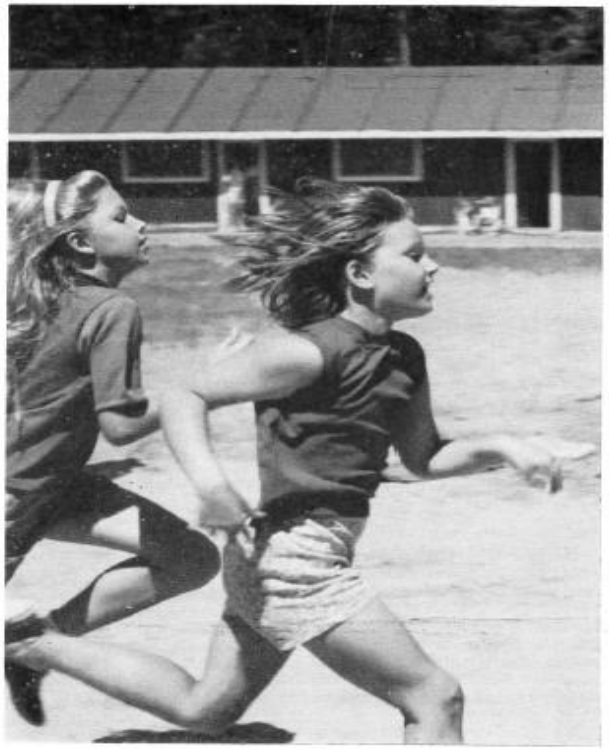

V. Matulaičio nuotr.

Iš Toronto Aušros XII stovyklos: L. Radžiūnaitė, 9, pasitreniravusi gamtoje, Š. Amerikos pabaltiečių pirmenybėse laimėjo tris rungtis, o mokykloje gavo taurę, kaip geriausia lengvatletė

Žaidimai, gimnastika, sportas, sveikatingumo puoselėjimas nėra tarpusaviai nesuderinami fizinio auklėjimo aspektai, bet viena kitą papildantieji į pilnutėlį žmogaus ir žmonijos savęs-įveiksminimą (self-actualization).

Dideli pakitimai, vykstantys per paskutiniuosius dešimtmečius mokyklose, daro didelę įtaką į šiandieninio fizinio auklėjimo apraiškas. Tautos ir jų vyriausybės gerai supranta auklėjimo reikšmę tautiniame ir tarptautiniame gyvenime. Dažnai tenka išgirsti, kad ateitis priklauso ne didžiausioms tautoms, bet turinčioms geriausias auklėjimo sistemas. Auklėjimas yra patikimas, kūrybingas ir vaisingas kelias į tylią socialinę revoliuciją. Todėl visiškai suprantama, kad visos kultūringos šalys kreipia pirmąjį dėmesį į auklėjimo ir mokymo reikalus. Dabar vykstanti mokyklų reforma duoda vis platesnę reikšmę formulei nuo lopšio - iki - kapo (from the cradle-to-the-grave) t.y. nuo vaikų darželio iki aukštosios mokyklos. Vis garsiau skelbiama, kad auklėjančių procesų pagrinde guli fizinio auklėjimo ir tinkamumo (fitness) problemos. Dažnai teigiama, kad fizinis tinkamumas yra visuomenės visokių veiklumų (activities) pagrindas. "Jei mūsų kūnai suglebę ir neveiklūs (inactive), jei mes neskatiname fizinio išsivystymo ir šaunumo, tuo pačiu, mes silpniname mūsų gebėjimą galvoti, dirbti ir panaudoti visus įgūdimus, gyvybiniai būtinus Amerikos augimui ir plėtrai (J. F. Kennedy).

1953 m. yra posūkio metai fizinio tinkamumo (fitness) sąjūdyje. Tais metais sporto

Ir pabaigai .....

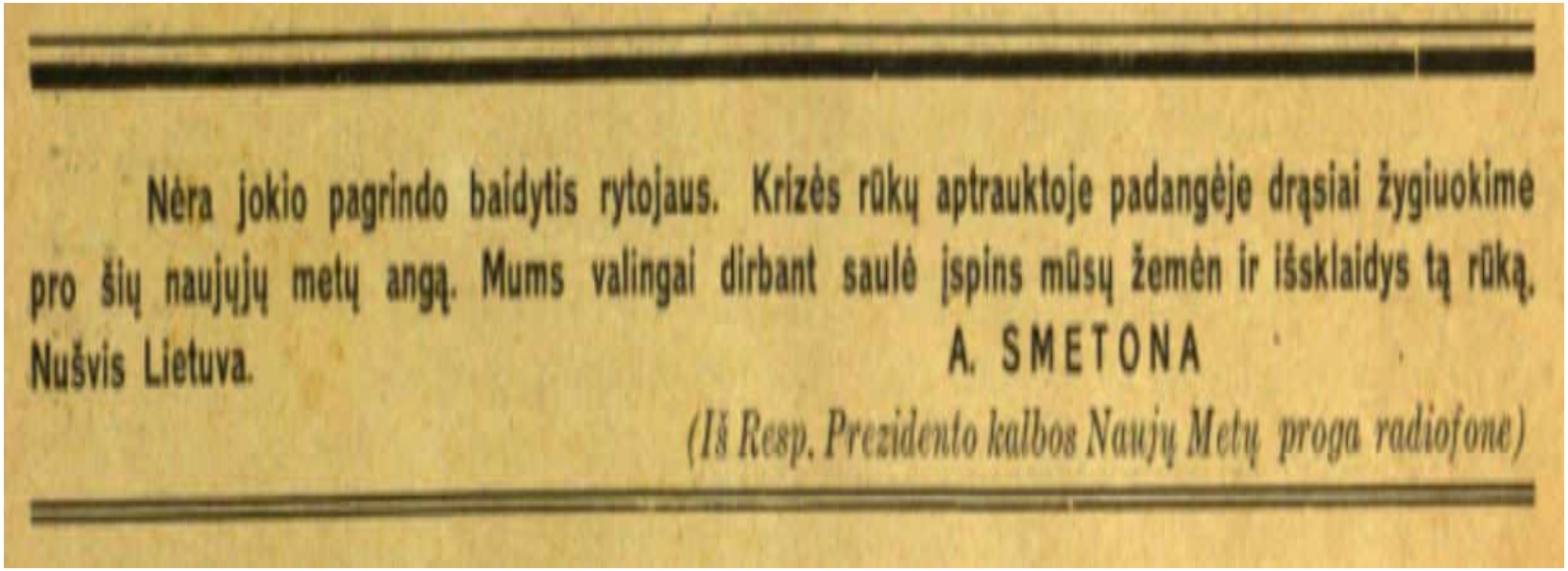

Nėra jokio pagrindo baidytis rytojaus. Krizės rūkų aptrauktoje padangėje drąsiai žygiuokime pro šių naujųjų metų angą. Mums valingai dirbant saulė įspins mūsų žemėn ir išsklaidys tą rūką. Nušvis Lietuva.

A. SMETONA

(Iš Resp. Prezidento kalbos Naujų Metų proga radiofone)

Kūno kultūra ir sveikata (1933). Nr. 1, p. 2.

Šaltiniai :

epaveldas.lt https://www.epaveldas.lt/home

LSU bibliotekos katalogas https://aleph.library.lt/F?func=find-b-0&amp=&local%5Fbase=lkk01&pds_handle=GUEST

Vikipedija https://lt.wikipedia.org/wiki/Pagrindinis_puslapis

Virtualią parodą parengė
vyresn. bibliotekininkė Z. Bašurova
LSU biblioteka, 2020 m.